

Årsredovisning för 2018

Datum 2019-02-20
Dnr 18FMV5333-4:1

Sida
1 (97)

Regeringen (Försvarsdepartementet)
103 33 Stockholm

FMV tjänsteställe, handläggare
Christian Ramstedt, Ledningsstaben

Årsredovisning för 2018

Huvuddokument och tre bilagor, varav två hemliga.

Kopia till

Regeringskansliet (Finansdepartementet)
Arbetsgivarverket
Ekonomistyrningsverket
Försvarmakten
Jämställdhetsmyndigheten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Riksdagens utredningstjänst
Riksrevisionen
Statskontoret
Totalförsvarets forskningsinstitut

Arkiv (original)

FMV

Årsredovisning för 2018

Datum
2019-02-20

Dnr
18FMV5333-4:1

Sida
2 (97)

ÅRSREDOVISNING 2018 för Försvarets materielverk

Innehållsförteckning

Generaldirektören har ordet	6
Om FMV	7
Resultat i korthet	9
FMV:s regleringsbrev för 2018.....	12

1 Innehåll

1 Resultatredovisning.....	15
1.1 Anpassning till inriktningsbeslutet	15
1.1.1 Tillgänglighet och beredskap	15
1.1.2 Styrningen för materiel- och logistikförsörjning	16
1.1.3 Planering av materielinvesteringar	18
1.1.4 Väsentliga säkerhetsintressen.....	20
1.1.5 Internationellt materiel- och logistiksamarbete	20
1.1.6 Exportstödande verksamhet.....	20
1.1.7 Forskning och utveckling.....	21
1.2 Försörjning av försvarslogistik – Anskaffning.....	22
1.2.1 Prestationer under 2018	22
1.2.2 Handlingsfrihet	23
1.3 Försörjning av försvarslogistik – Driftstöd	24
1.3.1 Prestationer under 2018	24
1.3.2 Driftstyrning.....	25
1.3.3 Test och evaluering	26
1.3.4 Förråd, service och verkstäder	27
1.3.5 Inköpstjänst och beställningskompetens.....	27
1.4 Försörjning av försvarslogistik – Ledningsstöd.....	28
1.4.1 Prestationer under 2018	28
1.5 Försvarsmaterielmarknaden	29
1.5.1 Affärsmässighet	29
1.5.2 Transparens	30
1.5.3 Små och medelstora företag (SME).....	32
1.5.4 Överprövningar och ålagda upphandlingsskadeavgifter	33
1.5.5 Miljökrav i upphandlande myndighet.....	33
1.5.6 Försäljning av övertalig materiel	34
1.6 Övergripande verksamhet.....	34
1.6.1 Anslag 1:11	34

1.6.2	Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter.....	41
1.6.3	Exportverksamhet.....	42
1.6.4	Försvarsstandardisering.....	44
1.6.5	Försvarsunderrättelseproduktion.....	45
2	Effektivitet i verksamheten.....	46
2.1	Effektivitet mot kund.....	46
2.1.1	Kundorderstock och leveranser av större värde.....	46
2.1.2	Leveransförmåga	48
2.2	Effektivitet och god hushållning	53
2.2.1	FMV:s resultatindikatorer	53
2.2.2	Myndighetskostnad per debiterad timme	54
2.2.3	Debiteringsgrad.....	56
2.2.4	Effektivitet mot kund	57
2.2.5	Sammanfattande bedömning.....	59
2.3	Kostnad för prestationer.....	59
2.3.1	Angreppssätt.....	59
2.3.2	Kostnad per prestation.....	59
2.3.3	Analys	60
3	Intern styrning och kontroll	61
3.1	Styr- och kontrollmiljö	61
3.2	Riskhantering.....	61
3.2.1	Metod	61
3.2.2	Risker och riskhantering.....	62
3.3	Kontrollaktiviteter.....	62
3.4	Uppföljning, övervakning och utvärdering.....	63
3.5	Regelefterlevnad	63
4	Medarbetare och arbetsmiljö.....	64
4.1	Kompetensförsörjningsstrategi för FMV 2015 till 2018	64
4.2	Omslutningen av medarbetare.....	64
4.2.1	Rekrytering och rörlighet	64
4.2.2	Övergång av verksamhet och befattningar.....	65
4.2.3	Bemanningsplanering för militär personal	66
4.3	Attrahera framtida medarbetare.....	66
4.4	Kompetensutveckling.....	66
4.4.1	Utbildningar för medarbetare.....	66
4.4.2	Chefsutveckling.....	67
4.5	Arbetsmiljö och hälsa.....	67

4.5.1	Uppföljning av arbetsmiljön.....	67
4.5.2	Friskvård och hälsa.....	68
4.5.3	Sjukfrånvaro.....	68
4.6	Mångfald och jämställdhet.....	69
5	Särskilda redovisningar.....	70
5.1	Tjänsteexport.....	70
5.2	Samordning kring internationell mäss- och konferensverksamhet.....	70
5.3	Jämställdhetsintegrering.....	71
5.4	Avgiftsbelagd verksamhet.....	71
5.5	Övriga väsentliga händelser.....	73
6	Ekonomisk redovisning.....	74
6.1	Sammanställning av väsentliga uppgifter.....	74
6.2	Resultaträkning.....	75
6.3	Balansräkning.....	76
6.4	Anslagsredovisning.....	78
6.5	Finansieringsanalys.....	79
6.6	Redovisningsprinciper.....	80
6.7	Noter till resultaträkningen.....	83
6.8	Noter till balansräkningen.....	86
6.9	Noter till anslagsredovisningen.....	93
6.10	Noter till finansieringsanalysen.....	93
7	Styrelsen.....	95
	Bilagor.....	96

Generaldirektören har ordet

Högre beredskap

FMV:s arbete för att uppfylla kravställningarna i den försvarspolitiska inriktningen om att stärka förmågan under kris och under höjd beredskap har varit prioriterat under året och fortsätter under 2019. FMV har upprättat ett beredskapsplanverk och en tredje version av planverket har fastställts. Beredskapsplanverket kommer framöver att anpassas till FMV:s nya organisation och utbildningar samt övningar kommer att genomföras. Arbetet med den alternativa produktionsplanen – vad myndigheten ska fokusera på om beredskapen höjs – har under året fortsatt. FMV:s krisledning har genomfört övningar tillsammans med Försvarmakten.

Förändringar

Regeringsbesluten gällande materiel och försvarslogistik har inneburit ett nytt läge för FMV. Ett omfattande arbete med de beslutade verksamhetsövergångarna till Försvarmakten och övertagandet av materielinvesteringsanslaget från och med den 1 januari 2019 har genomförts. Cirka 2 000 FMV-anställda, mestadels inom området Förråd, service och verkstäder har lämnat FMV i en verksamhetsövergång till Försvarmakten den 31 december 2018. För att hantera förändringarna inom myndigheten tillsattes fem uppdrag inom områdena Verksamhetsövergång, Externa leveranser, Ledning och styrning, Ny finansieringsmodell och Systemstödsuppdraget Norma. De fyra förstnämnda uppdragen har genomförts och vissa interimslösningar kommer att följa med under början på 2019. Norma fortgår, i den takt ekonomin medger, som ett viktigt uppdrag i syfte att fullfölja nödvändig modernisering av det samlade it-stödet för myndighetens verksamhetsplanering och resursstyrning.

En ny organisation, en ny arbetsordning och en ny delegationsordning har utvecklats under 2018 och som börjar gälla från och med 2019 med syfte att skapa enkelhet och ökad tydlighet inom myndigheten.

Produktionen

FMV har under 2018 fortsatt att bidra till ett starkare försvar. Flera större produktioner har genomförts och fler viktiga leveranser har gjorts.

FMV:s stora utvecklingsprojekt, Gripen E och ny ubåt har under året fortskridit enligt plan. Inom projekt Gripen E har det andra provflygplanet av JAS 39E levererats till FMV. Ubåten Gotland har sjösatts efter en halvtidsmodifiering och den första provturen har genomförts. Granatkastarpansarbandvagn 90 har på två år gått från kontrakt till leverans av fyra förserievagnar.

Avtalet med amerikanska myndigheter om anskaffning av medellångräckviddigt luftvärnssystem Patriot har blivit klart under året. FMV har också lämnat exporterbidande till Bulgarien på 8–10 stycken JAS 39C/D. De tjeckiska och ungerska JAS-planen har uppgraderats till Version 20.

Bland andra leveranser kan nämnas en Helikopter 14E, avsedd för transport och räddning, funktionskläder till kvinnliga officerare, fjorton friktionsmätbilar och åtta tankbils ekipage till flygbaserna, ledningsstödsystem till Flygvapnet och uppgraderad mjukvara till det marktaktiska stridsledningssystemet BMS.

Ett nytt signalspaningsfartyg har kölsträckts i Polen och leveranserna av tung kustrobot har fortsatt. FMV har även stöttat arbetet med att bekämpa sommarens skogsbränder och Hemvärnets nya ledningssystem har levererats.

Sammantaget har 2018 inneburit stora förändringar på myndigheten. FMV har i en föränderlig tid lyckats både leverera och att göra ett bra ekonomiskt resultat. Det bådär gott inför framtida utmaningar.

Om FMV

Försvarets materielverk har regeringens uppdrag att leverera försvarslogistik genom att utforma och förse det svenska försvaret med försvarsmateriel och logistiktjänster. FMV utgör en civil och uppdragsstyrd myndighet med militära uppgifter inom totalförsvaret under Forsvarsdepartementet. FMV ska därigenom bidra till att försvara Sverige genom att i nära samarbete med det svenska försvaret utforma, upphandla och tillhandahålla såväl materiel som logistiktjänster som möter Forsvarsmaktens operativa behov och andra kunders behov inom myndighetens ansvarsområde.

FMV:s kompetens inom teknik, affärer, juridik och projektledning bidrar till att leverera långsiktigt hållbara lösningar till myndighetens alla kunder för deras behov av försvarslogistik. Myndigheten samarbetar också med ett flertal aktörer inom försvarsområdet, både inom Sverige och internationellt.

FMV:s målbild

FMV:s vision har varit att kunna erbjuda en effektiv försvarslogistik, när och där den behövs, utifrån det uppdrag regeringen gav FMV 2012. Uppgifterna att svara för den samlade materiel- och logistikförsörjningen till Forsvarsmakten har medfört att myndigheten uppburit ett brett verksamhetsansvar.

FMV har under året såväl arbetat vidare med myndighetens utveckling utifrån den av myndighetens styrelse och inför 2018 reviderade och fastställda målbilden, samt regeringens beslut om en ny inriktning för myndigheten för perioden 2018-2020. De tre perspektiven *förmåga att leverera*, *förmåga att ställa om* och *förmåga till myndighetsförvaltning* utgör fortsatt de övergripande målsättningarna och grund för de prioriterade mål som ska säkerställa att FMV kan fullfölja sitt uppdrag:

FMV ska leverera en sammanhållen och kostnadseffektiv försvarslogistik som med hög affärsmässighet, i rätt tid, och i alla beredskapsnivåer kan möta de operativa behoven, genom

- Effektivare leverans, drift och underhåll med kunden i centrum
- Utveckla den goda affären och strategiskt inköp
- Förbättra Forsvarsmaktens möjlighet att göra bra val av försvarslogistik ur ett livscykelperspektiv

FMV ska möta förändrade behov genom att anpassa sin verksamhet genom

- Uppställda krav och mål för genomförandet av ett framtida FMV
- Mer effektiva arbetssätt för att genomföra omställning och förändring

FMV ska utveckla förmåga till myndighetsförvaltning genom

- Säkerställd regel efterlevnad
- Ökad effekt av styrningen
- Ekonomi i balans
- Att vara en attraktiv arbetsplats med rätt kompetens

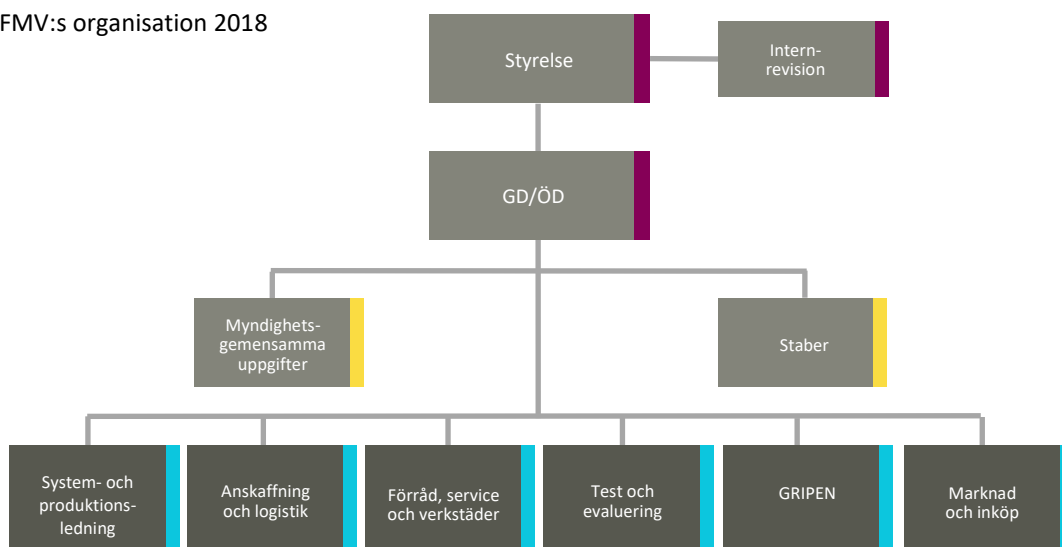
FMV:s värdegrund bildar jämte den statliga värdegrunden fortsatt en utgångspunkt för myndighetens agerande, prioriteringar och beslutsfattande, och ska vägleda organisationen att på daglig basis driva verksamheten framåt.

- *Vi skapar nytta* – nytta för kund genom att noggrant överväga kostnader och besparingar genom att leverera i tid, till rätt kostnad och kvalitet samt genom strävan att bli bättre.
- *Vi gör det möjligt* – kunskap och förståelse för kunderna, deras verksamhet och behov bidrar till helhet och proaktivt agerande för utveckling av FMV och medarbetare.
- *Vi bygger förtroende* – attityder och arbetssätt präglas av tillit, kompetenta leveranser och en effektiv och rättssäker myndighet.

Organisation

FMV är en styrelseledd myndighet. Styrelsens uppgift är att inför regeringen ytterst ansvara för verksamheten samt fatta beslut om myndighetens övergripande organisation, årsredovisning, budgetunderlag och verksamhetsplan samt beloppsmässigt stora investeringar för myndigheten. Styrelsen ska även fatta beslut i ärenden av principiell karaktär eller av större betydelse.

FMV:s organisation 2018

FMV:s generaldirektör och överdirektören har under 2018 lett myndigheten med stöd av en Ledningsstab med ansvar för den övergripande styrningen och samordningen av verksamheten och dess planering, samt säkerställt uppföljningen av produktionen inom FMV. Leveranserna av försvarslast till FMV:s kunder har genomförts av sex verksamhetsområden med ansvar för att leda FMV:s system- och produktionsledning, svara för anskaffning och logistikproduktion, bedriva uppdrag och verksamhet inom området förråd, service och verkstäder, genomföra test och evaluering, sammanhålla utvecklingen och produktionen av JAS 39, samt svara för det kommersiella stödet vad gäller marknad och inköp. Centrala stabsfunktioner har ansvarat för FMV:s arbete med ekonomi, HR, information, IT, juridik och säkerhetsskydd samt de administrativa uppgifter som har utgjort ett gemensamt stöd för FMV och genomförandet av myndighetens verksamhet.

Generaldirektören har under året haft stöd av alla direktunderställda chefer i en ledningsgrupp för FMV, vilka har samlats i ett forum för verksamhetsövergripande och strategiska frågor respektive uppföljning av verkställandet av FMV:s produktion i dess olika portföljer, vad gäller leveranser till Försvarsmakten och andra kunder, regeringen och Regeringskansliet samt myndighetsförvaltningen.

Inom ramen för FMV:s verksamhet och ansvar har det under 2018 funnits såväl en funktion för beredskaps- och insatssamordning dygnet runt som en säkerhetsskyddschef, som rapporterat direkt till generaldirektören i enlighet med säkerhetsskyddsförordningen. Under året har FMV, som komplettering till den formella rollen inom ramen för mellanstatliga avtal, även förberett uppgiften att vara nationell industrisäkerhetsmyndighet, samt tillsatt ett dataskyddsbud, DSO inom myndigheten.

FMV:s samverkan med Försvarsmakten och Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) har skett genom särskilt inrättade mötesföreläggelser och på regelbunden basis.

Resultat i korthet

Verksamhetens resultat

Under året har FMV fortsatt fokusera på att anpassa verksamheten i enlighet med den försvarspolitiska inriktningen samtidigt som det har skett ett omfattande arbete med förberedelser inför de stora förändringarna till 2019 i och med ändrade ansvarsförhållanden gentemot Försvarsmakten och implementering av en ny finansieringsmodell.

Under 2018 har FMV:s totala kundfaktureringsuppgång till 21,5 miljarder kronor, att jämföra med 19,6 miljarder kronor 2017. FMV har levererat så mycket till Försvarsmakten som Försvarsmakten har haft tillgängliga medel för. Det har medfört en leveransförmåga till Försvarsmakten på 86 procent, vilket innebär att det interna målet på 85 procent har överträffats. Det utgår från ett leveransåtagandet om 899 leveranser, varav 753 har genomförts. Försvarsmakten skulle således ej haft möjlighet att inom ramen för sina anslag ta emot ytterligare leveranser i någon väsentlig omfattning. Antalet förseningar uppgår till totalt 171 stycken, att jämföra med 199 stycken 2017.

Fördelningen av FMV:s uppdrag, utifrån de av regeringen tre ansatta materielförsörjningsprinciperna, har stabiliserats under de senaste fem åren, med en ungefärlig fördelning i FMV:s orderstock med 70 procent vidmakthållande, 20 procent nyanskaffning av befintlig materiel och 10 procent nyutveckling.

Inom ramen för FMV:s uppgifter inom området förråd, service och verkstäder (FSV) har verksamhetsåtagandet uppgått till totalt cirka 75 000 beställningar av materielunderhåll och servicetjänster under 2018, vilket är en ökning om cirka 3 000 beställningar jämfört med 2017.

FMV:s leveransförmåga till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) vad gäller begäran om stöd och uppgifter under anslag 1:11 bedöms ha uppfyllts, genom bland annat lämnade underlag till stöd för Sveriges diskussioner inom EU vad gäller utvecklad försvarsförmåga i ett flertal perspektiv och fortsatta svenska exportansträngningar under året.

Sjukfrånvaron har minskat generellt under 2018 och det fortsätter visa sig att FMV:s aktiva rehabiliteringsarbete leder till minskning av långtidssjukfrånvaron. Vidare har faktureringen och debiteringsgraden ökat något medan den totala myndighetskostnaden per debiterbar timme har ökat med cirka 1,7 procent.

Totalt sett är FMV:s bedömning att myndigheten har lyckats att väl balansera arbetet att dels leverera utifrån regeringens inriktning och Försvarsmaktens behov, dels genomföra både förberedelser och verkställandet av de stora förändringar i verksamheten som föranletts av regeringens beslut om förändrade roller för myndigheterna inom försvarslogistiken. Mer detaljerad information om resultat och nyckeltal finns i huvudsak att läsa under avsnitt 2 *Effektivitet i verksamheten*. Likaså återfinns information om FMV:s verksamhet, leveranser och viktiga händelser under året på myndighetens externwebb, www.fmv.se.

Ekonomiskt resultat

FMV:s ekonomiska mål är full kostnadstäckning över tiden. Den beslutade budgeten för verksamhetsåret 2018 innebar ett planerat minusresultat på 110 miljoner kronor. Till delar budgeterades underskottet att hantera tidigare års överskott men också för att finansiera omställnings- och utvecklingskostnader, i likhet med tidigare år. Årets resultat uppgår till 9 miljoner kronor. Skillnaden består till största del av att budgeterade kostnader inte upparbetats, vissa budgeterade omställningskostnader avseende verksamhetsövergången inte föll ut samt att omställningsarbetet inte påverkade kärnverksamheten i den omfattningen som bedömdes vid ingången av 2018. Den budgeterade intäktsminskningen har därmed uteblivit.

I relation till omsättningen på drygt 22 miljarder kronor utgör årets resultat mindre än 0,1 procent och är väldigt nära målsättningen om ett nollresultat.

Tabell 1. Intäkter och kostnader per prestationsområde (verksamhetsgren) 2016-2018

Ekonomiskt resultat	Anskaffning, mnkr	Ledningsstöd, mnkr	Driftstöd, mnkr	Internationella materielsamarbeten och industrifrågor, mnkr	Evaluering och certifiering av IT-säkerhetstjänster, mnkr	Exportrelaterad verksamhet	Totalt, mnkr
2016 Intäkter	10 455	1 136	9 586	47	12	18	21 236
Kostnader	10 457	1 146	9 298	47	12	18	20 960
Resultat	-3	-10	288	0	0	0	276
2017 Intäkter	9 334	1 252	9 709	46	11	57	20 410
Kostnader	9 346	1 251	9 678	46	11	57	20 389
Resultat	-13	2	31	0	0	0	20
2018 Intäkter	11 328	1 105	9 782	45	13	39	22 313
Kostnader	11 334	1 105	9 768	45	13	39	22 304
Resultat	-6	1	14	0	0	0	9

Analys av prestationsområden

Inom Anskaffning är kostnaderna högre än föregående år. De största ökningarna ligger inom stridsflygssystem och fordonssystem, i övrigt är det ganska stora skillnader vid jämförelse mellan åren. Nettot uppväger dock till del de största ökningarna.

Inom Ledningsstöd har kostnaderna minskat, främst inom camper och särskild verksamhet. Inom Driftstöd är utfallet totalt sett i nivå med föregående år men det finns både minskningar och ökning. Till exempel har helikoptersystem och stridsflygssystem minskat något, medan amfibiesystem och ubåt- och ubåträddningssystem har ökat något.

Vad gäller övriga områden är utfallet något lägre än tilldelat anslag för anslagspost 1 *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor*. Anslagspost 2 *Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter* har också lägre utfall än tilldelade medel främst beroende på vakanser. För anslagspost 3 *Exportrelaterad verksamhet* är utfallet lägre än tilldelat anslag, dock ligger omsättningen av det avgiftsfinansierade exportstödet kvar på en hög nivå. Av utfallet inom prestationsområde Exportrelaterad verksamhet avser cirka 35 procent avgiftsintäkter.

Tabell 2. Totalt fakturerade intäkter 2016-2018

Intäkter per kund och år (mnkr)			
Kund	2018	2017	2016
Försvarmakten	17 648	16 321	17 019
Försvarmakten m.a.p. FSV	1 546	1 472	1 403
Övriga statliga myndigheter	124	137	129
Övriga svenska kunder	139	83	208
Utländska kunder	1 777	1 496	931
Övriga kunder m.a.p. FSV	61	58	53
Totalt	21 295	19 567	19 743

Analys fakturerade intäkter

Målet för FMV är att faktureringen följer Försvarmaktens planering. De fakturerade intäkterna som framgår av tabell 2 följer ungefär den anslagstilldelning för materielanskaffning och vidmakthållande som Försvarmakten fått respektive år. Som en följd av det noteras för 2018 något ökade intäkter från Försvarmakten. Det märks även en fortsatt ökning av intäkterna från utländska kunder.

Tabell 3. Totala övriga driftskostnader 2016-2018

Övriga driftskostnader per kund och år (mnkr)			
Kund	2018	2017	2016
Försvarmakten	17 103	15 527	16 486
Försvarmakten m.a.p. FSV	584	527	511
Övriga statliga myndigheter	138	115	210
Övriga svenska kunder	167	69	27
Utländska kunder	1 098	888	698
Övriga kunder m.a.p. FSV	23	21	19
Totalt	19 113	17 147	17 951

Analys övriga driftskostnader

De övriga driftskostnaderna som framgår av tabell 3 utgör huvuddelen av det som faktureras främst Försvarmakten. Det har skett en ökning 2018 jämfört med 2017 vilken följer utvecklingen av intäkterna från Försvarmakten, utländska kunder och övriga kunder enligt tabell 2.

Tabell 4. Intäkter per stridskraft, Försvarmakten, 2016-2018

Stridskraft	2018	2017	2016
Arméstridskrafter	2 567	1 991	2 098
Marinstridskrafter	3 268	2 302	2 640
Flygstridskrafter	6 351	7 049	7 446
Ledning och Logistik	3 025	3 032	3 166
HKV centralt (inkl. FoT & 1.1)	2 437	1 947	1 669
Totalt	17 648	16 321	17 019

Analys intäkter per stridskraft

Ökningen av intäkter 2018 speglar inriktningen om att stärka försvarsförmågan. De ökade leveranserna har börjat falla ut under 2018 och förväntas fortsätta öka utifrån given inriktning. FMV har innehållit de ekonomiska riktvärden för leveranser som angivits av Försvarmakten.

Tabell 5. Intäkter Förråd, service och verkstäder Försvarmakten 2016-2018

Tjänsteområde	2018	2017	2016
Administrativt stöd	69	64	63
Arbetsplatsservice	143	143	123
Fordonsbesiktning	56	52	50
Förnödenhetsförsörjning	348	323	325
Logistikkompetens	30	28	45
Reservmateriel	56	55	54
Transporter	18	18	26
Verkstadstjänst Luft	105	108	91
Verkstadstjänst Mark	649	617	569
Verkstadstjänst Sjö	72	63	57
Totalt	1 546	1 472	1 403

Analys intäkter Förråd, service och verkstäder

Efterfrågan av tjänster inom förråd, service och verkstäder har fortsatt att öka under 2018 inom i stort sett alla områden. Försvarmaktens behov av ökat underhåll märks och samarbetet inom FMV har under året accelererat vilket har gjort att ytterligare projekt tagits hem från att tidigare utförts av industrin. Intäkterna från markverkstäderna fortsätter öka påtagligt för att nå det högt uppsatta produktionsmålet framförallt gentemot Försvarmakten.

FMV:s regleringsbrev för 2018

Nedan redovisas de åiterrapporteringskrav som föreligger i FMV:s regleringsbrev för 2018 och under vilket avsnitt de redovisas i årsredovisningen.

Mål	Åiterrapporteringskrav i enlighet med FMV:s regleringsbrev för 2018	Återfinns under avsnitt
1	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa en ekonomisk uppföljning av vad Försvarets materielverk fakturerat Försvarmakten samt vad som utbetalats från Försvarets materielverk till leverantör/leverantörer för respektive anskaffning, - vilka leveranser per anskaffning som mottagits från leverantör/leverantörer respektive genomförts till Försvarmakten samt - väsentliga avvikelser från Försvarmaktens ursprungliga produktionsplan, inklusive ursprunglig ekonomisk ram. Av redovisningen ska framgå hur materielprojekten utvecklats under 2018 i förhållande till Försvarets materielverks planering och Försvarmaktens beställning enligt ovan. Vidare ska FMV <ul style="list-style-type: none"> - stödja Försvarmakten i målet att öka effektiviteten i materieförsörjningen i enlighet med regleringsbrev för 2018 avseende Försvarmakten. 	Redovisas i bilaga 1 och 2 till årsredovisningen.
2	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - i samverkan med Försvarmakten, redovisa en samlad bedömning av affärsmässigheten i exportstödsverksamheten. Av redovisningen ska framgå intäkter, kostnader och risker i samband med utveckling, vidmakthållande, försäljning och överlåtelse av materiel uppdelat per exportaffär. Myndigheternas respektive kostnader per genomförd och pågående försvarsexportaffär ska framgå av redovisningen. 	Redovisas i bilaga 3 till årsredovisningen.
3	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - för verksamheten avseende förråd, service och verkstäder redovisa uppberedningsgrad samt kostnad per prestationstyp avseende leveranser till Försvarmakten. Redovisningen ska omfatta en sammanhållen analys över verksamhetens kvantitet och kvalitet samt tidsförhållanden i förhållande till Försvarmaktens krav. 	1.3.4 Förråd, service och verkstäder 2.1.2 Leveransförmåga 2.2 Effektivitet och god hushållning
4	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa hur myndighetens materiel- och logistiktjänster har utformats och organiserats i syfte att i ökad grad möta Försvarmaktens beredskaps- och tillgänglighetskrav. 	1.1.1 Tillgänglighet och beredskap
5	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa hur myndigheten har arbetat för att reducera tekniska, affärsmässiga och ekonomiska risker i materiel- och logistikförsörjningen samt hur detta påverkat kostnads- och tidsmässiga förhållanden för materielanskaffningen. - redovisa hur myndigheten har bistått Försvarmakten för att avhjälpa identifierade omedelbara materielrelaterade brister framför långsiktig förståelseutveckling. - redovisa hur myndigheten har tillämpat materieförsörjningsprinciperna. Redovisningen ska omfatta myndighetens bedömningsgrund för vald princip för respektive under året ingånget avtal avseende investeringar av väsentlig karaktär. 	1.1.2 Styrningen för materiel- och logistikförsörjning
6	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa hur myndighetens underlag till Försvarmaktens framtagande av investeringsplan samt åiterrapportering förhåller sig till de krav som framgår av inriktningsbeslutet 2016-2020. 	1.1.3 Planering av materielinvesteringar
7	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa vilka värderingar som varit vägledande för under året aktualiserade internationella materiel- och logistiksamarbeten, utifrån vad som framgår av inriktningsbeslutet. 	1.1.5 Internationellt materiel- och logistiksamarbete

Mål	Återrapporteringskrav i enlighet med FMV:s regleringsbrev för 2018	Återfinns under avsnitt
8	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - i samverkan med Försvarmakten, redovisa en samlad bedömning av på vilket sätt den exportstödjande verksamheten har bidragit till Försvarmaktens operativa förmåga. - redovisa en samlad bedömning av på vilket sätt den exportstödjande verksamheten har bidragit till att stärka samverkande företags möjligheter att bibehålla en stark konkurrenskraftig teknologinivå och den kompetens som krävs för att underhålla och vidmakthålla Försvarmaktens materielsystem. 	1.1.6 Exportstödjande verksamhet
9	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa genomförda verksamheter och kostnadsutfall för anslag 1:11 ap.1 <i>Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.</i>. Av redovisningen ska framgå en jämförelse med de två senast föregående åren. 	1.6 Övergripande verksamhet
10	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa prognoser för 2017–2021 till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) vid fem givna prognostillfällen. FMV ska vid dessa tillfällen lämna prognoser även för den avgiftsfinansierade verksamheten. - den 15 juni kortfattat redovisa hur verksamheten har utvecklats med avseende på volym och kostnader. 	Prognoser och redovisning av FMV:s verksamhet för perioden januari-maj har lämnats i enlighet med regeringens styrning.
11	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa antalet ålagda upphandlingsskadeavgifter, respektive belopp och totalt belopp. FMV ska även redovisa respektive bakomliggande upphandlingsärende och anledning till den ålagda avgiften. - redovisa hur myndigheten i upphandlingsverksamheten tillvaratar små och medelstora företags kompetens och möjligheter att på lika villkor kunna delta i upphandlingar och komma i fråga för beställningar. Redovisningen ska omfatta relevanta nyckeltal med avseende på inköpsvolym och antal leverantörer. - redovisa de besparingar som har uppnåtts genom strategiskt inköpsarbete samt hur metoden för strategiskt inköpsarbete kan breddas till ytterligare områden och därtill föreslå årliga mål för besparingar inom respektive område.. - redovisa vilka aktiva åtgärder som vidtagits för ökad transparens inom myndighetens ansvarsområde samt vilken effekt åtgärderna har haft. - redovisa hur myndigheten, vid upphandlingar som överstiger gällande tröskelvärden, har arbetat med att uppfylla de nya kraven på kollektivavtalsenliga villkor som följer av 17 kap. 2-5 §§ lagen (2016:1145) om offentlig upphandling. 	1.5.4 Överprövningar och ålagda upphandlings-skadeavgifter 1.5.3 Små och medelstora företag (SME) 1.5.1 Affärsmässighet 1.5.2 Transparens
12	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa genomförda åtgärder och väsentliga resultat i förhållande till myndighetens plan för jämställdhetsintegrering. 	5.3 Jämställdhets-integrering
13	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - redovisa hur myndigheten påverkat de nationella miljökvalitetsmålen genom sin upphandlande verksamhet. Försvarets materielverk ska även redovisa nyckeltalet upphandlat belopp där miljökrav ställts i förhållande till myndighetens sammanlagda upphandlingsvärde. 	1.5.5 Miljökrav i upphandlande myndighet
14	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - lämna in en redovisning till Statskontoret senast den 3 april 2018 som beskriver FMV:s bidrag till regeringens satsning på moderna beredskapsjobb i staten. 	Redovisning har lämnats i enlighet med regeringens styrning.
15	FMV ska <ul style="list-style-type: none"> - senast den 15 oktober 2018 redovisa de åtgärder som myndigheten vidtar för att analysera de effekter på myndighetens verksamhet som kommer av ett förändrat klimat och vilka åtgärder som vidtas för att anpassa verksamheten till ett förändrat klimat. 	Redovisning har lämnats i enlighet med regeringens styrning.

Mål	Återrapporteringskrav i enlighet med FMV:s regleringsbrev för 2018	Återfinns under avsnitt
16	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa en nedbrytning av intäkter från avgifter för varor och tjänster per kund. Intäkter från Försvarmakten ska även redovisas per stridskraft. - redovisa övriga driftskostnader för de varor och tjänster som upphandlas per kund. 	Ekonomiskt resultat, s.9-11
17	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - lämna budgetunderlag senast den 1 mars 2018 som är anpassat till ny finansiell styrmodell. 	Budgetunderlag har lämnats i enlighet med regeringens styrning.
18	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa arbetet med att återuppta en sammanhängande planering för sin verksamhet och organisation vid höjd beredskap till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) senast i samband med årsredovisningen för 2018. 	1.1.1 Tillgänglighet och beredskap
19	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - stödja Försvarmakten i uppdrag avseende försvarsförsörjningskoncept enligt Försvarmaktens regleringsbrev för 2018 med redovisning den 1 oktober 2018. 	FMV har biträtt Försvarmakten och redovisat arbetet i enlighet med regeringens styrning.
20	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - den 1 oktober 2018 redovisa hur myndigheten använder sig av upphandlingsrättsliga möjligheter för att ställa krav på försörjningstrygghet vid anskaffning av materiel och tjänster utifrån vad som omfattas av Försvarmaktens beställningar. 	
21	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - redovisa hur samverkan skett med övriga myndigheter inför internationell mäss- och konferensverksamhet i syfte att uppnå ett välavvägt svenskt deltagande. 	5.2 Samordning kring internationell mäss- och konferensverksamhet
22	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - senast den 28 april 2018 redovisa förhandlingsläget för de mellanstatliga överenskommelser där det finns ett bemyndigande från regeringen, som har fattats före den 31 december 2015. Redovisningen ska också omfatta en förteckning över samtliga mellanstatliga överenskommelser som har ingåtts under 2017. - senast den 27 april 2018 redovisa arbetsläget där myndigheten har ett bemyndigande att förhandla generella säkerhetsskyddsavtal och projektsäkerhetsskyddsavtal med andra länder. 	Redovisning har lämnats i enlighet med regeringens styrning.
23	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - stödja Försvarmakten i uppdrag om merutnyttjande av maritima resurser med redovisning senast i samband budgetunderlaget för 2019 i enlighet med regleringsbrev för 2018 avseende Försvarmakten. 	FMV har biträtt Försvarmakten i enlighet med regeringens styrning.
24	<p>FMV ska</p> <ul style="list-style-type: none"> - stödja Försvarmakten i uppdraget att redovisa förslag till en process för att identifiera möjliga svenska bidrag till det Europeiska försvarsindustriprogrammet (EDIDP) med redovisning senast den 14 september 2018 i enlighet med regleringsbrev för 2018 avseende Försvarmakten. 	FMV har biträtt Försvarmakten i enlighet med regeringens styrning. Se även avsnitt 1.6.1.2 Internationellt samarbete

1 Resultatredovisning

FMV:s resultatredovisning utgår från en treställig indelningsgrund: *Försörjning av försvarslogistik*, *Försvarsmaterielmarknaden* och *Övergripande verksamhet*. Denna uppdelning är avsedd att dels spegla FMV:s ansvar för materiel- och logistikförsörjningen i dess olika beställningsmönster, dels vara samstämmig med FMV:s interna uppföljning och redovisning av verksamhet och resultat.

Området *Försörjning av försvarslogistik* innefattar redogörelser inom områdena *Anskaffning*, *Driftstöd* och *Ledningsstöd*, medan området *Försvarsmaterielmarknaden* i ett brett perspektiv redovisar FMV:s arbete relativt marknadens aktörer. Området *Övergripande verksamhet* innefattar FMV:s anslag 1:11 och de uppgifter FMV har ett myndighetsansvar för inom ramen för försvarslogistiken. FMV:s återrapporteringskrav i myndighetens regleringsbrev för 2018 framgår på sidorna 12-14.

FMV:s resultatredovisning inleds med en redogörelse över arbetet att anpassa myndighetens arbete till regeringens inriktningsbeslut för perioden 2016-2020.

1.1 Anpassning till inriktningsbeslutet

Utifrån den försvarspolitiska inriktningen, där det övergripande målet är att höja den operativa effekten och tillgängligheten vid förbanden till och med 2020, och regeringens efterföljande beslut i december 2017 om en inriktning till FMV för återstoden av försvarsbeslutsperioden, har myndigheten utfört tilldelade uppgifter och anpassat verksamheten i enlighet med inriktningsbeslutet.¹

Nedan redogörs för de tillämpliga återrapporteringskraven till FMV i regleringsbrev för 2018.

1.1.1 Tillgänglighet och beredskap

FMV ska säkerställa att materiel- och logistiktjänster som Försvarmakten kan komma att efterfråga utformas och organiseras så att de möter Försvarmaktens beredskaps- och tillgänglighetskrav.

Under 2018 har FMV fortsatt att analysera de förändringsbehov som finns för att möjliggöra en omställning av produktionen i syfte att möta de krav på tillgänglighet och beredskap som Försvarmakten ställer. Resultatet av analysen har under året omsatts i nya versioner av myndighetens beredskapsplanverk, i vilket FMV beskriver hur myndigheten organiserar, leder, bemannar och genomför sin verksamhet samt hur stödet till Försvarmakten utformas. Beredskapsplanverket utgör därmed FMV:s styrdokument för vilka åtgärder som ska vidtas för att organisationen ska kunna fortsätta sin verksamhet i händelse av kris, vid grundberedskap, eller väpnat angrepp, vid höjd beredskap. Planverket berör hela myndigheten och under 2018 har planerna vidareutvecklats och bland annat anpassats till FMV:s nya organisation från och med 2019. Som ett underlag till arbetet har det funnits ett hotbildsscenario utarbetat av Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), typfall 5, innehållande en utdragen och eskalerande gråzonsproblematik.

FMV och Försvarmakten har under året fört dialog om krav på FMV:s tjänster vid grundberedskap och höjd beredskap. Resultatet av dialogen kommer att utgöra grund för FMV:s fortsatta beredskapsplanering under 2019.

För att öka möjligheterna till en snabb omställning av FMV:s avtalade produktion till Försvarmakten vid inträffad kris under grundberedskap eller vid höjd beredskap, har FMV fortsatt arbetet med förberedelserna för att kunna övergå till en alternativ produktionsplan. Den för året fastställda ordinarie produktionsplanen bedöms enligt en kriteriemodell som ger underlag till ny överenskommelse med Försvarmakten och efterföljande förändrad inriktning mot leverantörer av varor och tjänster. Parallellt med detta arbete planerar FMV för en

¹ Regeringen har i december 2017 tagit ett nytt beslut om inriktning till FMV för åren 2018 till och med 2020 (Regeringsbeslut 8, Fö2017/012725/MFU, 2017-12-18). Beslutet utgör mindre justeringar av den tidigare inriktningen.

beredskapsförmåga i syfte att kunna hantera snabbt uppkomna behov av omprioriteringar eller revideringar av den alternativa produktionsplanen mot ett faktiskt scenario.

FMV har under året fortsatt arbetet med krigsplacering av den egna personalen vid FMV i enlighet med generaldirektörens beslut från oktober 2017. FMV har samverkat med Totalförsvarets rekryteringsmyndighet i frågorna och den större delen av den personal som har bedömts nödvändig för att fortsatt kunna bedriva verksamheten även under höjd beredskap, är nu krigsplacerad. Fortsatta förhandlingar har förts med Försvarsmakten om krigsplacering av de officerare och hemvärnsmän som tjänstgör på FMV.

Som en del av FMV:s beredskapsplanering har en plan med områden för avtal med civila leverantörer utarbetats, i syfte att ha som stöd och kunna användas under kris, höjd beredskap och övning. Dessa avtal ska även kunna användas av andra myndigheter med motsvarande behov inom totalförsvaret. FMV har även under året tagit fram särskilt utformade beredskapskrav inom prioriterade avtalsområden.

I enlighet med regleringsbrev för 2018 till Försvarsmakten och FMV, har FMV lämnat stöd till Försvarsmakten avseende försvarsförsörjningskoncept. FMV har specifikt ombetts stödja Försvarsmakten med underlag inom områdena avtal och motorreparationstjänst. FMV har utarbetat beredskapsklausuler och förslag på avtalsutformning med civila leverantörer som ska vara giltiga i alla beredskapsnivåer. Avtalen ska kunna användas av såväl Försvarsmakten, FMV som andra totalförsvarsmyndigheter.

FMV har även under året analyserat och redovisat hur myndigheten använder sig av upphandlingsrättsliga möjligheter för att ställa krav på försörjningstrygghet vid anskaffning av materiel och tjänster utifrån vad som omfattas av Försvarsmaktens beställningar.

1.1.2 Styrningen för materiel- och logistikförsörjning

Omsättning av principer

Den inriktning som regeringen gett FMV vad avser materiel- och logistikförsörjningen har inom myndigheten omhändertagits på flera sätt. Dels i styrning i form av anvisningar och ett införande av lämpliga nyckeltal, dels i fortsatt verksamhetsutveckling med syfte att öka effektiviteten i både produktivitet och kvalitet i materiel- och logistikförsörjningen. Vidare har FMV följt upp tillämpningen av materielförsörjningsprinciperna, genom en analys av hur anskaffningsuppdragen relaterar till de tre materielförsörjningsprinciperna:

- *Vidmakthållande och uppgradering* av befintlig materiel ska i första hand väljas, om det är ekonomiskt försvarbart och operativa krav kan uppnås.
- *Nyanskaffning* ska, när sådan är nödvändig, i första hand ske av *på marknaden befintlig*, färdigutvecklad och beprövad materiel.
- *Utveckling* ska genomföras först när behoven inte kan tillgodoses enligt ovan.

Verksamhetsutveckling

FMV har fortsatt den verksamhetsutveckling som redovisades i årsredovisningen för 2017 och som syftar till att öka FMV:s förmåga att genomföra försvarslogistikförsörjning i alla beredskapsgrader med efterfrågad produktivitet och kvalitet. Verksamhetsutvecklingen, som är inriktad på att förbättra kvaliteten och produktiviteten i FMV:s arbete, inkluderar förbättringar och förenklingar av de processer som beskriver arbetssättet och som är styrande för medarbetarna. Stor kraft har lagts på den omfördelning av ansvar mellan Försvarsmakten och FMV som regeringen beslutat. Detta har inneburit att förmågan att fullt ut stödja resultatet av investeringsplaneringsutredningen kommer att förbättras från och med 2019. Vidare innebär den nya ansvarsfördelningen mellan myndigheterna att logistikförsörjningen inte kommer kräva en utveckling i samma omfattning som tidigare för FMV:s del.

Produktionsplanering

För att åstadkomma en konkret omsättning av regeringens inriktning till FMV, genomförs en samverkan och dialog med Försvarsmakten kring myndighetens uppdrag, vilket omsätts till en produktionsplanering för FMV.

Produktionsplanen omfattar det FMV ska leverera till Försvarmakten kommande kalenderår inom ramen för överenskommelser om tidpunkter, prestandakrav och kostnader. Formerna för samverkan med Försvarmakten styrs upp i den årliga planeringsanvisningen inför arbetet att sammanställa FMV:s produktionsplan. Styrningen i FMV:s planeringsanvisning för 2018 har baserats på regeringens försvarspolitiska inriktning och omsätter dess styrning. Således ingår det inom ramen för produktionsplaneringen att prioritera avhjälpande av brister framför långsiktig förmågeutveckling. FMV har under året kunnat konstatera att, oaktat denna prioritering, är behovet av vidmakthållandeåtgärder, dvs. avhjälpande av brister i Försvarmaktens existerande materielinnehåll, inte i balans med det ekonomiska utrymmet.

Ledtider

FMV har i flera år arbetat tillsammans med Försvarmakten för att mäta ledtiderna i materieförsörjningen, i enlighet med uppgift i regleringsbrev. Förkortade ledtider har antagits vara en indikator på att FMV och Försvarmakten har ökat sin effektivitet. FMV har genom analyser dock kunnat konstatera att ledtider är svåra att mäta och ett irrelevant jämförelsevärde för att kunna dra slutsatser om uppnådd effektivitet. Förutsättningarna för olika uppdrag skiljer sig av naturlighet ofta åt, då varje uppdrag har sina unika förhållanden. FMV har därför i arbetena med ledtider och processutveckling utarbetat förslag på nyckeltal och indikatorer som på ett bättre sätt kan påvisa utvecklingen av effektivitet. En sådan indikator utgörs av hur många gånger ett specifikt grindbeslut (så kallat K0-beslut, som innebär ett införande av ett uppdrag i FMV:s produktionsportfölj), upprepas. En annan indikator är hur många omförhandlingar av liggande uppdrag som genomförs under ett produktionsår. Dessa indikatorer har under 2018 implementerats, och kan båda visa att det pågår en positiv trend vad gäller ökad effektivitet. Orsaken till denna förbättring kan dock inte enkom hänföras till att effektiviteten de facto har ökat. Under året har två avvägningarna av Försvarmaktens materielplan genomförts, vilket har avsevärt reducerat antalet uppdrag i FMV:s produktionsplan för 2019.

Hur FMV arbetat för att reducera tekniska, affärsmässiga och ekonomiska risker i materiel- och logistikförsörjningen redovisas samlat under avsnitt 1.1.3.

Fördelning av materiel- och logistikförsörjningen

Andel vidmakthållande och uppgradering av befintlig materiel

Vidmakthållande och uppgradering innefattar alla de åtgärder som krävs för att säkerställa tillgänglighet och vidareutveckling av Försvarmaktens befintliga materiel. Detta innefattar såväl tjänster som anskaffning av materiel, vilka ofta har tydliga bindningar till ursprungliga leverantörer.

Andelen vidmakthållande och uppgradering har minskat, från 68,4 procent av orderstocken 2017 till 59,9 procent under 2018.

Under 2018 har några större avtal relaterade till system Gripen JAS39E, korvettsystem samt helikoptersystem tecknats, vilka utgör investeringar av väsentlig karaktär. Avtalen avser tekniskt eller underhållsmässigt motiverade modifieringar, alternativt vidareutveckling för att realisera nya materiella egenskaper.

Andel nyanskaffning av befintlig materiel

Inom segmentet nyanskaffning av befintlig materiel ingår den materiel som anskaffas från marknaden såväl färdigutvecklad som modifierad, då en stor del av den nyanskaffade materielen behöver anpassas för att kunna fungera tillsammans med de befintliga materielssystemen i Försvarmakten.

Andelen nyanskaffning av befintlig materiel har ökat från 20,6 procent av orderstocken 2017 till 30,5 procent under 2018.

Den för 2018 redovisade andelsökningen härrör i huvudsak från större avtal avseende serieanskaffning av och underhållsberedning för sjömålsrobotsystemet, vilka utgör investeringar av väsentlig karaktär.

Andel nyutveckling av materiel

Med nyutvecklad materiel avses den utveckling som syftar till att ta fram helt nya materielsystem, vilket inte är detsamma som vidareutveckling som avser åtgärder som krävs för att livstidsförlänga befintlig materiel i Försvarmakten. Av den samlade orderstocken har andelen nyutveckling de senaste åren halverats från tidigare dryga 20 procent.

Andelen nyutveckling av materiel har minskat något från 11,0 procent av orderstocken 2017 till 9,6 procent under 2018.

Inga större avtal har under 2018 tecknats inom detta segment.

Flerårig trend

Diagrammen 1 och 2 nedan visar att fördelningen av FMV:s uppdrag, utifrån de av regeringen tre ansatta materielförsörjningsprinciperna, har stabiliserats under de senaste fem åren, med en ungefärlig fördelning i FMV:s orderstock med 70 procent vidmakthållande, 20 procent nyanskaffning av befintlig materiel och 10 procent nyutveckling.

Diagram 1. Materielförsörjningsprincipernas procentuella andelar av FMV:s totala orderstock 2014-2018

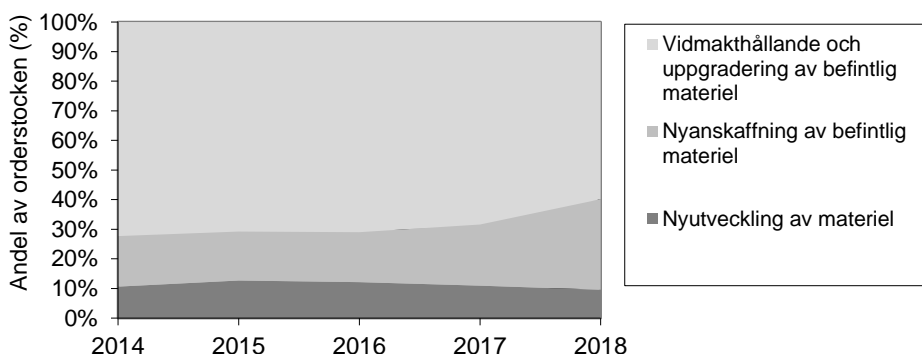
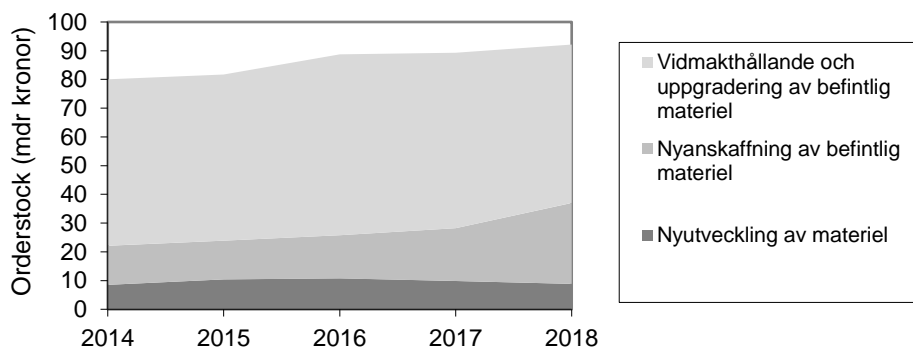

Diagram 2. Materielförsörjningsprincipernas respektive andelar av FMV:s totala orderstock 2014-2018

1.1.3 Planering av materielinvesteringar

Utifrån regeringens styrning ska Försvarmakten med stöd av FMV årligen till regeringen lämna ett förslag till investeringsplan, i samband med myndighetens budgetunderlag och inför riksdagens riktlinjebeslut om den 12-åriga planen för Försvarmaktens investeringar. Regeringen omsätter i sin årliga budgetproposition förslaget till en 12-årig investeringsplan och fastställer densamma för den aktuella valperioden. I underlaget för riksdagens riktlinjebeslut ska myndigheterna tydligt redovisa hur de föreslagna investeringarna kan kopplas till

insatsorganisationens behov och krav på operativ förmåga. Underlaget ska även beskriva de tekniska systemens sammanhang, möjliga internationella samarbeten, infrastrukturkostnader samt livscykelkostnader, utifrån myndigheternas bedömning.

Försvarmakten ska lämna en detaljerad redogörelse per materielobjekt (så kallad objektsredovisning) i investeringsplanen för anskaffning av materiel och anläggningar. FMV stödjer Försvarmakten med underlag till objektsredovisningarna. Information som ska finnas i en objektsredovisning är operativa behov, systembeskrivning och information om integration med andra system, plan för när olika underlag ska finnas framme samt när fysiska leveranser ska ske, information om nödvändiga infrastrukturella komponenter, ekonomiska beräkningar, riskanalys och systemförsörjningsstrategi. Objektsredovisningen ska referera till befintligt underlag i relation till de olika informationselementen, vilket till exempel kan vara nödvändiga designunderlag och strategier för underhållslösningar.

Den första leveransen av underlag från FMV till Försvarmakten genomfördes i början av 2017 inför Försvarmaktens budgetunderlag 2018-2020 (FM BU18). Motsvarande leverans genomfördes i januari 2018 inför FM BU19. Båda leveranserna omfattade objektsredovisningar för materielinvesteringar i den närmast kommande treårsperioden. Uppdraget till FMV från Försvarmakten inför FM BU20 innefattade att FMV ska lämna underlag för materielobjekt för hela den 12-åriga investeringsplanen. Detta är en utveckling jämfört med tidigare år, då fokus har legat på materielinvesteringar i den närmaste treårsperioden. Underlaget har utarbetats under andra halvåret 2018 och levererades till Försvarmakten i december 2018.

FMV har under året även fortsatt utvecklingen av materielplaneringsprocessen, i samarbete med Försvarmakten och Försvarsdepartementet, för att öka kvaliteten i underlagen i sin helhet. FMV har även utarbetat och levererat underlag för materielinvesteringar inför FM BU20.

I den regelbundna dialog som myndigheterna haft med Försvarsdepartementet under året, har FMV framhållit ett antal områden vilka bör vara fokus för det fortsatta arbetet. Det behöver också finnas en tydlig definition kring vilka typer av objekt som ska finnas med i investeringsplanen, vilka i dagsläget utgör en blandning mellan objekt som har en tydlig investeringskomponent och objekt som inte har det. Likaså bejakar FMV ett arbete med den långsiktiga planeringen i fokus, dvs. fortsatt låta innefatta planens hela period om 12 år, vilket skapar bättre förutsättningar för att korrekt kunna utarbeta de underlag som krävs för långsiktiga materielinvesteringar.

Utvecklade metoder för investeringsplanering

Den 19 februari 2017 fattade regeringen beslut om ett särskilt uppdrag till FMV och Försvarmakten om att förbättra tillförlitligheten i genomförandet av materielinvesteringar genom att gemensamt utveckla metoder och implementera åtgärder för att löpande bedöma, värdera och vid behov hantera och anpassa planeringen av materielinvesteringar mot index- och valutafluktuationer och risker. Under 2017 och inledningsvis under 2018 har FMV i samverkan med Försvarmakten genomfört arbete genom att bland annat analysera och beskriva problematiken kring hantering av finansiella risker i investeringsplaneringen, identifiera vilka olika vägval myndigheterna har att ta ställning till, samt utveckla metodik och funktionalitet i myndigheternas stödsystem för att skapa möjlighet att simulera och analysera index- och valutafluktuationer. Arbetet redovisades i en bilaga till FMV:s budgetunderlag för perioden 2019-2021. Utifrån denna har förslag till metodik och funktionalitet för simulering i FMV:s materielplaneringssystem (MPS) och FMV:s produktionsledningssystem (PLS) utarbetats. FMV:s anvisning för planering av materielinvesteringar inför BU20 har kompletterats vad gäller analys av finansiella risker, såsom index-, ränte- och valutarisker. Arbetet med och formerna för riskhantering ska utvecklas ytterligare i samarbete mellan Försvarmakten och FMV under 2019.

Risker avseende olika affärsalternativ identifieras i samband med att systemförsörjningsstrategier för planerade system utarbetas. FMV:s vägledning för riskhantering i projekt omhändertar riskanalys och riskhantering av bland annat tekniska, ekonomiska och affärsmässiga risker i pågående projekt. Under året har FMV tillsammans med Försvarmakten påbörjat utveckling av riskhantering avseende ekonomiska, affärsmässiga och tekniska risker. Modellen ska fortsatt utvecklas under 2019.

Utöver detta har Försvarmakten och FMV under året ytterligare förtydligat arbetssätt och ansvarsfördelning mellan myndigheterna inom materieförsörjningen. FMV:s stöd till Försvarmaktens årliga planeringsprocess har tydliggjorts, inte minst vad gäller att FMV ska lämna ett samrådsyttrande till Försvarmakten bland annat för genomförbarheten av Försvarmaktens förslag till investeringsplan avseende anskaffning av materiel och anläggningar. Kvalitetshöjande åtgärder i relation till de objektsredovisningar som ligger till grund för investeringsplaneringen har genomförts i samarbete med Försvarmakten. Vägledningen för objektsredovisningar för materielinvestering har uppdaterats inför årets arbete med underlag till Försvarmakten. Den information som krävs i objektsredovisningen samt i tillhörande underlag, t.ex. kalkyl för Total Cost of Ownership (TCO), beskrivning av systemsammanhang etc. strävar efter att uppfylla de krav på underlag som finns.

Diskussioner påbörjades sent under hösten mellan Försvarmakten, Förvarsdepartementet och FMV avseende ytterligare utveckling av investeringsplaneringen.

Hur ovanstående åtgärder påverkat kostnads- och tidsmässiga förhållanden för materielanskaffningen i det korta perspektivet för år 2018 är i nuläget svårbedömt. Det är först på längre sikt som eventuella resultat kommer kunna utläsas, mot bakgrund av det 12-åriga tidsomfånget på investeringsplanen. En konkret och direkt påverkan som dock kan lyftas fram är att anskaffningen av det medelräckviddiga luftvärnet, PATRIOT, är valutasäkrat.

1.1.4 Väsentliga säkerhetsintressen

Under året har styrningarna utifrån regeringens försvarspolitiska inriktning för 2016-2020 och inriktningen i budgetpropositionen för 2018 inkluderats i FMV:s internationella strategi och riktlinjer för myndighetens bedömning av Sveriges väsentliga säkerhetsintressen vid upphandling av försvarsmateriel och tjänster. Inom de av regeringen utpekade områdena, inklusive integritetskritiska delar av lednings- och sensorsystem, har FMV genomfört arbeten baserat på förra årets genomlysning av befintliga strategier och processer för utpekade materielområden. Till exempel har FMV inom undervattensområdet lämnat stöd till Försvarmakten för deras remissvar om underlag till en nationell strategi.

1.1.5 Internationellt materiel- och logistiksamarbete

Även för Sveriges internationella materielsamarbeten, där försörjningslösningar prövas att ske genom utveckling, anskaffning och vidmakthållande tillsammans med andra, tillämpar FMV regeringens materieförsörjningsprinciper. I FMV:s uppgift ingår att göra avvägningar som inkluderar analyser kring systemlikhet, beroenden, kravställning och självbestämmande samt säkerhetspolitiska skäl. Detta gäller även i de fall där FMV ska bidra till export av svenska system.

Regeringens inriktning har arbetats in i FMV:s internationella strategi, och i åtta framställningar till regeringen under 2018 har FMV återöppnat säkerhetspolitiska aspekter såsom väsentliga säkerhetsintressen, gemensam upphandling med av regeringen utpekad strategisk partnerskapsnation, samt andra skäl för bemyndiganden. Under 2018 har fem arbeten påbörjats, där FMV, själv eller tillsammans med Försvarmakten, har genomfört avvägningar.

1.1.6 Exportstödande verksamhet

Inom exportstödsverksamheten lämnas myndighetsstöd till försvarsexportssatsningar som bedöms viktiga för försvarets långsiktiga materieförsörjning och Försvarmaktens operativa förmåga. I myndighetens interna direktiv för beslut i sådana ärenden framgår att varje ansökan ska värderas utifrån försvarsnyttan för Försvarmakten. Denna värdering delges Försvarmakten när uppdrag tillställs dem att stödja industrin i exportsatsningar.

Det stöd en exportsatsning kan ge försvarets operativa förmåga kan indelas i två kategorier. Den ena kategorin är en direkt koppling till materieförsörjningen genom:

- kostnadsdelning vid drift, underhåll och utveckling av ett system som Försvarmakten använder,
- kostnadstäckning där staten äger immateriella rättigheter (IPR) och kan uppbära royalty vid export.

Den andra kategorin innebär en indirekt koppling till materieförsörjningen, där export kan bidra till att vidmakthållande och utveckling av teknologiska och industriella förmågor, som Försvarmakten på kort eller lång sikt är beroende av, kan upprätthållas utan nya beställningar från det svenska försvaret behöver föreligga. Förutom kostnadsminskningar kan export därmed även bidra till försörjningssäkerhet, som tillsammans med säkerställd förmåga är centrala för krigsdugligheten i Försvarmaktens krigsförband.

Myndigheternas beslut rörande anskaffning av komplexa försvarsmaterielsystem föregås av en process som i vissa fall tar flera år. Att lämna en bedömning över hur de exportstödsbeslut som FMV fattat under 2018 kan komma att falla ut i form av ett konkret och påtagligt stärkande av operativ förmåga samt stärkande av svensk försvarsindustri är därför svårt. Det går dock att konstatera att svenska försvars- och säkerhetsföretags omsättning består till 62 procent (2017) av export. Detta faktum torde i sig kunna leda till både kostnadseffektivt bevarande och utveckling av kompetens respektive kapacitet hos i Sverige verksam industri, vilken är viktigt för Försvarmaktens operativa förmåga nu och i framtiden.

1.1.7 Forskning och utveckling

FMV:s beställningar inom området forskning och utveckling (FoU) ska enligt den försvarspolitiska inriktningen bidra till en långsiktig förmågeutveckling och att stärka Försvarmaktens förmåga att möta framtida hot. Forskning och utveckling ska bidra till kunskap för att kunna fatta strategiska beslut, ställa ändamålsenliga krav och tillhandahålla nödvändig materiel.

Anslag 1:4 *Forskning och teknikutveckling* (FoT) ökades med 50 miljoner kronor för 2018, vilket möjliggjorde förstärkningar av teknikutvecklingsdelen inom FMV för tidigare års hårt neddragna FoT-områden som sensorer och signaturanpassning, vapen och skydd, ledning och människa-system-interaktion samt undervattensteknik. Därtill kunde FMV även genomföra förstärkningar inom telekrigsområdet.

Anslagsökningen har även möjliggjort att FMV under året kunnat initiera verksamhet för att öka myndighetens kompetens inom viktiga områden såsom artificiell intelligens (AI), autonomi och cyber. För att kunna följa med i den allt snabbare teknikutvecklingen har FMV under året också startat ett militärt innovationsprogram, vilket syftar till att undersöka hur de forskningsmedel som investeras civilt kan utnyttjas.

Under 2018 har FMV fortsatt att delta i EU:s satsningar inom förberedande åtgärder för försvarsforskning och samverkat med departement, myndigheter och industri för att stödja svenska möjligheter inom programmet. Inför starten av den europeiska försvarsfonden EDF 2021-2027, som innehåller både forsknings- och utvecklingsaktiviteter, kan FMV dock konstatera att detta arbete måste utökas för att Sverige ska få en god avkastning på de investeringar som görs.

1.2 Försörjning av försvarslogistik – Anskaffning

Se även avsnitt 1.1.2 *Styrningen för materiel- och logistikförsörjning*.

1.2.1 Prestationer under 2018

I detta avsnitt redovisas ett urval av de 790 prestationer som FMV har levererat till Försvarsmakten och andra kunder under 2018.

Tunga lastbilar och specialfordon överlämnade till Försvarsmakten

Under perioden 2011-2013 genomförde FMV en konkurrensupphandling av tunga lastbilar i ett bilateralt samarbete med norska Forsvarsmateriell. Ramavtalet som tecknades med Rheinmetall MAN Military Vehicles (RMMV) medger avrop fram till år 2026 inklusive ett supportavtal. I ett första avrop har FMV beställt 215 fordon, varav följande har överlämnats till Försvarsmakten under 2018:

- 104 st. Rullflaksbil 14T 8x8
- 31 st. Dragbil 23 6x6
- 8 st. Fälthållningsbil 13 6x2

Samtliga fordon ovan är av chassityp TG, vilket är en standardbetonad lastbil med militär anpassning, vad gäller sambandsinstallation och vapenfästen.

Remo Haub 77B Archer

Den sista seriepjäsen av den ursprungliga beställningen avseende 24 ARCHER-system, levererades till Försvarsmakten i augusti 2018. Under 2018 har även fem förseriepjäser uppgraderats till seriestatus och levererats till Försvarsmakten. Uppgradering av de 18 första seriepjäserna har inletts och de första tre pjäserna som därigenom har nått slutlig seriestatus, har även de levererats till Försvarsmakten.

Utredning – Burna vapensystem

Sedan 2016 har FMV tillsammans med Försvarsmakten och Totalförsvarets Forskningsinstitut (FOI) utrett Försvarsmaktens framtida behov och utformning av burna vapensystem. I utredningen har personal från flera enheter och sektioner vid FMV deltagit tillsammans med stridsskolor och funktionscentrar från Försvarsmaktens samtliga stridskrafter samt personal från relevanta avdelningar inom FOI.

Utredningens syfte var att ta fram ett välgrundat beslutsunderlag avseende så väl gruppens som soldatens beväpning för att säkerställa verkan. Målsättningen är att utifrån ett helhetsperspektiv effektivisera den avsuttna gruppens verkanssystem för strid mot trupp. Utredningen har följt den utveckling som sker i omvärlden och då främst i USA som ligger längst fram. Arbetet har lett fram till en redovisning av ett antal handlingsalternativ samt överlämnats under året som ett beslutsunderlag till Försvarsmakten, som i sin tur kommer bereda detta vidare.

Leverans av granatgevärsammunition samt upprättande av ramavtal

FMV har under det första kvartalet 2018 levererat stridsammunition samt övningsammunition till granatgevärssystemet för Försvarsmaktens behov. FMV har även, utifrån gemensamma behov av försörjningslösningar för granatgevärsammunition för Sverige, Estland och Lettland, slutit ett ramavtal med Saab Dynamics. Avtalet är flerårigt med möjligheter till förlängning upp till sju år. Avtalet ger möjlighet att avropa all Saabs förekommande 8,4 cm ammunition till granatgeväret Carl Gustaf.

Laservarnare till Visby-korvetter

Laserbelysning av marinens fartyg har sedan några år tillbaka ökat kraftigt i Östersjön. FMV har anskaffat ett robust laservarnarsystem som den 26 juni 2018 lämnades över till Försvarsmaktens fem Visby-korvetter. Åtta passiva sensorer bidrar till omvärldsuppfattning, kunskapsuppbyggnad och personsäkerhet genom att ge god

täckning i bäring och elevation. Systemet ger marinen ytterligare en ny förmåga, varför även de två Gävlekorvetterna och Försvarmaktens nya spaningsfartyg kommer att utrustas med laservarnare av samma typ.

Land Based Training System (LBTS) – en simulator för övning av ubåtsbesättningar

Inom ramen för projekt Halvtidsmodifiering (HTM) Gotland levererade FMV i december 2018 en kompletterande ubåtssimulator benämnd Land Based Training Site (LBTS) till Försvarmakten och Sjöstridsskolan (SSS) i Karlskrona. Den nya anläggningen speglar konfigurationen på ledningssystemet på de uppgraderade Gotlandsubåtarna efter genomförd HTM. Den nya HTM-delen är uppbyggd parallellt med den befintliga som har ursprunglig typ Gotland-konfiguration. De två ubåtskonfigurationerna kan framgent därmed övas oberoende av varandra.

Skyddsglasögon

Genom att nyttja ett befintligt ramavtal inom NATO Support and Procurement Agency (NSPA) har FMV under 2018 upphandlat och fått leverans av ett mycket stort antal skyddsglasögon med inbyggt s.k. ballistiskt skydd. Totalt beställdes 45 000 skyddsglasögon. Anskaffningen åtgärdar en brist tills leveranser kan påbörjas av ett helt nytt skyddsglasögonssystem vilket planeras anskaffas inom samma uppdrag.

Dokumentationsutrustning

FMV har under 2018 fortsatt att leverera dokumentationsutrustning till Försvarmakten, bland annat en stor mängd satser av systemkameror med telezoomobjektiv till markförbanden samt systemkameror och objektiver för användning på Försvarmaktens fartyg. Även reservdelar till dokumentationsutrustningen har anskaffats och levererats till Försvarmaktens centrala lager. Inom dokumentationsutrustningsuppdraget har FMV också levererat observationskikare samt bildförstärkare för användning tillsammans med Försvarmaktens kamerasystem.

Mörkerriktmedel

FMV har levererat en stor mängd mörkerriktmedel, inklusive reservdelar, till Försvarmakten under 2018. Dels ett nytt mörkerriktmedel, bestående av en laserpekare och en vapenlampa för fästsättning i fästskenor på olika typer av handeldvapen, dels ett modifierat äldre mörkerriktmedel. Riktmedlen används som komplement till vapnets ordinarie sikte för riktning, målutpekning och belysning i mörker och kommer att öka förmågan att lösa uppgifter i mörker.

FMV levererar uppgraderad version av stridsledningssystem BMS

FMV har nyligen levererat en uppgraderad version av mjukvarorna till det marktaktiska stridsledningssystemet Battlefield Management System (BMS), till Försvarmakten och Amfibieregementet. Funktionaliteten har utökats med bland annat meddelandestöd, logistikledningsstöd samt driftledningsstöd.

Införandet av BMS i Försvarmakten ger ett efterlängtat tekniklyft för arméförbanden, där ledtiderna för order, rapportering och förbättrad säkerhet vad gäller både kommunikation och informationshantering, kommer att kortas. BMS levereras också med en så kallad förmågetillväxt över tid, vilket innebär att nya versioner kommer att levereras till Försvarmakten under perioden 2019 – 2020. Under denna period kommer FMV även att påbörja överlämning av materiel.

1.2.2 Handlingsfrihet

FMV har under flera år arbetat för att öka regeringens handlingsfrihet i materieförsörjningen genom exempelvis stegvis upphandling, optioner och andra förfaranden. Samtidigt arbetar FMV med andra åtgärder, vilka till del kan motverka handlingsfriheten. En av dessa är att lägga större åtaganden på privata aktörer med avsikt att skapa långsiktighet och ge förutsättningar för en ökad rationalitet.

FMV har valt att redovisa handlingsfrihet som kvoten mellan FMV:s orderstock och den årliga

omsättningen (faktureringen) gentemot Försvarmakten. Detta ger ett måttetal som redovisar hur många år det tar för FMV att omsätta, leverera och fakturera den ineliggande orderstocken, vilket kan ses som ett värde på den genomsnittliga kapitalbindningen (anslagsbindningen). Det utgör i sin tur ett av flera mått på handlingsfrihet.

Orderingången under 2018 har präglats av ett sent avvägningsbeslut från överbefälhavaren som innebar stora ekonomiska reduktioner. Exempel på större beställningar under året är medelräckviddigt luftvärn, reovering artillerilokaliseringsradar, strategisk transport, länk 22, IT-säkerhetsprodukter samt 40-mm artilleripjäser till HMS Stockholm och Malmö. Värdet på orderstocken har ökat från föregående års nivå på 89,3 miljarder kronor till 102,8 miljarder kronor. Kvoten för genomsnittlig bindningstid har ökat till 6,0 år vilket är 0,6 procentenheter högre än 2017.

Tabell 6. Genomsnittlig tid för kapitalbindning, 2008-2018

	Orderstock, mnkr	Kapitalbindning, år
2008	38 069	2,2
2009	37 376	2,2
2010	53 575	3,2
2011	52 769	3,2
2012	46 860	3,0
2013	82 485	5,3
2014	80 014	5,0
2015	81 751	5,1
2016	88 831	5,4
2017	89 341	5,4
2018	102755	6,0

1.3 Försörjning av försvarslogistik – Driftstöd

1.3.1 Prestationer under 2018

Blandgasinstallation Belos

Sedan 2017 har FMV, med stöd av Försvarmakten respektive SAAB Kockums AB och Göteborgs Dykeri AB, som leverantörer, i två etapper genomfört arbetsmiljö och säkerhetshöjande modifieringar på Belos dyksystem. Projektet har uppnått:

- Ökad säkerhet genom att minska risken för kvävenarkos (djupberusning) vid dykning >30 meter genom att ersätta luft med heliox (gasblandning bestående av helium och syrgas).
- Minskad dekompressionstid genom andning av oxygen på etapp (istället för luft).

Tester genomfördes under hösten 2018 med godkänt resultat.

Bevakningsbåt typ 80

Bevakningsbåt typ 80 genomgår under perioden 2015 till 2020 Livstidsförlängning (LTF) för att säkerställa drift bortom 2030. Livstidsförlängningen genomförs vid Djupviks varv/Swede Ship Marine AB på Tjörn. FMV:s uppdrag är indelat i fem leveranser där var och en består av att till Försvarmakten leverera ett sjö- och systemsäkert operativt fartyg med bibehållna och delvis utvecklade förmågor som kan verka bortom 2030. Kopplat till uppdraget ingår leveranser av erforderliga utbytesenheter, reservdelar och ILS-underlag.

Första livstidsförlängda fartyget HMS Rapp levererades till Försvarsmakten i mars 2018. Sista fartyget planeras att levereras till Försvarsmakten under det första kvartalet 2020. Fartygstypen kommer efter genomförd LTF benämnas Bevakningsbåt typ 88.

Återinförande av Antiubåtssystem på HMS Koster

Antiubåtskastvapensystemet är ett befintligt vapensystem som tidigare funnits i Försvarsmakten under många år, men som avinstallerades och förrådsställdes i väntan på avveckling i början av 2000-talet. Systemet ansågs för dyrt att livstidsförlänga och behovet av denna typ av vapensystem ansågs minska. Nu, tio år senare, aktualiserades behovet av ett antiubåtssystem igen och efter ett särskilt regeringsbeslut har Försvarsmakten beställt en återinstallation från FMV. Efter en kortare projekteringsstudie skrev FMV och Saab Kockums i november 2017 ett kontrakt på återinstallation av två stycken kompletta antiubåtssystem på minröjningsfartygen HMS Koster och HMS Ulvön, med option på tre ytterligare installationer. Till uppdraget ingick även statuskontroll av befintlig ammunition och nytt säkerhetsgodkännande för densamma.

Under 2018 har det första systemet installerats på minröjningsfartyget HMS Koster. Sea Acceptance Test (SAT) genomfördes i oktober 2018.

1.3.2 Driftstyrning

Under 2018 har FMV fortsatt utveckla delar av produktionsuppföljningen av driftstyrningsverksamheten, i avvaktan på kommande ansvarsövergång av verksamheten från FMV till Försvarsmakten. Insatserna har främst varit kopplade till materiel tillgänglighet, såsom materiefördelningsordern (MFO), tilläggsbeställningar, förebyggande underhåll (FU) och avhjälpande underhåll (AU) samt uppföljning av underhållsekonomi och utformning av Anvisning Teknisk Tjänst. Inom driftstyrningsuppdraget har förändringar i uppgift främst skett inom materiefördelningsarbetet. Fokus har varit att få balans i materielnyttjande och en rättvisande redovisning. Den under 2017 tillkommande uppgiften att krigsplacera materielen har fortsatt under 2018, liksom arbetet att inta materiefördelningen 2019 vid förbanden.

Vid inledningen av året präglades verksamheten av osäkerheterna avseende budgeten inom materielunderhållet, medan hösten påverkades av den vid årsskiftet stundande ansvarsövergången från FMV till Försvarsmakten. Förberedelserna för detta tog en betydande del av de centrala driftstyrningsresurserna i anspråk, vad gäller att utröna framtida arbetssätt, riskanalyser, ekonomi, m.m. Effekten av detta bedömer FMV kommer att synas under 2019 och för en tid framöver.

Genom olika underhållsleverantörer, i huvudsak Saab och internt via FSV, har FMV tillhandahållit Försvarsmakten mesta möjliga tillgänglighet på materielen enligt rustningsorder, flygoperatörernas krav och materiefördelningen, både genom förebyggande och avhjälpande underhåll. Vissa underhållsåtgärder har även genomförts på materiel i förråd.

Inom den marina driftstyrningsverksamheten har FMV genomfört översyner och erforderligt avhjälpande underhåll på samtliga fartyg och båtar i drift, enligt Försvarsmaktens Rustningsorder 2018. Totalt har 22 årsöversyner genomförts på större stridsfartyg (ex. Ubåt, Korvett) medan 270 översyner har genomförts på mindre fartyg/amfibie/båtar. Stridsbåt 90H har återställts efter insats i Adenviken under 2018. Fartygen och båtarna är därmed sjövärdiga enligt ställda krav i Försvarsmaktens Interna Bestämmelser (FIB) Regler för Militär Sjöfart (RMS). Inom materielunderhållet beställs huvuddelen (ca 85 %) av det marina underhållet via ramavtal tecknade med civila leverantörer.

1.3.3 Test och evaluering

FMV flyger JAS 39E

I utvecklingen av stridsflygssystemet med Gripen E genomför FMV, Försvarmakten och Saab tillsammans verifieringen och valideringen av flygplanssystemet, vilket är en förutsättning för att optimera och hålla en hög takt i utprovningen och färdigställandet av flygplanssystemet. Under året har det så kallade utprovningssprogrammet för Gripen E varit inne i en intensiv period. Bland annat har funktioner för motor, hjälpkraftgenerator (APU), radar samt prestanda testats under hösten 2018. Det första provflygplanet har flugits med olika konfigurationer av extern last, vilket är ett steg närmare vapenintegration. FMV:s provplats i Vidsel har genomfört separationstest med fälltank och provskjutit robot. Under november lyfte även det andra provflygplanet för första gången.

Skjutningar med fordonsmonterad granatkastare (FMG)

Utvecklingen av den nya granatkastarfunktionen på Stridsfordon 90-chassi (GRKPBV90) har gått in i en slutfas under året. FMV har tillsammans med leverantören Hägglunds genomfört ballistikskjutningar för att se om systemet levererar samma precision som nuvarande dragna pjäser. GRKPBV90 ska ha samma prestanda som de nuvarande dragna pjäserna när det gäller eldhastighet. Genom att vagnarna är utrustade med ett eget navigations-system samt att materiel och personal finns i vagnarna, möjliggörs en effektivare och snabbare gruppering utifrån befintligt system, vilket ger en stor operativ fördel. I början av 2019 kommer leveranskontroller att påbörjas, varefter överlämning sker till Försvarmakten.

Ny målrobotförmåga

FMV har under året anskaffat en ny mobil startramp till provplats Vidsel. Robonic Kontio – den finska björnen – är ett sammansatt system med startramp samt manöverutrustning och är avsett för mindre målrobotar av olika fabrikat. Systemet har testats i extremt kallt väder utan anmärkning. Likaså har nya mindre målrobotar anskaffats för utprovningen av olika vapensystem, till ett betydligt lägre pris än de stora målrobotarna, vilket gör systemet kostnadseffektivt. Systemet ger också FMV möjlighet att genomföra provverksamhet på olika platser i landet samt även utomlands.

Anskaffning Lastbil ny

Under 2018 har T&E-verksamheten lämnat stöd till FMV:s uppdrag att anskaffa nya lastbilar; framförallt har det skett inom områdena verifiering samt leveranskontroll. Inom projektet pågår flera olika faser samtidigt, exempelvis sker verifiering och leveranskontroll parallellt mellan de olika lastbilsvarianterna. Totalt har 125 fordon leveranskontrollerats vid mottagningscentret i Jönköping. Uppgiften inom verifiering innehåller till övervägande del kravuppföljning och granskning av leverantörens verifieringar. Dokumentation såsom provprogram och provrapporter granskas före och efter varje verifieringsaktivitet. Inom ramen för projektet har FMV under året även deltagit vid verifieringar i Tyskland, Österrike och Norge.

Projektförslag till PESCO

Sverige har inom ramen för EU-samarbetet PESCO (Permanent Structured Cooperations) föreslagit ett projekt inom test- och evalueringsområdet som heter *European Test and Evaluation Center (ETEC) Vidsel*. Förslaget handlar om att lansera provplatsen i Vidsel som en utpekad gemensam EU-resurs, där deltagande länder ges möjlighet att delta i planeringen för verksamhet och utveckling av provplatsen. Syftet är att med kostnadseffektivitet som grund såväl nyttja och utveckla redan etablerade resurser, istället för att respektive nation tvingas etablera nya resurser för provning, som att minska miljöpåverkan. Frankrike har lämnat ett parallellt förslag om att etablera ett nätverk mellan provplatser inom Europa.

På förslag från PESCO-sekretariatet har de två förslagen samlats under ett gemensamt ”paraply-projekt” benämnt *EU Test and Evaluation Centres*, vilket accepterades av PESCO-kommittén den 19 november som ett av 17 projekt att driva vidare. Sverige och Frankrike ska därmed tillsammans staka ut vägen för driftsättningen av projektet, men även försöka få fler länder att ansluta sig till detsamma.

Förhoppningen är att FMV – och Sverige – får en över tiden mer hållbar planering för och finansiering av verksamheten tillsammans med internationella samarbetspartners, inte minst vad gäller den framtida utformningen av provplatsen i Vidsele, genom att kostnaderna för de relativt dyra investeringarna som behövs för en utvecklad provning kan fördelas över fler brukare.

Internationell provningsverksamhet

FMV har genomfört många internationella verksamheter under året vid provplatserna. Bland annat artilleriövningen *Ultimate Dragon* med ett nederländskt förband bestående av cirka 250 officerare och soldater samt 120 fordon, som genomförde provning under vinterförhållanden med halka och djup snö. Övningen genomfördes på Älvdalens övnings- och skjutfält, där Försvarmakten och Fortifikationsverket gav FMV stöd i genomförandet.

SALT III inom ramen för NATO ACG3/SG2 innefattade två veckors provverksamheter på Vidsele Test Range med flera hundra deltagare från ett femtontal länder, inklusive USA. Första veckan bedrevs tester av Missile Approach Warning Systems (MAWS) och kategorisering av olika missiler. Andra veckan var dedikerad till prov inom området Directional Infrared Counter Measures (DIRCM). Från Sverige deltog även Försvarmakten, Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) och Saab.

1.3.4 Förråd, service och verkstäder

Verksamheten inom förråd, service och verkstäder (FSV) har präglats av hög intensitet samt fortsatt verksamhetsutveckling, trots den beslutade verksamhetsöverföringen till Försvarmakten vid årsskiftet 2018/2019. Försvarmaktens ökade användning av materielen har under året märkts i ett större behov av underhåll. Antalet produktionstimmar har varit de högsta någonsin, samtidigt som efterfrågan har fortsatt att öka både från Försvarmaktens och FMV:s övriga verksamheter. Några externa kunder har även ökat sin volym till FSV under året.

Vid offerterjämförelse har FSV i vissa fall varit 20-40 procent billigare än motsvarande tjänster som industrin levererar. Då FSV har tillgång till Försvarmaktens stödsystem PRIO har kvaliteten på FMV:s leveranser dessutom kunnat öka, genom att dubbelarbete minskas och via bättre ordning och reda i förråden.

Samarbetet inom FMV har under året accelererat, vilket gjort att ett flertal projekt kunnat återföras från att tidigare ha utförts av industrin. FSV har fått beställningar på UE-hantering av flygmateriel, vidmakthållande av lösa lastbärare, renovering av lastbil P124 samt större projekt som RENO Strf90 och RENO Strv122. Vad gäller externa kunder har FMV träffat överenskommelse med den danska försvarmakten om uppgradering av deras motorer och växellådor inom stridsvagnssystemet Leopard, samt fått nya beställningar från Polisen vad gäller skyddade transporter av vapen och ammunition.

Under året har stort fokus även legat på den vid årsskiftet beslutade verksamhetsövergången av FSV till Försvarmakten. Arbetet har löpt på enligt plan, i ett bra samarbete med Försvarmakten. Det har dock funnits oro inom vissa personalkategorier inom FSV, med bl.a. några uppsägningar till följd, då det har funnits osäkerhet kring var man kommer bli placerad inom Försvarmakten. Under året har FSV dock utökats ytterligare, med mer än 100 medarbetare.

1.3.5 Inköpstjänst och beställningskompetens

FMV har under året levererat tjänster inom inköp och beställningskompetens till Försvarmakten. Arbetet har innefattat inköp i strategiskt, taktiskt och operativt hänseende, avsett att dels skapa förutsättningar till att hantera Försvarmaktens inköpsvolym på ett kostnadseffektivt och affärsmässigt sätt, dels tillgodose Försvarmaktens behov av externa avtal och anskaffningar samt inköp. FMV har även arbetat med funktionsstyrning av avropare, information, utbildning och uppföljning samt säkerställt sakkompetens inom bland annat områdena förplägnad, lokalvård, servicetjänster och speciallivsmedel (rations).

1.4 Försörjning av försvarslogistik – Ledningsstöd

1.4.1 Prestationer under 2018

Patentverksamhet

Patentverksamheten inom FMV handlägger försvarsmyndigheternas frågor om patent, mönster, varumärken och upphovsrätt, förvärv av uppfinningar samt licensiering och intrångsfrågor. I uppgifterna ingår att pröva behovet av hemlighållande av försvarsuppfinningar i enlighet med lagen (1971:1078) om försvarsuppfinningar, såsom behörig myndighet vid tillämpningen av Sveriges bilaterala och multilaterala internationella överenskommelser avseende hemlighållande av försvarsuppfinningar.

Patentverksamheten levererar tjänster till samtliga myndigheter under Försvarsdepartementet, främst Totalförsvarets forskningsinstitut, Försvarsmakten och internt FMV men även Försvarets radioanstalt, Försvarsunderrättelsesdomstolen, Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten och Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. I mindre utsträckning förekommer tjänster även till andra myndigheter och aktörer. Verksamheten finansieras via avgiftsintäkter från de externa kunderna.

De huvudsakliga uppgifter som patentverksamheten ansvarar för, och som löpande genomförts under året, är följande:

- sekretessbedömning av försvarsuppfinningar enligt försvarsuppfinningslagen och Sveriges bilaterala och multilaterala överenskommelser
- handläggning av frågor ur ett arbetsgivarperspektiv kring försvarsanställdas uppfinningar och övriga immaterialrättsprestationer
- patentärenden
- mönster-/designärenden
- varumärkesärenden
- upphovsrättsärenden
- intrångsbedömning avseende andras patent och övriga immaterialrättigheter
- invändning mot andras störande patent och övriga immaterialrättigheter
- omvärldsbevakning avseende andras patent och övriga immaterialrättigheter
- besvarande av remisser avseende ny lagstiftning inom verksamhetsområdet

Tabell 7. Inkomna ärenden till Patent 2016-2018

Inkomna ärenden	2018	2017	2016
Nya ärenden avseende sekretess på försvarsuppfinningar	48	30	39
Nya uppfinningsanmälningar	1	4	12
Nya patentärenden, övriga	33	26	28
Nya ärenden, övrig immaterialrätt	8	16	12
Nya ärenden, övriga	14	8	11
Summa nya ärenden	104	84	102

Ett av FMV meddelat patent kan genom betalning av årsavgifter hållas vid liv som längst i 20 år. Varumärkesregistreringar kan hållas vid liv utan slut, om förnyelseavgifter betalas var tionde år. Sammantaget är det ett betydande antal ärenden vars förnyelsefrister FMV bevakar och som lever vidare på detta sätt.

Totalt upprätthöll FMV vid årets utgång 111 patent och patentansökningar med FOI som ursprung, till vilka FMV och försvaret i övrigt har nyttjanderätt. Motsvarande för patent och patentansökningar med FMV som ursprung är 28 stycken. Därutöver upprätthåller FMV 111 varumärken och varumärkesansökningar samt fyra mönsteransökningar.

Militär tullsuspension

Militär tullsuspension är den funktion inom FMV som hanterar Europeiska Rådets förordning 150/2003 om upphävande av importtullar på vissa vapen och militär utrustning. FMV, Försvarmakten, Försvarets radioanstalt och Totalförsvarets forskningsinstitut är de myndigheter som kan ansöka om militär tullsuspension i Sverige och, då suspensionen beviljats, föra in materiel utan importavgifter från tredje land.

Verksamheten inom Militär tullsuspension har till huvudsaklig uppgift att granska och besluta i ärenden gällande ansökan om intyg för militär utrustning samt att revidera och övervaka myndigheternas efterlevnad av förordningen gällande artikel 2 punkt 3 i förordningen 150/2003. Ansökan om intyg för militär utrustning kan beviljas om materielen finns med i Rådets förordning bilaga I och II, alternativt är delar, komponenter eller underenheter till dessa. I och med beviljandet av suspension står materielen under tullbevakning i tre år efter tulltaxeringsdag varpå materielen ska vara spårbara under denna tidsperiod. Under 2018 har antalet inkomna ansökningar från myndigheter och industri minskat vad avser upphävande av tullkostnader. Därav har också utfallet för upphävda tullkostnader minskat markant 2018, se tabell 8 nedan.

Verksamheten rapporterar årligen enligt artikel 7 punkt 2 i förordningen till EU (Taxation and Customs Union European Commission).

Tabell 8. Upphävda tullkostnader genom nyttjandet av suspensionsförfarandet 2015-2018

År	Totalt upphävda tullkostnader, kr	Varav för FMV upphävda importtullar, kr
2016	22 527 523	18 315 545
2017	18 465 291	16 220 015
2018	8 384 716	6 635 694

1.5 Försvarsmaterielmarknaden

1.5.1 Affärsmässighet

Utveckling av den goda affären och strategiskt inköp

FMV arbetar inom det kommersiella området på strategisk, taktisk och operativ nivå. Det strategiska arbetet sker bland annat genom deltagande i tidiga faser av anskaffningsarbetet, kategoristyrning och det särskilda projektet *Leverantörsrelationer*.

I enlighet med den gällande strategiska inriktningen för materieförsörjningen har FMV sedan många år tillbaka arbetat för att nyttja marknadens konkurrenskraft och möjligheter i så hög utsträckning som möjligt. I tabell 9 redovisas antalet avtal under de tre övergripande beställningssegmenten som FMV tillämpar, för de senaste tre åren. En summering av samtliga segment (inklusive övrigt och anläggningstillgångar) visar att andelen avtal för konkurrensutsättning var 71 procent under 2018, vilket tangerar 2017 års motsvarande summering.

Tabell 9. Antalet avtal under tre olika beställningssegment 2016-2018²

	Beställning	2018	2017	2016
Varor	Avtal (antal)	974	985	991
	Ej utannonserade upphandlingar (%)	37	39	48
	Konkurrensupphandlingar (%)	63	61	52
Tjänster	Avtal (antal)	1 187	1 374	1 466
	Ej utannonserade upphandlingar (%)	26	24	27
	Konkurrensupphandlingar (%)	74	76	73
Inhyrd personal	Avtal (antal)	113	116	134
	Ej utannonserade upphandlingar (%)	8	8	17
	Konkurrensupphandlingar (%)	92	92	83

FMV har sedan 2013 ansvaret för projektet *Utveckling och effektivisering av Försvarmaktens anskaffning* (UEFA-projektet). UEFA-projektet, som syftar till att effektivisera Försvarmaktens inköpsverksamhet och skapa nytta och kostnadsreduceringar i Försvarmaktens inköp, bygger på att ett kategoristyrkt arbetssätt tillämpas i verksamheten. FMV har under året fortsatt hanterat projektet till stora delar som en linjeverksamhet, för att även framgent kunna leverera kostnadseffektivisering och nyttorealiserings på ett strukturerat sätt. Det realiserade utfallet för 2018 uppgår till knappt 316 miljoner kronor, där cirka 281 miljoner kronor avser Försvarmakten och cirka 35 miljoner kronor avser FMV. De största besparingarna är främst härledda till Service Management-området för båda myndigheterna samt till IT-området och arbetsplatstjänster.

Fokus för kategoristyrningsarbetet är att identifiera inom vilka marknadskategorier FMV kan skapa störst effekt i form av bättre affärsupplägg, leveranssäkerhet och besparingar samt genomföra inköpen utifrån en medvetenhet om marknadens möjligheter. Under året har utvecklingen av kategoristyrningsmetodikerna fortsatt, där ett av målen har varit att utöka kategoristyrningen för inköp under anslag 1.3 och anslag 1.1, anslagspost 3³.

För att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt uppfylla kraven på kollektivavtalsenliga villkor har FMV valt att under 2018 bredda perspektivet på frågan. För att kunna prioritera och planera aktiviteter genomförde FMV med stöd av konsulter ett arbete inom området sociala krav, där kollektivavtalsenliga villkor ingår. Arbetet sammanfattades i en rapport som både beskriver nuläget i myndighetens arbete och förslag till utveckling. Med rapportens rekommendationer som grund avser FMV att prioritera aktiviteter inom området under 2019.

1.5.2 Transparens

FMV bedriver ett kontinuerligt arbete med transparensfrågor inom myndigheten. Transparensperspektivet inkluderar en rad områden såsom offentlighet och öppenhet, resultatredovisning, kommunikation med allmänheten och information till externa intressenter. FMV säkerställer transparensen internt myndigheten genom utbildningsinsatser och interna regelverk inom områden som till exempel jäv, bisysslor, innehav av

² FMV:s upphandlande verksamhet som sker inom FSV ingår inte i FMV:s samlade kommersiella statistik.

³ Utgör det tidigare anslaget 1:4 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*, som numera är fördelat på anslag 1:1 respektive 1:3.

finansiella instrument, resor och representation. FMV tillhandahåller även en funktion för visselblåsning för medarbetarna. Nedan redovisas ett urval av åtgärder som FMV genomfört under året.

Offentlighetsprincipen

Myndigheten hanterar varje år en mängd förfrågningar med begäran om att ta del av allmänna handlingar inom olika områden, i synnerhet avser det upphandlingsverksamheten. FMV:s diarium är öppet för allmänheten, som har möjlighet att ta del av diariet vid ett personligt besök och anonymt i ett separat rum utanför myndighetens huvudkontor i Stockholm. Det finns även möjlighet att anonymt begära ut kopior av allmänna handlingar. Avgiften för kopior följer avgiftsförordningen och kontant betalning är möjlig. Allmänheten får hjälp under ordinarie arbetstid via e-post, telefon eller besök.

Behandling av personuppgifter

Under året har EU:s nya dataskyddsförordning trätt i kraft. FMV har implementerat förordningen bland annat genom att ta fram nya interna regler för behandling av personuppgifter och genom att ge uppdaterad information till de registrerade om hur deras personuppgifter behandlas. Sådan information ges både på FMV:s hemsida och när uppgifter samlas in, till exempel vid nyanställningar. En inventering av pågående behandlingar har också gjorts för att säkerställa att kraven i dataskyddsförordningen följs. Ett dataskyddsombud har anställts som bland annat har till uppgift att övervaka efterlevnaden av dataskyddsförordningen och fungera som kontaktperson gentemot de registrerade och tillsynsmyndigheten.

Kommunikation

FMV:s kommunikation har till mål att vara öppen, korrekt och snabb, både internt till medarbetarna och externt till allmänheten, media och alla andra målgrupper. I kontakterna med media innebär transparens att myndigheten upprätthåller en hög tillgänglighet för att svara på frågor. Kontaktuppgifter till centrala och lokala presskontakter finns på hemsidan.

Såväl nyheter och presentationer av myndighetens verksamhet, materielprojekten och aktuella upphandlingar publiceras på hemsidan tillsammans med formella dokument, såsom årsredovisning och en övergripande trycksak om FMV:s verksamhet.

Dialog med företag

FMV för en kontinuerlig dialog med de leverantörer myndigheten har avtal med inom olika kategorier och med branschorganisationerna för säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF⁴ och SME-D⁵). FMV är också arrangör tillsammans med Försvarsmakten, SME-D och SOFF för de så kallade Försvarsföretagsdagarna vilka syftar till att diskutera företagens förutsättningar och deltagande inom försvarsområdet. FMV:s övergripande inriktning inom området har även diskuterats i ett antal andra olika dialogformat, exempelvis fördjupningsseminarier i anslutning till Försvarsföretagsdagarna.

2017 års Försvarsföretagsdag hade temat *Framtida försörjning av försvarssektorn; förmåga, kompetens och samarbete*. Våren 2018 genomfördes därefter en uppföljning med fördjupningsdag inom de olika verksamhetsområdena.

På uppdrag av Försvarsdepartementet har FMV, i samarbete med SOFF, planerat *Nordic Defence Industry Seminar (NDIS)*, som syftar till att stärka det nordiska försvars- och materielsamarbetet. NDIS 2018 – *Ensuring Future Capabilities* genomfördes i maj 2018 på Djurönäset utanför Stockholm.

Ytterligare ett forum för dialog mellan marknaden och FMV var den branschdag för tekniska konsulter som arrangerades tillsammans med SOFF och SME-D, där syftet var att utbyta erfarenheter kring effektiva avtal som är marknadsanpassade inom försvarssektorn. Årets Branschdag – *Tekniska konsulter* genomfördes i november 2018 på Hotell Scandic Ariadne i Stockholm.

⁴ Säkerhets- och försvarsföretagen

⁵ Små- och medelstora företag inom försvars- och säkerhetssektorn (Defence)

1.5.3 Små och medelstora företag (SME)

FMV bejakar en sund konkurrens på marknaden, och vill bidra till att förenkla för leverantörer som traditionellt inte lämnar anbud till offentlig verksamhet. En upphandlande myndighet kan nå en mer differentierad och bredare leverantörsmarknad om fler leverantörer har möjlighet att lämna anbud, vilket i sin tur kan leda till mer innovativa lösningar och bättre priser.

För att underlätta och göra det mindre krångligt för leverantörer att lämna anbud och att de inte ska uppleva att den upphandlande myndigheten ställer för omfattande kvalificeringskrav som utesluter små företag, har en rad åtgärder på lokal, nationell och internationell nivå genomförts för att underlätta för SME-företagen att delta i offentlig upphandling. En viktig erfarenhet är att underlätta tillgången till information kring upphandlingarna eller, där så är möjligt utifrån Försvarsmaktens och FMV:s behov, att dela upp större avtal i mindre delar.

Följande är exempel på konkreta SME-relaterade aktiviteter som FMV genomfört eller bidragit till under året:

- Under april 2018 gav Kommissionen ut sina rekommendationer angående gränsöverskridande marknadstillträde för underleverantörer och små- och medelstora företag inom försvarssektorn. FMV har medverkat i expertgruppen som stöttat Kommissionen i deras arbete att ta fram rekommendationerna.
- FMV har medverkat i en av Europeiska Försvarsbyrån (EDA⁶) tillsatt expertgrupp för att utarbeta riktlinjer för att sänka trösklarna för SME-företagen på försvarsmarknaden. Under 2018 har expertgruppen lämnat stöd till bl.a. en större uppdatering av EDA:s hemsida riktad mot SME-företag, vilket resulterade i ett förbättrat informationsinnehåll och utformningen av verktyget *Identifundning*, vilket ska förenkla för SME-företagen att ansöka om finansiellt stöd på EU-nivå.
- Under 2018 anordnade FMV tillsammans med SOFF och SME-D för andra gången en branschdag inom området Tekniska Konsulter, vilken följde samma koncept som fjolårets lyckade evenemang men med nya frågeställningar på agendan. Bland annat diskuterades en vägledning för upphandling av tjänster, försörjning av kompetens till försvaret och branschens framtida attraktionskraft.

För att mäta FMV:s andel av SME-företags försäljningar, nyttjar myndigheten sedan 2012 en metod där SME-företagen identifieras utifrån Europeiska kommissionens definition uppdelade i storlekskategorier.⁷ Med sammanställda uppgifter om företagets omsättning och årsarbetskrafter från Bolagsverket matchas de mot FMV:s leverantörsreskontra. FMV:s andel går att redovisa på två sätt; antalet leverantörer som fakturerat FMV respektive inköpsvolym, i båda fallen exklusive verksamheten inom förråd, service och verkstäder (se tabell 10 och 11).

Andelen av FMV:s (exklusive FSV) leverantörer som fakturerat FMV, som utgörs av små- och medelstora företag 2018, var cirka 67 procent med följande uppdelning:

Tabell 10. Andel av SME-företag utifrån antal 2016-2018

	2018	2017	2016
Mikroföretag	33 %	29 %	25 %
Småföretag	24 %	22 %	23 %
Medelföretag	10 %	10 %	11 %

⁶ European Defence Agency

⁷ Mikroföretag utgörs av företag med färre än 10 anställda och med en årsomsättning eller balansomslutning under 2 miljoner euro per år. Små företag definieras som företag med färre än 50 anställda och med en årsomsättning eller balansomslutning som understiger 10 miljoner euro per år. Medelstora företag är företag som har färre än 250 anställda och med en årsomsättning eller balansomslutning som inte överstiger 50 miljoner respektive 43 miljoner euro per år.

Av FMV:s (exklusive FSV) inköpsvolym 2018 utgör små- och medelstora företag cirka 13 procent, med följande uppdelning:

Tabell 11. Andel av SME-företag utifrån belopp 2016-2018

	2018	2017	2016
Mikroföretag	5 %	5 %	4 %
Småföretag	4 %	6 %	5 %
Medelföretag	4 %	5 %	6 %

Utifrån antal leverantörer som fakturerat FSV 2018, utgör andelen små och medelstora företag cirka 83 procent. Utifrån inköpsvolym avseende FSV:s verksamhet 2018 utgör små och medelstora företag cirka 15 procent.

FMV har sedan flera år konstaterat att SME-företagens deltagande i FMV:s upphandlingar till stor del är avhängig vad som behöver upphandlas och på vilken marknad detta sker. Statistiken visar att i vissa branscher, till exempel konsultbranschen, är andelen SME-företag som fått beställningar från FMV stor, medan SME-företag saknas helt i första leverantörsledet inom andra områden, till exempel vid beställning av större plattformar som t.ex. flygsystem och helikoptersystem.

1.5.4 Överprövningar och ålagda upphandlingsskadeavgifter

FMV ska enligt regleringsbrevet för 2018 redovisa antalet ålagda upphandlingsskadeavgifter och anledningen till den ålagda avgiften.

FMV har i likhet med 2017 inte haft något ärende där myndigheten ålagts upphandlingsskadeavgift under året.

1.5.5 Miljökrav i upphandlande myndighet

FMV har med hjälp av konsulter under 2018 gjort en manuell kartläggning över hur myndigheten i de upphandlingar som publicerats på E-avrop har påverkat de nationella miljökvalitetsmålen genom i upphandlingarna ställda miljökrav. Ett antagande som gjorts i kartläggningen är att krav på ett miljöledningssystem hos leverantören har påverkat miljökvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan*. Kartläggningen visar att de ställda miljökraven i publicerade upphandlingar kan kopplas till följande nationella miljökvalitetsmål, varav de tre sista har tillkommit i förhållande till förra året:

- Giftfri miljö
- Begränsad klimatpåverkan
- God bebyggd miljö
- Skyddande ozonskikt
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Ett rikt växt- och djurliv

Kartläggningen visar att *Giftfri miljö* är det miljökvalitetsmål där FMV, genom kravställning, har störst möjlighet att bidra för närvarande. De befintliga it-stödsystem som FMV har i dag ger dock begränsade möjligheter till att sammanställa en heltäckande statistik över vilka miljökrav som myndigheten har ställt, och hur de relaterar till miljökvalitetsmålen. Införandet av ett digitalt inköpsarkiv, som FMV bedömt kommer kunna underlätta statistikfångst, har försenats till 2019, vilket gör att statistiken för 2018 rapporterats på samma sätt som 2017. Under 2019 kommer det dock behöva fortsatt ske en manuell insamling och bearbetning av informationen om ställda miljökrav, i väntan på att FMV:s nya stödsystem blir klart och implementerat.

FMV har genomfört ett flertal aktiviteter med syftet att kontinuerligt förbättra FMV:s arbete med att ställa miljökrav i upphandlingar. Ett exempel är det fortsatta arbetet med miljökravsmoduler, vilka är formade efter

olika typer av upphandlingar och områden. I modulerna återfinns kvalificeringskrav (skall-krav) och utvärderingskrav (bör-krav) samt förslag på lämpliga verifikationer på att kraven uppfylls. Likaså har prioriterade projekt fått stöd inom området miljö och sociala krav i ett flertal väsentliga delar av FMV:s anskaffningsprocess, t.ex. förberedelser inför upphandling (marknadsanalyser etc.), utformningen av förfrågningsunderlag och tekniska specifikationer samt utvärdering av anbud och/eller uppföljning av ställda krav i upphandlingar under avtalsperioden.

Under året har FMV också utvecklat en e-utbildning, *Miljöhänsyn – en del av den goda affären*, som riktar sig till alla anställda på FMV och särskilt de som arbetar med teknik och inköp.

1.5.6 Försäljning av övertalig materiel

FMV ska ansvara för försäljning och upplåtelse av sådan materiel som inte behövs eller blivit obrukbar för Försvarsmakten och dess verksamhet. Försäljningsverksamheten utförs på uppdrag av Försvarsmakten, antingen av FMV:s egen personal eller via den kommissionär som FMV har upphandlat. Kommissionären anlitas för försäljning av främst mängdmateriel, såsom standardfordon och materiel på pall.

Försäljningarna under 2018 har omfattat såväl hela materielsystem som enstaka produkter, och har genomförts inom Sverige. Exempelvis har försäljningen av helikoptersystem AS332 Super Puma (Helikopter 10) till Ex-Change Parts AB genomförts, liksom en försäljning inom ramen för Försvarets ägande vid industrin (FÄVI) av provanläggningar till GKN Aerospace Sweden.

1.6 Övergripande verksamhet

1.6.1 Anslag 1:11

FMV har inom ramen för anslag 1:11, *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.* i uppgift att bedriva verksamhet inom teknik- och materielförsörjning till stöd för regeringen, tillhandahålla en nationell certifieringsordning för IT-säkerhet i produkter och system, samt genomföra exportrelaterad verksamhet.

Anslagets verksamhet och uppgifter genomförs via olika uppdrag under tre anslagsposter (ap. 1-3), där FMV samordnar Sveriges bi- och multilaterala samarbete och relationer med olika länder och internationella organisationer (ap.1), tillhandahåller certifieringsorganisationen CSEC (ap.2), samt bedriver exportrelaterad verksamhet och etablerar exportavtal för bland annat Gripensystemet (ap.3).

För 2018 har FMV disponerat drygt 93,7 miljoner kronor under anslag 1:11, vilket innefattat en ökning av medel om närmare 10 miljoner kronor för den exportrelaterade verksamheten under anslagspost 3. Sammantaget har FMV upparbetat 81,8 miljoner kronor av medlen under anslag 1:11. Det ekonomiska utfallet på anslagspost 1 specificeras i tabell 12, medan det ekonomiska utfallet vad gäller anslagsposterna 2 och 3 återfinns i årsredovisningen på sidan 78.

1.6.1.1 Verksamhet till stöd för regeringen

Omfattning

Uppdraget till FMV innefattar i likhet med tidigare år att representera Sverige respektive sammanhålla och koordinera verksamhet och uppgifter i de bi- och multilaterala fora som bereder och behandlar försvarslogistikfrågor, samt till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) bereda och lämna sakunderlag eller bistå med expertis. Inom ramen för ändamålet med anslaget och anslagspost 1 ska FMV även svara för förutsättningsskapande verksamhet, såsom rådgivning, analyser eller utredningar. Till exempel kan det omfatta frågor inom förhandlings- och lagstiftningsområdet eller utvecklingen på marknaden.

Under anslag 1:11 finansieras även verksamheten för den nationelle försvarsmaterieldirektören (National Armaments Director, NAD), för vilken roll FMV:s generaldirektör är av regeringen förordnad och därmed företräder Sverige som högsta representant vid ett flertal olika internationella möten inom försvarslogistikområdet. Anslagspost 1 finansierar också personal stationerad utomlands för stöd till Sverige i försvars- och materielrelaterade frågor, genom tjänstemän placerade i Bryssel (Försvarsdepartementets personal vid Sveriges EU-representation respektive Nato-beskickning) respektive Washington D.C. (FMV:s personal inom området för exportlicenser och exportkontroll vid Sveriges ambassad).

Genomförandet av verksamheten

FMV har under 2018 fortsatt bedriva verksamheten sammanhållet och koordinerat med de möten och avstämningsfora som Försvarsdepartementet tillhandahåller för sin inriktning av verksamheten, med målet att finna effektiva lösningar för beredningen och genomförandet av de uppgifter som ligger inom ändamålet med anslaget.

Det förutsättningskapande arbetet under anslaget har legat i nivå med arbetet under 2017, där bland annat regeringens fokus på de för Sverige väsentliga säkerhetsintressena beaktats liksom FMV:s arbete i tidiga skeden inom ett antal områden. Under året har FMV sett över och fastställt myndighetens strategiska inriktning för internationella materielsamarbeten, som redogjorts för under avsnitt 1.1.5. Utifrån de uppgifter som ligger inom ramen för de internationella deskar som FMV svarar för, har också en löpande analys skett för att identifiera och värdera sådana frågor som är väsentliga för FMV:s arbete inom materiel- och logistikförsörjningen.

FMV:s stöd till regeringen i det internationella samarbetet har till delar ökat, i jämförelse med föregående år. Såväl verksamheten inom Sveriges bilaterala samarbete som dialogen inom de mellanstatliga organisationerna, såsom EDA och Nato, har visat en positiv trend där ett flertal nya frågor förts upp på agendan, och där Sverige kunnat vara en drivande aktör. FMV:s stöd med underlag och expertis till Försvarsdepartementet framgår av följande särskilda redovisningar av verksamhetens prestationer.

Under 2018 uppskattas närmare 150 personer inom FMV till del av sin tid ha bidragit med olika typer av stöd till verksamheten under anslagspost 1, vilket är något färre än tidigare år (2017: 200 personer, 2016: 206 personer).

Ekonomiskt resultat

Det ekonomiska utfallet av verksamheterna under anslagspost 1 under åren 2016 – 2018 framgår av tabell 12. För 2018 föreligger ett underutnyttjande i förhållande till totalt disponibla medel under anslagspost 1 om drygt 3,2 miljoner kronor.

Verksamheten har i likhet med 2017 under året innefattat ett stort antal insatser, vilka varierat i bredd och omfattning under året, beroende på uppgifternas innehåll och verksamhetens utveckling. Den internationella bi- och multilaterala verksamheten under anslag 1:11 kvarstår till omfattning som ojämförligt störst, både vad avser antalet uppdrag, resurser och budget respektive efterfrågan av stöd från Regeringskansliet (Försvarsdepartementet).

Företrädesvis har kostnaderna för tjänstgörande personal i Bryssel respektive Nato/PFF-samarbetet ökat under året, medan det bilaterala samarbetet och den industriella analysverksamheten och arbetet med att fasa ut offsetavtal fortsatt minska i omfattning. Arbetet att sammanhålla och leda anslaget verksamhet har legat på ungefär samma nivå som de senaste två åren.

Tabell 12. Ekonomiskt utfall av verksamheter under anslag 1:11, ap.1, perioden 2016-2018

Verksamheterna under anslag 1:11, <i>Internationellt materielsamarbete och industrifrågor m.m.</i> , anslagspost 1 (tkr)	Utfall 2018	Utfall 2017	Utfall 2016
Anslagsledning ¹	1 745	1 822	1 753
Internationell verksamhet: bi- och multilaterala uppgifter samt exportlicenser ²	41 996	41 331	41 153
Industrifrågor: beredningsstöd, industriell analys och offset ³	1 736	3 328	4 403
Summa⁴	45 477	46 481	47 309

Not 1: Kostnaderna omfattar FMV:s ledning av uppgifterna under anslagspost 1, och innefattar verksamhetens styrning och ledning, övergripande projektledning och ekonomisk uppföljning. Under 2018 har kostnaderna minskat något, vilket till del är hänförligt till utnyttjad resurstid för uppgiften.

Not 2: Den internationella verksamheten uppdelas i ett flertal olika områden (se separata redogörelser under avsnitt 1.6.1.2). Kostnaderna sammantaget för 2018 ligger på ungefär samma nivå, jämfört med föregående två år. Kostnaderna för Försvarsdepartementets utlandsstationerade personal i Bryssel har dock väsentligen ökat i jämförelse med de föregående två åren, vilket till större delen beror på kraftigt höjda administrativa kostnader vid Sveriges EU-representation. Nato/PFF-samarbetet har tilldelats och förbrukat en större andel medel, jämfört med föregående år, medan verksamheten inom det bilaterala samarbetsområdet har förbrukat lägre andel medel i förhållande till budget för verksamheten.

Not 3: Kostnaderna hänför sig i huvudsak till uppgifter inom ramen för industri- och marknadsanalys respektive offset (se separata redogörelser under avsnitt 1.6.1.3). Försvarsdepartementets behov av stöd av expertkompetens eller underlag till sådana beredningar som inte naturligt kan lösas under övriga uppdrag har varit ringa under året.

Not 4: Utfallet i förhållandet till de av regeringen avsatta medlen för verksamheten under anslagspost 1 resulterade i ett överutnyttjande om 721 tkr för 2016 och ett underutnyttjande om 673 tkr för 2017, medan 2018 års verksamhet medförde ett underutnyttjande om 1 773 tkr.

1.6.1.2 Internationellt samarbete

Bilateral samverkan

Den bilaterala verksamheten förbereder, planerar och genomför möten inom ramen för Sveriges bilaterala möten och överläggningar. Detta sker företrädesvis inom ramen för NAD⁸, MoU⁹- och SNR¹⁰-verksamheten. Mötena, som äger rum både i Sverige och utomlands, ges stöd i form av strategiskt innehåll, program, sekreterarskap och ledamotsverksamhet. Den bilaterala verksamheten har legat på något högre nivå år 2018. Dock har antalet MoU-möten minskat och antalet NAD-möten ökat.

Sverige har idag över 30 samförståndsavtal, så kallade MoU-avtal, med olika länder. Mötena, som både genomförs i Sverige och i det bilaterala samarbetslandet, syftar till att vidmakthålla och utveckla förmågor och kompetenser inom försvarslogistikområdet, men även att främja exportsatsningar som är till gagn för Försvarsmakten. För att genomföra denna verksamhet deltar ett flertal olika rollinnehavare på de bilaterala högnivåmötena, som exempelvis:

- National Armaments Director (NAD) och Deputy NAD
- Senior National Representative (SNR)
- MoU-ordförande, MoU-sekreterare och respektive MoU-ledamot från representerande myndigheter
- Sakkunniga inom aktuella områden för verksamheten

FMV avrapporterar verksamheten för högnivåmötena löpande till Försvarsdepartementet. Under 2018 har närmare 50 bilaterala möten genomförts, vilket är något fler än 2017. Av dessa har 17 utgjort MoU-möten och åtta SNR-möten. Försvarsdepartementet, som är ansvarigt för och bär ordförandeskapet för Sveriges MoU-samarbeten, har också initierat fler möten. Några för året planerade möten med vissa samarbetsländer har dock skjutits upp eller ställts in. Därtill har flera möten inom ramen för de väsentliga säkerhetsintressena genomförts,

⁸ National Armaments Director

⁹ Memorandum of Understanding

¹⁰ Senior National Representative

både på hög nivå och på arbetsgruppsnivå. FMV:s generaldirektör har i sin roll som Sveriges försvarsmaterieldirektör (NAD) genomfört omkring 20 bilaterala möten under 2018.

Till stöd för den bilaterala verksamheten har FMV en protokollfunktion, vilken svarar för att koordinera möteslogistiken för myndighetens samtliga internationella högnivåbesök. Som kontaktnod för svenska och utländska försvarsattachéer har protokollet svarat för att organisera och genomföra ett flertal attachébesök och utbildningar under året.

EU- och EDA-relaterad verksamhet

Verksamheten innefattar FMV:s uppgift att ge Regeringskansliet stöd i olika frågor kopplade till den Europeiska försvarsbyrån (European Defence Agency, EDA), genom såväl beredningar av saksfrågor och utformning av policyer eller ställningstaganden i olika multilaterala frågor, som deltagande i arbetsgrupper och materielsamarbeten. Verksamheten har till uppgiftsomfattning legat på något högre nivå jämfört med tidigare år.

De större frågor som varit aktuella inom ramen för Sveriges EDA-samarbete under 2018 har framförallt varit inrättandet av det europeiska försvarsindustriprogrammet (EDIDP), arbetet med det permanent strukturerade samarbetet (PESCO) samt utformningen av den europeiska försvarsfonden (EDF). Områdena är av övergripande karaktär för det europeiska försvarssamarbetet och innefattar ett flertal försvarsområden, vilket i förlängningen kommer ge såväl en direkt som indirekt påverkan på frågor såsom konkurrensmöjligheterna för små- och medelstora företag samt försörjningstrygghet.

Andra frågor som varit aktuella under året har bland annat rört beredningen av Sveriges deltagande i Overarching Strategic Research Agenda (OSRA), vilket är ett verktyg för att få fram en tydligare och mer strukturerad process för att kunna prioritera mellan olika teknologier inom exempelvis förmågeutveckling och kritiska försvarsteknologier. FMV har under våren även deltagit i EU:s översyn av medlemsstaternas försvarsansträngningar, den så kallade försöksomgången av Coordinated Annual Review on Defence (CARD).

EDA:s styrelsemöte i NAD-format ägde rum i februari, medan ett informellt EDA NAD-möte i Amsterdam hölls i oktober. Framförallt har arbetet med EDF och EDIDP varit centrala frågor för båda dessa möten, men även frågor gällande bland annat CARD och Cooperative Financial Mechanism (CFM) har berörts. Inför mötena har FMV svarat för beredning av Sveriges underlag.

Även FMV:s interna EDA-arbete har präglats av EDF och EDIDP, där ett flertal remisser från Försvarsdepartementet har besvarats. FMV ingår också i den nationella referensgruppen, som har i uppgift att analysera inriktningarna av utvecklingsdelarna i EDF. FMV har därtill deltagit i internationella konferenser rörande försvarsprogrammen, bland annat i Tallinn i mars kring EDIDP. Arbetet förväntas fortgå även under 2019.

Då den försvars- och säkerhetspolitiska verksamheten inom EU/EDA är under ständig utveckling och påverkar FMV:s arbete i de olika arbetsgrupperna och centralt, har FMV ökat den interna koordineringen och informationsspridningen genom bland annat möten mellan arbetsgrupper och veckobrev samt löpande återrapporterat utvecklingen av verksamhetens uppgifter och resultat vid de försvarsmyndighetsgemensamma mötena för EDA-verksamheten respektive internationella materielsamarbeten, som Försvarsdepartementet svarar för. Enligt Regeringskansliets instruktion har FMV även sammanfattat verksamheten i den årliga EDA-rapporten.

Nato partnerskap för fred

Verksamheten innefattar FMV:s stöd till Sveriges samarbete med Nato inom ramen för partnerskap för fred (Nato/PFF). Verksamheten har till uppgifter och omfattning legat på något högre nivå jämfört med tidigare år.

Samarbetet inom Nato/PFF är jämte samarbetet inom EU ytterligare en viktig plattform för Sveriges multilaterala försvarslogistiksamarbete. Partnerskapssamarbetet med Nato utgör framför allt ett instrument för Sverige att dels få tillgång till Nato-gemensamma standarder, dels utveckla civil och militär förmåga för att till exempel kunna samverka med andra nationer i fredsfrämjande verksamhet och internationell krishantering. FMV har också det nationellt sammanhållande ansvaret för de frågor som rör materiel- och forskningsområdet inom Nato, vilka återfinns under formatet *Conference of National Armaments Directors* (CNAD) och dess huvudgrupper. Härigenom kan Sverige dels följa utvecklingen inom armé-, marin- och flygmaterielområdet, dels undersöka möjligheter till samarbeten inom försvarslogistikområdet, i syfte att möjliggöra effektivare resursanvändning.

Verksamheten har i stort bedrivits i samma omfattning som tidigare år, där FMV svarat för att sammanhålla beredningar och utformning av underlag till Försvarsdepartementet inför huvudgruppernas styrelsemöten samt deltagit som nationell expert i flera av Natos arbetsgrupper inom myndighetens ansvarsområde. FMV har även till Försvarsdepartementet lämnat förslag på svenska representanter samt deras ersättare från samtliga berörda försvarsmyndigheter för de huvudgrupper inom CNAD som Sverige ska delta i.

För att öka kunskapen om Natos upphandlingsmyndighet NSPA och möjliggöra utökad samverkan, genomförde generaldirektören i sin roll som NAD ett möte mellan ledningen av NSPA och nyckelpersoner vid FMV i Luxemburg. I samband med detta möte deltog FMV vid ett seminarium med NSPA, anordnat av Business Sweden i syfte att öka svenska försvarsföretags kunskap om Natos upphandlingsmyndighet.

I april genomfördes vårsessionen av Natos årliga plenarmöte i Luxemburg, men inga partnerländer hade inbjudits att delta. I november genomfördes Natos årliga plenarmöte för försvarsmaterieldirektörer i partnerskapsformatet. Sverige representerades vid detta möte av FMV:s generaldirektör, i sin roll som Sveriges försvarsmaterieldirektör (NAD).

Övrig multilateral samverkan

Verksamheten innefattar ett flertal multilaterala organisationer och samarbeten enligt nedan.

Letter of Intent/Framework Agreement, LoI

FMV svarar på ett nationellt plan för att administrera Sveriges deltagande i sexnationssamarbetet LoI, och stöder Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) med expertstöd i de frågor som ska behandlas.

Medlemsländerna har under året framför allt haft fokus på tre större frågor: konsekvenserna av Brexit, inrättandet av den europeiska försvarsfonden samt hur LoI:s arbetssätt kan utvecklas och hur fördraget skulle kunna nyttjas på ett bättre sätt, i enlighet med den ursprungliga tanken. Sverige har fört diskussioner med både EU-kommissionen, EDA och industriorganisationer om de initiativ och arbeten som sker på såväl överstatlig som mellanstatlig nivå.

Sverige är från den 1 juli 2018 till den 30 juni 2019 ordförandenation i LoI. Ett möte med LoI:s Executive Committee (ExCo) genomfördes i Stockholm under hösten 2018. Planering har skett för två ytterligare ExCo-möten som kommer att genomföras under våren 2019. Likaså har planering skett för ett kommande expertmöte om försörjningstrygghet liksom ett möte mellan LoI och EDA under Sveriges ordförandeskap. Vidare har planering skett för ett informellt NAD-möte mellan LoI-nationerna till försommaren 2019.

European Technology Acquisition Programme, ETAP

Inom sexnationssamarbetet ETAP svarar FMV för Sveriges representantskap i styrkommitté- respektive programledarformaten. FMV har deltagit under de fyra möten i program- eller styrkommittéformatet som genomförts under 2018.

För arbetet inom ETAP har två projekt varit aktuellt att driva i genomförandefas under 2018. Det ena projektet syftar till att definiera kritiska teknologier för nästa generations stridsflygsystem och obemannade system med tidshorizonten inriktad bortom 2030. Det andra projektet som startat syftar till integrering av framtida vapensystem. Ytterligare två projekt, som befinner sig i planeringsstadiet, har varit på agendan för diskussion under året.

Nordiskt samarbete

Det nordiska försvarssamarbetet inom NORDEFECO har under 2018 haft fortsatt fokus på olika samarbeten inom materielområdet, såsom gemensam anskaffning av ny stridsuniform (Nordic Combat Uniform), slutförhandling av överenskommelsen om försörjningsstrygghetsfrågor (Security of Supply Annex), genomförande av den andra upplagan av kursen om kommersiella/juridiska förutsättningar och utmaningar för nordiskt samarbete (Nordic Procurement Course) samt analyserat och sammanställt insamlade lärdomar från tidigare nordiska anskaffningsprojekt (Nordic Procurement Guide). FMV har också tillsammans med Försvarsdepartementet och Försvarsmakten arbetat under året med förberedelser inför Sveriges ordförandeskap i NORDEFECO 2019.

Under Försvarsdepartementets värdskap lämnade FMV i samarbete med SOFF stöd till det nordiska försvarsindustriseminarieriet *Nordic Defence Industry Seminar* (NDIS), som arrangerades på Djurönaset i Stockholm i maj och lockade över 300 deltagare och över 40 utställande företag.

FMV har deltagit i ett flertal nordiska möten på hög nivå, bland annat de årligen återkommande styrgruppsmötena (PSC ARMA) för materielfrågor inom NORDEFECO och det nordiska CHOD/NAD-mötet. Bilateralt har NAD-möten med Finland genomförts. Dessutom har FMV deltagit i den reguljära verksamheten inom samarbetsområdet Cooperation Area Armaments inom NORDEFECO.

Inom ramen för Sveriges pågående fördjupade samarbete med Finland (FISE), har FMV ansvaret för det gemensamma materielsamarbetet. Inom ramen för detta finns ett tiotal arbetsgrupper, med tyngdpunkt på marina samarbeten. Samarbetet har under året resulterat i flera så kallade Technical Arrangements (TA) samt konkreta projektförslag.

Group for Aeronautical Research and Technology in Europe, Garteur

Inom det multilaterala europeiska samarbetet Garteur inriktat på både civil och militär flygforskning har ett flertal möten genomförts under 2018 under Spaniens ordförandeskap. Under 2018 har två rådsmöten hållits, dels i Rom i mars, dels i Stockholm i november, under vilket FMV svarade för arrangemanget av middagen och en information om ETAP. FMV har i samverkan med de svenska delegaterna sammanställt underlaget till Sveriges anföranden (Sweden National Developments) inför dessa möten.

Under året har Garteur bland annat diskuterat industrins medverkan i projekten, strukturen på arbetsgrupperna (vissa är baserade på ämnesområden som aerodynamik, andra på plattformar som helikopter) och arbetet med en road map för verksamheten.

Responsive Space Capabilities (RSC) MOU

Sverige deltar i det multilaterala rymdsamarbetet RSC MOU, vilket delvis finansieras inom FoT-anslaget. Under 2018 har FMV deltagit i det årliga arbetsgruppsmötet, vilket hölls vid FOI i Kista i maj och i det årliga styrgruppsmötet i Berlin i november. En huvudfråga för diskussion under året har varit om Nya Zeeland ska

tillkomma som medlemsland under tilläggsavtalet, vilket Sverige ännu inte tagit ställning till. Vidare har diskussioner förts om metoder för att mäta den militära nyttan av de projektavtal som ingås inom ramen för MOU:t.

General Quality Assurance, GQA

Under anslag 1:11 följer FMV även upp utvecklingen för de mellanstatliga samarbetsavtalen inom kvalitetsområdet. FMV övervakar också, på utländska myndigheters begäran och uppdrag, svenska leverantörers kvalitetsverksamhet i lagda beställningar.

Under 2018 har FMV dels genomfört avtalsförhandlingar med USA och Österrike, dels fått uppdrag om kvalitetsgranskningar från Australien, Tjeckien och Tyskland. Under de senaste åren har uppdragsverksamheten legat på en jämn nivå; verksamheten för 2018 ligger i linje med 2017.

Multinational Industrial Security Working Group (MISWG)

MISWG utgör sedan 1985 ett internationellt forum för säkerhetsfrågor, vilket Sverige genom FMV har deltagit i sedan 1999. Syftet är att hitta former för utbyte och skydd av sekretess i multinationella samarbetsprojekt mellan Nato-länder och icke Nato-länder samt med internationella samarbetsprojekt inom försvarsindustrin.

På årets möte deltog representanter från 30 länder och även representanter från Nato, ESA, EDA och EU. Från Sverige deltog de svenska NSA-funktionerna inom Försvarsmakten. Det totala deltagarantalet uppgick till över 80 personer i likhet med förra årets konferens.

Exportlicenser och exportkontroll

Anskaffad försvarsmateriel innehåller ofta system, delar och/eller komponenter med tillhörande information från utländska leverantörer. Till stora delar är dessa belagda med exportrestriktioner av tillverkningsländernas exportkontrollerande myndigheter. För att Sverige ska kunna transferera eller vidareexportera sådan exportkontrollerad materiel krävs tillstånd från dessa myndigheter, varför FMV bedrivit en verksamhet som är inriktad mot tillståndsrelaterade uppgifter inom området för exportlicenser och exportkontroll.

En del av Sveriges anskaffade försvarsmateriel omfattas av amerikansk exportkontroll. Med hänsyn till de amerikanska regelverkens komplexitet har FMV sedan flera år tillbaka en tjänsteman placerad vid den svenska ambassaden i Washington D.C. för stöd i dessa frågor.

Under året har FMV, likt tidigare år, följt nationella och internationella förändringar inom exportkontrollområdet. US Department of Commerce har nyligen infört ett nytt regelverk inom exportkontrollområdet. Regelverket har fått stor påverkan och betydelse för FMV vid anskaffning och klassificering av försvarsmateriel samt vid försäljning och re-export av försvarsmateriel, varför kompetensutveckling och utbildning kring det nya regelverket har skett under 2018.

I april 2018 trädde också vissa förändringar av Krigsmateriellagen i kraft. FMV har omhändertagit de nya krav som lagen ställer på myndigheter såsom FMV, och bland annat ansökt om och erhållit verksamhetstillstånd för tillverkning och tillhandahållande av krigsmateriel. Vidare har arbete genomförts för att förbereda den leverans- och avgiftsdeklaration avseende krigsmateriel och tekniskt bistånd som FMV ska inlämna till Inspektionen för strategiska produkter.

Under hösten har verksamheten dessutom fokuserat på analys av och förberedelser inför förändringar avseende gränssytor och ansvar i förhållande till Försvarsmakten, med anledning av FMV:s kommande organisationsförändring som träder ikraft den 1 januari 2019. Likt tidigare år har regelbundna diskussioner förts med Försvarsmakten vad gäller exportkontroll för att utveckla processer, rutiner och stödsystem. Liknande dialog har även förts med industrin.

1.6.1.3 Industrirelaterade uppgifter

Industri och marknad

Verksamheten omfattar företrädesvis industriell analys kring marknadsrelaterade villkor och förutsättningar och har de senaste åren minskat i omfattning på Forsvarsdepartementets uttryckliga begäran.

FMV har under året löpande vidmakthållit kompetens genom bland annat marknadsöversikter över ägande inom svensk försvarsindustri och tillhandahållit beredningsstöd för de industri- och marknadsrelaterade frågor som Forsvarsdepartementet efterfrågar stöd med. Vidare bidrar FMV kontinuerligt som svensk part i olika europeiska expertgrupper för till exempel SME, upphandling och industrifrågor.

Offset

Verksamheten omfattar i huvudsak förvaltning av pågående offsetantal samt bevakning av ämnesområdets utveckling i omvärlden.

Under 2018 har FMV fortsatt att hantera uppdrag i det så kallade IP-avtalet med Patria. Åtagandet närmar sig nu sitt slut och förväntas kunna avslutas under 2019. Vidare har FMV även behandlat avtalet kopplat till Harris Corp (f.d. Exelis), vilket tagit längre tid än förväntat. Målsättningen är att kunna terminera avtalet under 2019.

1.6.2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter

Certifieringsorganisationen CSEC verkar som Sveriges nationella certifieringsorgan för IT-säkerhet i produkter och system enligt standarden Common Criteria (CC), och är placerad vid FMV.

Under 2018 har CSEC bedrivit 18 certifieringar, varav åtta har slutförts under året. Exempel på certifieringsuppdrag är brandväggar, säkra skrivare, databassystem, Linux operativsystem och databaser. Parallellt med detta har certifieringsordningen utvecklats vidare i syfte att bli alltmer tydlig och göra arbetet mer effektivt. Fem uppdaterade utgåvor har fastställts.

Vidare har CSEC genomfört tillsyn av två evalueringsföretag med licens att granska IT-säkerhet i produkter inom ramen för CSEC:s certifieringsordning: Combitech AB, med verksamhet i Stockholm, Växjö och Ottawa (Kanada), och atsec Information Security AB, med verksamhet i Stockholm, München och Austin (USA). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har också fått CSEC:s stöd i arbetet med ett pilotprojekt inriktat på att dels utvärdera en ny teknisk modell för säkrare lagring och överföring av information hos myndigheter, dels utarbeta säkerhetskrav för bland annat säkra USB-minnen och krav på säkerhetsfunktioner i databashanterare.

Inom ramen för CCRA och den europeiska motsvarigheten SOGIS MRA, har CSEC under året medverkat i det fortsatta arbetet med att utveckla och effektivisera Common Criteria. Arbeta är inriktat på att främja en ökad harmonisering av kraven på IT-säkerhet för specifika produktkategorier.

I Sverige är CSEC representerat i SAMFI (Samverkan för Informationssäkerhet), vilket är ett samverkansorgan för de myndigheter¹¹ som har ett av regeringen utpekat särskilt ansvar för nationell informationssäkerhet. CSEC arrangerade tillsammans med SAMFI-myndigheterna en konferens om informationssäkerhet för offentlig förvaltning. CSEC är även representerat i Informationssäkerhetsrådet.

Under året har också CSEC agerat rådgivare till berörda departement och myndigheter kring dels hur tillit till IT-säkerhet kan etableras, dels i beredningen av kommissionens förslag om att inrätta ett ramverk för cybersäkerhetscertifiering i EU:s inre marknad. CSEC har genom medverkan vid ett flertal seminarier och utbildningar, samt genom samverkan med andra myndigheter, bidragit till ökad kunskap om hur certifiering kan

¹¹ MSB, Försvarmakten, FRA, PTS, FMV/CSEC och Säkerhetspolisen.

öka förtroendet för IT-säkerhet i produkter. Information och nyheter om verksamheten har kontinuerligt publicerats på CSEC hemsida samt i nyhetsbrev.

Kostnaderna för CSEC:s verksamhet under 2018 uppgick till cirka 12,9 miljoner kronor, varav knappt 11,9 miljoner kronor har finansierats via anslag 1:11, anslagspost 2 *Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter* och cirka 1 miljon kronor med intäkter som CSEC inbringat via utförda certifieringstjänster under 2018. Motsvarande siffror för 2017 var 10,8 miljoner kronor i kostnader, med finansiering av 9,4 miljoner kronor från ovan nämnda anslag samt via avgiftsintäkter på 1,4 miljoner kronor.

1.6.3 Exportverksamhet

1.6.3.1 Anbud/Nya avtal

FMV företräder staten vid förhandlingar och vid ingående av överenskommelser och mellanstatliga avtal genom anvisad uppgift under anslaget 1:11, anslagspost 3, *Exportrelaterad verksamhet*. Verksamheten ska bidra till försvarets materielförsörjning och dess operativa förmåga, eller i övrigt vara till nytta för svensk försvars- och säkerhetspolitik.

Av de cirka tiotalet under året aktuella exportrelaterade upphandlingsprojekt som staten tillsammans med industrin är engagerade i, leder FMV cirka hälften av projekten. I övriga är industrin ledande medan FMV och andra delar av staten har en mer stödjande uppgift. Resursallokeringen inom projekten, oavsett om industrin eller FMV leder projekten, är inför utformningen av offerter avsevärt större från industrins sida, då innehållet i de tjänster och produkter som offereras i stor omfattning utförs och produceras av industrin. När det gäller genomförande av förhandlingar och tecknande av avtal är det bara den ledande organisationens resurser som nyttjas. Varje offert, erbjudande, prisindikation eller dialog har dock föregåtts av ett omfattande arbete av FMV, med stöd av Försvarsmakten och industrin. Samverkan har också skett med Regeringskansliet och utlandsmyndigheterna.

Under året har verksamheten varit omfattande, främst har det avsett Gripen-systemet. Störst vikt har FMV lagt på arbetet med Finlands och Schweiz pågående anskaffning av ny stridflygförmåga, där Sverige avser delta i upphandlingarna med Gripen E. En omfattande verksamhet har även förevarit med Bulgarien där FMV under året har besvarat en offertförfrågan (RFP) avseende anskaffning av Gripen C/D. FMV:s arbete mot Slovakien, som under flera år bedrivit en långvarig process gällande anskaffning av nytt stridsflygsystem, avslutades under 2018 då Slovakien slutligt valde en annan leverantör. Från Ungern har en offertförfrågan (RFP) gällande utökad förmåga mottagits och från Thailand en prisindikationsförfrågan (RFI) gällande utökad förmåga och ytterligare utrustning. Under året har det pågått en beredning av Sveriges svar.

Arbete för ubåtssystem A26 har även varit framträdande under året, och riktats mot att hitta internationell partner. FMV har genomfört dialoger med flera länder, i samverkan med Regeringskansliet, Försvarsmakten och industrin.

Under året har verksamheten även haft i fokus de ARCHER-system som Norge valde att avstå från att anskaffa. Diskussioner om försäljning av dessa pjäser har förts med bland annat Singapore och Storbritannien.

1.6.3.2 Befintliga avtal

Gripen-systemet och Saab 340AEW Thailand

Under 2018 har FMV fortsatt att lämna support till Royal Thai Air Force (RTAF) och deras 11 Gripenflygplan. Supportavtalet, som gäller fram till 2020, omfattar underhåll, reservmaterieförsörjning och teknisk support m.m.

Vidare har FMV lämnat fortsatt support av AEW-unik materiel för RTAF två Saab 340/AEW i ett ett-årigt avtal för 2018. Resultatet av supportverksamheten har varit mycket gott. För Gripen-systemet kan noteras en mycket

god tillgänglighet under andra halvåret och all beställd flygtid har kunnat flygas upp av RTAF utan logistiska begränsningar.

FMV har även lämnat stöd till RTAF vid ombaseringar och internationella övningar t.ex. övningen *Pitch Black 2018* i Australien. Genom FMV:s försorg bereddes även Försvarsmakten möjlighet att delta i övningen som del av den thailändska kontingenten med både flygförare och specialister.

Gripen Tjeckien

Verksamheten har, utöver löpande leverans av supporttjänster till det tjeckiska flygvapnet, framförallt omfattat leveransen av Gripen Version 20. Under det första kvartalet modifierades det sista av Tjeckiens flygplan i Linköping och under året har materiel, produkter och tjänster levererats. Det tjeckiska flygvapnet opererar nu Gripen i Version 20 fullt ut.

Supportverksamheten har under 2018 lyckats upprätthålla samma goda supportläge som under 2017. Projektet har också levererat utbildning för piloter, tekniker och annan personal i enlighet med avtal.

Gripen Ungern

Utöver löpande leverans av supporttjänster till det ungerska flygvapnet, har verksamhetens fokus under 2018 legat på att genomföra leverans av Gripen Version 20 och stödja det ungerska flygvapnets övningskampanj vid FMV T&E Vidsel.

Projektet har även hanterat övriga avtalade leveranser och supportverksamhet för att möjliggöra önskad teknisk tillgänglighet för det ungerska flygvapnets Gripensystem. Under året har det även tecknats avtalstillägg för ytterligare materielleveranser.

1.6.3.3 Exportstödsuppdrag/exportaffärer

FMV har under verksamhetsåret hanterat samtliga inkomna ansökningsärenden från svenska företag rörande exportstöd, utifrån myndighetens nya, utvecklade beredningsrutin och process. Rutinen har även bidragit till att myndigheten kan påvisa hur staten fattar beslut i dessa ärenden.

Detaljerad redovisning av kostnader, intäkter och risker i ingångna exportaffärer framgår av bilaga 3.

Lämnande exportstödsuppdrag

Prestationen består av antalet lämnade uppdrag avseende exportstödande verksamhet efter analys av försvarsnyttan. Inom exportstödsverksamheten lämnas myndighetsstöd till försvarsexportssatsningar, vilka bedöms viktiga för försvarets långsiktiga materieförsörjning och Försvarsmaktens operativa förmåga.

Det exportstöd myndigheten beviljar sker mot full kostnadstäckning. Exportstödsuppdrag omfattar bland annat Försvarsmakten, FOI och FMV.

FMV har under 2018 mottagit 68 stycken exportstödsansökningar, varav 30 ansökningar har beviljats, tre avslagits, åtta återtagits och 27 är under beredning. Det är en ökning med 11 ansökningar jämfört med 2017. Då beviljades 29 ansökningar, två avslogs, fyra återtog och 18 var under beredning. För 2016 var motsvarande siffror 71 exportstödsansökningar, varav 34 ansökningar beviljades, sju avslogs, fyra återtog och 26 var under beredning.

Tabell 13. Resultat – antal beviljade exportstödsuppdrag 2016-2018

Fördelat per sakområde	2018	2017	2016
Arméförband	7	7	11
Flygförband	11	11	13
Lednings- och underrättelseförband	1	2	2
Marinförband	11	9	8
Totalt	30	29	34

Under verksamhetsåret har deltagande vid mässor eller exportstödsaktiviteter genomförts i Sverige eller presumtiva kundländer.

Tabell 14. Resultat – fördelning antal lämnade exportstödsaktiviteter 2016-2018

Fördelning antal lämnade exportstödsaktiviteter	2018	2017	2016
Deltagande mässor/utställningar	5	6	7
Förevisning/besök	7	7	8
Försäljning/lån av materiel	7	8	9
Marknadsföringsaktiviteter	8	6	6
Säkerhetsskyddsarbete	3	2	4
Totalt	30	29	34

Företag som FMV beviljat stöd till är Saab AB, BAE Bofors AB, BAE Hägglunds AB, Dockstavarvet AB, Saab Dynamics AB, Saab Kockums AB, Saab Surveillance AB.

1.6.4 Försvarsstandardisering

FMV:s Försvarsstandardisering (FSD) samordnar myndighetsgemensamma standardiseringsfrågor i samråd med myndigheterna under Förvarsdepartementet, Kustbevakningen samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

FSD publikationstjänst tillhandahåller nationella och internationella civila och militära standarder åt Förvarsmakten, FMV, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Kustbevakningen, Försvarets radioanstalt och Totalförsvarets forskningsinstitut. FSD har i uppdrag att vara certifieringsorgan för nationella försvarsstandarder. Vidare tillhandahåller och administrerar FSD organisationsidentifieringsnummer – det vill säga unika koder för märkning av gods till statsförvaltningen.

FSD ansvarar för de nationella försvarsstandarderna och tillhandahåller en myndighetsgemensam sekretariatsfunktion. Vid behov startas arbetsgrupper med representanter från myndigheter och industri för att ta fram, revidera eller upphäva standarder. Under 2018 har nya nationella försvarsstandarder publicerats inom Human Factors Integration (HFI), Elförbindning samt Provningsmetoder för inbrottskydd för IT-skåp.

Tabell 15. Ekonomiskt utfall av FSD:s verksamhet 2016-2018

Verksamheten inom FSD (tkr)	2018	2017	2016
Kostnader för FSD:s verksamhet	6 089	5 560	5 946

1.6.5 Försvarsunderrättelseproduktion

På uppdrag av Försvarsmakten och regeringen har FMV bedrivit teknisk underrättelsetjänst till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. Arbetet har bedrivits inom ramen för regeringens inriktning av försvarsunderrättelseverksamheten, där verksamheten bland annat svarar för att kartlägga yttre hot mot landet. Detaljer om årets produktion och lösta uppgifter redovisas till regeringen i särskild ordning.

2 Effektivitet i verksamheten

2.1 Effektivitet mot kund

Under året redovisade FMV 790 milstolpar¹² avseende materiel- och/eller tjänsteleveranser till Försvarmakten och övriga kunder och den totala kundfaktureringen uppgick till 21,5 miljarder kronor, varav verksamheten inom FSV utgjorde 1,8 miljarder kronor.

2.1.1 Kundorderstock och leveranser av större värde

FMV bereder och överlämnar offerter löpande under året, utifrån förfrågan av myndighetens kunder. Med Försvarmakten sker detta i december varje år i en gemensamt avstämd produktionsplan.

Vad avser stöd och verksamheter som Försvarmakten önskat få utförda av FSV under 2018 lämnades detta i form ett antal rambeställningar i december 2017, utifrån en definierad tjänstekatalog. I enlighet med givna delegeringar och utifrån behov sker en löpande hantering av beställningar (ordrar) under året, där beställningsläget stäms av med Försvarmakten vid månatliga produktionsuppföljningar.

För 2018 minskade antalet uppdrag med 95 i förhållande till 2017. Kundorderstocken har omfattat 898 beställningar, varav 671 gällt Försvarmakten. För övriga kunder har kundorderstocken minskat från 224 till 207 uppdrag jämfört med förra året.

Beloppsmässigt domineras orderstocken av uppdrag inom följande områden:

- Anskaffning JAS 39E
- Anskaffning nästa generations ubåt (NGU) A-26
- Stödsystem JAS 39E
- Utveckling JAS 39E
- Sjömålsrobot
- Medelräckviddigt luftvärn
- Vidmakthåll stridsflygsystem
- Renovering Stridsfordon 90
- Nytt lätt torpedsystem
- Halvtidsmodernisering av korvett typ Gävle
- Renovering Stridsvagn 122
- Halvtidsmodifiering ubåt typ Gotland

De närmaste årens leveranser och kundfaktureringar till Försvarmakten kommer att domineras av framförallt JAS 39E, NGU A-26 och medelräckviddigt luftvärn

¹² Exklusive verksamheten inom området förråd, service och verkstäder, som fakturerar Försvarmakten utifrån levererad tjänst (t.ex. fordonsreparation och inköpstjänst), och inte resultatredovisas utifrån milstolpar.

Tabell 16. Leveranser till större värden per prestationsområde under 2018

Anskaffning	Leveranser
Utveckling JAS 39E	Redovisning av status för utvecklingsprojektet JAS 39E.
Anskaffning JAS 39E	Redovisning av genomförd verksamhet och produktionsläge.
Nya generationens ubåt A26	Delredovisning av genomförd verksamhet 2018.
Stödsystem JAS 39E	Redovisning av genomförda leveranser.
Anskaffning Radarjaktrobot Meteor	Leverans av stridsrobotar.
Nytt Signalspaningsfartyg	Baskonfiguration slutförd.
Återanskaffning 5,56 mm ammunition	Delleverans 3 genomförd.
Halvtidsmodifiering korvett typ Gävle	Delredovisning av Critical Design Review.
Utveckling Telekrigbataljon	Enligt FMV H/S skrivelse.
JAS 39 version 20	Utrullning av kompletteringsblock MS 20 till Försvarmakten.
Ledningsstöd	Leveranser
Systemledning gemensamt	Verksamhetsrapport över genomförd verksamhet och lägesrapport målsättningsarbete 2018.
Vidmakthålla svenska "campen" i Mali	Verksamhetsrapport över genomförd verksamhet.
Produktionsledning	Verksamhetsrapport.
Command, control, communication, computer & intelligence	Delredovisning av verksamhet.
Produktionsledning FMV koncern	Verksamhetsrapport.
Vidmakthåll Ledningsstöd gemensamt	Verksamhetsrapport.
Driftsstöd	Leveranser
Vidmakthåll Stridsflygsystem	Verksamhetsrapport.
Vidmakthåll Logistikledningssystem	Verksamhetsrapport.
Strategisk transport	Verksamhetsrapport.
Vidmakthåll Strategiska nät	Delredovisning.
Vidmakthåll Ubåt och ubåträddningssystem	Leveranser av åtgärder.
Systemåtermatning och förbättring	Verksamhetsrapport.
Vidmakthåll Sjöstridssystem	Verksamhetsrapport.
Utvecklingsförmåga JAS 39E	Redovisning av förutsättningskapande verksamhet vid industrin för att vidmakthålla JAS 39.
Basresurs provning	Verksamhetsrapport.
Vidmakthåll Stridsfordonsystem	Leveranser av åtgärder.

Tabell 17. Kundorderstock 2018-12-31 (exklusive Förråd, service och verkstäder)

Orderbelopp (mnkr)	Försvarsmakten		Övriga kunder		Totalt	
	Antal KB	Orderstock	Antal KB	Orderstock	Antal KB	Orderstock
> 100	91	84 339	3	9 821	94	9 4160
> 50-100	54	3 833	1	100	55	3 933
> 10-50	159	4 077	6	99	165	4 176
0-10	387	420	197	66	584	486
Totalt	691	92 669	207	10 086	898	102 755

Tabell 18. Bedömd fördelning av kundorderstocken (2018-12-31) efter leveranstidpunkt (mnkr)

År	2018	2019	2020	2021	2022-2029	Totalt
Fördelad orderstock	24 095	20 379	12 154	9 451	36 676	102 755
varav Försvarsmakten	20 392	19 170	10 926	8 250	33 931	92 669

Kundorderstock 2018-12-31 Förråd, service och verkstäder

Kundorderstocken definieras som ovan redogjorts för av rambeställningar i december månad i enlighet med FSV:s tjänstekatalog samt kvarstående öppna kundordrar för 2018 uppgick till 35,2 miljoner kronor, vilket motsvarar den "budget" verksamheten har att tillgå per 2018-12-31. Volymen av faktiska beställningar/ordrar är avhängigt dagliga verksamheter och skeenden, varför rambeställningarna periodiskt under ett år kan revideras.

Tabell 19. Rambeställning Förråd, service och verkstäder (mnkr)

Tjänsteområde	2018	2017	2016
Administrativt stöd	69	64	63
Arbetsplatservice	143	132	131
Förnödenhetsförsörjning	330	324	334
Logistikkompetens	31	18	40
Reservmateriel	57	56	55
Transporter	22	18	24
Verkstadstjänst luft	98	106	98
Verkstadstjänst mark	683	628	743
Verkstadstjänst sjö	86	87	90
Totalt	1 520	1 433	1 578

2.1.2 Leveransförmåga

Leveranser inom FMV följs upp på två olika sätt, som uppbearbningsgrad och leveransförmåga; inom FSV sammanställs uppbearbningsgraden, vilket innebär att verksamhetens leveranser mäts i rent ekonomiska termer, medan leveransförmåga för övriga FMV analyseras genom att jämföra antalet genomförda leveranser till Försvarsmakten med antalet planerade leveranser som FMV åtagit sig att genomföra under aktuellt år. Det finns därmed i nuläget inget gemensamt och sammanhållet nyckeltal avseende leveransförmåga för myndigheten som helhet, och ekonomisk uppbearbning går heller inte att jämföra med utfallet av planerade respektive genomförda leveranser.

Nedan följer en redovisning och analys av leveranser från dels verksamheten för förråd, service och verkstäder, dels övriga FMV, tillsammans med en övergripande analys kring utfall, inklusive vidtagna och planerade åtgärder, för att säkerställa en god leveransförmåga.

Leveranser inom Förråd, service och verkstäder

Den avgiftsfinansierade verksamheten inom ramen för FSV har fram till och med 2018 beställts av Försvarsmakten via rambeställning, vilken nyttjas genom ett stort antal avrop av materielunderhållsbeställningar och beställningar av servicetjänster. Leveranserna stäms kontinuerligt av mellan Försvarsmakten och FMV som leverantör, i samband med betalning av faktura samt vid månadsvisa kundmöten mellan Försvarsmaktens förband och levererande enhet inom FMV. För 2018 uppgick beställningarna till cirka 75 000 ordrar.

FMV:s leveranser inom området har löpt på bra under året, även om verksamheten inte helt har nått upp till de högt satta produktionsmålen. Det har varit svårare att rekrytera jämfört med 2016 och 2017 och högkonjunkturen i Sverige har även gjort det svårt att behålla kvalificerad personal, i konkurrensen med framförallt privata aktörer. Produktionen har trots detta varit högre under 2018 än något tidigare år, under det att FMV har svarat för verksamheten. Debiteringsgraden för året slutade på över 78 procent, vilket kan jämföras med motsvarande siffra som var 65 procent när FSV bildades som verksamhetsområde inom FMV 2013.

Från och med 2019 återgår verksamheten inom förråd, service och verkstäder till att bli en del av Försvarsmakten, genom beslutad verksamhetsövergång, vilket innebär att FMV hädanefter inte kommer att leverera dessa tjänster till Försvarsmakten.

Leveranser (leveransförmåga) inom övriga FMV

Med FMV:s leveransförmåga avses antalet genomförda leveranser till Försvarsmakten jämfört med antalet planerade leveranser som FMV åtagit sig att genomföra under aktuellt år. Försenade leveranser från tidigare år som har inplanerats för leverans under 2018 ingår också i åtagandet. Vid beräkning av leveransförmågan undantas dock eventuella förseningar som har orsakats av kund.

FMV levererar även materiell tillgänglighet till Försvarsmakten inom ramen för FMV:s ansvar för driftstyrning. Leveransförmågan av detta ingår dock inte i det samlade mätetalet. Bedömningen är att den materiella tillgängligheten har varit i paritet med tilldelad ekonomi under 2018.

FMV:s leveransförmåga, exklusive området FSV, uppgick för år 2018 till 86 procent vilket innebär att det interna målet om 85 procent har uppfyllts. Det baseras på ett leveransåtagande om 899 leveranser och att 753 av dessa har genomförts under året. En leveransförmåga om 100 procent kan ses som eftersträvanvärt, men är vare sig ekonomiskt försvarbart eller möjligt, sett till de medel som tilldelats på berörda anslag/anslagsposter. Då den totala produktionen alltid innehåller olika slag av förseningar behöver beställningsvolymen erfarenhetsmässigt vara cirka 10-15 procent högre än anslagen för att anslagen till fullo ska kunna nyttjas.

För att fastställa det interna målet för leveransförmåga gör FMV avvägningar mellan bland annat ekonomi, resursläge, produktionsportfölj och utvecklingsarbete. Mot bakgrund av detta har FMV:s interna mål för leveransförmågan under 2018 varit satt till 85 procent, i likhet med de föregående sex åren. Av tabell 20 framgår resultatet av leveransförmågan för de tre senaste åren.

Tabell 20. Leveransförmåga 2016-2018

Leveransförmåga Aktivitet	2018	2017	2016
Leveransåtagande	899	914	882
Genomförda leveranser	753	720	751
Förseningar	171	199	150
Omförhandlingar med påverkan på resultatet för leveransförmågan	25	15	47
Leveransförmåga (procent)	86	84	86

Förseningar

Under 2018 har FMV haft 171 leveranser som försenats, vilket är en minskning jämfört med 2017, men är något högre än 2016.

De försenade leveranserna delas in i tre huvudkategorier där den orsakande faktorn utgörs av:

- Externa leverantörer
- Ändrade förutsättningar från Försvarmakten/kund
- Ändrade förutsättningar inom FMV

Förseningar orsakade av leverantör beror främst på produktions- och kvalitetsproblem, underleverantörer eller att annan verksamhet har prioriterats, men kan även uppstå i upphandlingsprocessen, där till exempel leverantörer inte lämnar giltiga anbud eller att det har förekommit tidskrävande överprövningar.

I de fall då Försvarmakten orsakar en försenad leverans handlar det i huvudsak om försenade kravdokument eller regeringsbeslut, alternativt att FMV inte får tillgång till efterfrågade resurser från Försvarmakten som är en förutsättning för genomförandet av leveransen.

Förseningar orsakade av FMV handlar främst om att tidsramar och kostnadsramar för projekten varit svåra att förutsäga. Andra orsaker kan vara problematik med resursallokering, till exempel när produktionsplanen förändras med anledning av Försvarmaktens ändrade behov, eller att rekryteringsplaneringen inte har kunnat omhänderta vakanser i tillräcklig omfattning. FMV:s bedömning i dialog med Försvarmakten har dock varit att förseningarna inte fått betydande påverkan på Försvarmaktens förmåga, då Försvarmakten har kunnat planera om sitt genomförande i tillräckligt god tid för att aktuellt förmågebehov ska kunna innehållas.

Omförhandlingar

Antalet omförhandlade kundbeställningar har minskat i jämförelse med 2017. Riktlinjer för när ett uppdrag får omförhandlas regleras i den samordningsöverenskommelse som årligen upprättas mellan Försvarmakten och FMV. Det innebär numera att det inte längre medges möjlighet att omförhandla förseningar som är längre än ett år. Sedan 2014 har FMV metodmässigt hanterat sådana förseningar inom ramen för prognosarbetet.

Omförhandlingarna delas in i tre huvudkategorier där den orsakande faktorn utgörs av:

- Externa leverantörer
- Ändrade förutsättningar från Försvarmakten/kund
- Ändrade förutsättningar inom FMV

Totalt har 131 omförhandlingar genomförts under 2018, vilket kan jämföras med 100 för 2017. Av dessa omförhandlingar uppfyller 25 kriterierna om risker som kan föranleda påverkan på leveransförmågan, vilket är nära en fördubbling jämfört med 2017.

Liksom föregående år står Försvarmakten för de flesta omförhandlingar, vilket för 2018 utgjort 82 procent. Det är en ökning från 2017 då Försvarmakten stod för 75 procent av alla omförhandlingar.

Till största delen beror dessa omförhandlingar på att uppdragen justerats gällande antalet leveranser eller att det skett förtydliganden av uppdragen, vilka även kan ha fått en ny inriktning eller målsättning. Inom flera materielområden har omstruktureringar i planeringen genomförts, för att uppdragen på ett mer fördelaktigt sätt ska anpassas i tiden mot varandra. Exempelvis kan det finnas ekonomiska fördelar om en anskaffning kan göras samordnad med ett annat uppdrag. Ett stort antal av årets omförhandlingar går att hänföra till förändringar i redan lagda beställningar som följd av överbefälhavarens avvägningsbeslut samt förberedelser inför av regeringen beslutade förändringar utifrån förslagen i betänkandet *Logistik för högre försvarsberedskap*.

I en del fall har Försvarmakten inte kunnat bistå FMV med de resurser och den materiel som avtalats i uppdraget, vilket medfört en omförhandling. Några av omförhandlingarna är en konsekvens av att andra, av Försvarmakten högre prioriterade uppdrag, kommit till FMV i form av så kallade särskilda offertförfrågningar, dvs. nya uppdrag att omhänderta vid sidan av planerad verksamhet för året.

Vid ingången av 2018 har en del av dessa uppdrag inte planerats att ingå i FMV:s åtagande, utan har tillkommit i produktionsplanen under året efter att en konsekvensanalys har genomförts. I vissa fall har det lett till omförhandlingar av lägre prioriterade uppdrag eller att den särskilda offertförfrågan förändrat ett befintligt uppdrag så pass mycket att en omförhandling krävs.

Andelen beslutade nya uppdrag på grund av särskilda offertförfrågningar från Försvarmakten ökade ganska mycket 2018 jämfört med 2017, från 57 stycken till 71 stycken. Denna ökning orsakades till största del av överbefälhavarens avvägning som skedde i april med en kompletterande avvägning i augusti.

Diagram 3. Antal omförhandlade kundbeställningar per orsakande part januari - december 2018.

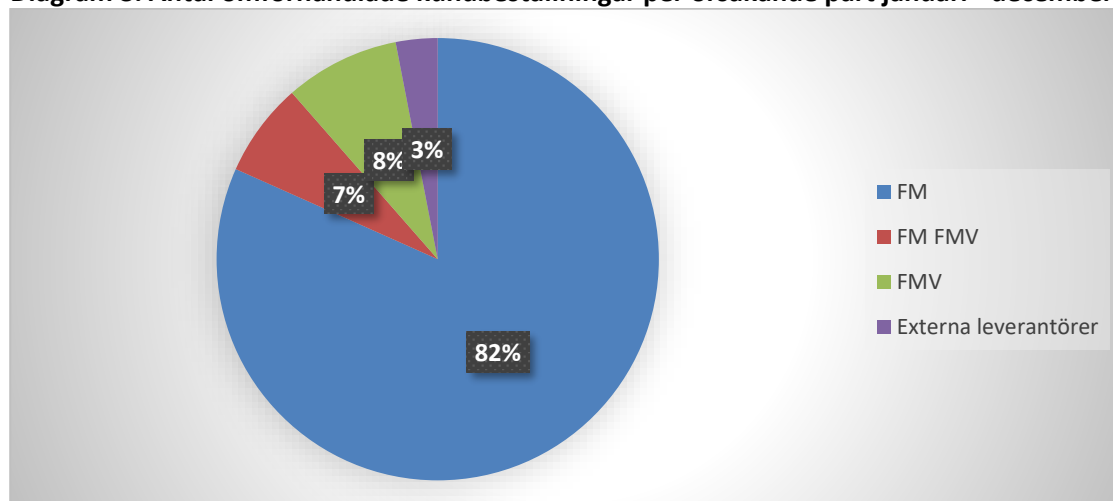
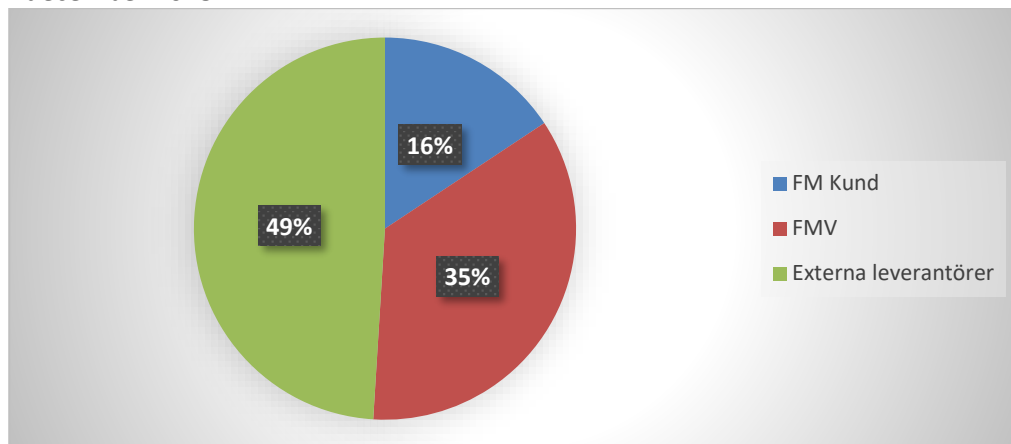

Diagram 4. Antal leveransförseningar för kundbeställningar mot Försvarmakten per orsakad part januari - december 2018

Analys av FMV:s leveransförmåga och vidtagna åtgärder

FMV:s leveransförmåga uppgick under 2018 till 86 procent vilket innebär att myndigheten har uppnått och till och med överträffat sitt interna mål för 2018 om en leveransförmåga på 85 procent. Resultatet motsvarar också de ekonomiska riktvärden för leveranser som angivits av Försvarmakten till FMV, dvs. FMV har levererat så mycket som Försvarmakten har haft anslagsmedel för. Av de leveranser som Försvarmakten identifierat som särskilt viktiga, har leveransförmågan uppgått till 88 procent för 2018.

FMV har under året fortsatt att kontinuerligt följa upp och analysera leveransförmågan för att identifiera problemområden. I arbetet har det även ingått registervård för att säkerställa att analyserna baseras på korrekt information. Vidare har FMV under 2018 fortsatt att utveckla formerna för produktionsstyrning och uppföljning. Syftet är att öka myndighetens förmåga att prioritera de leveranser som är viktigast för Försvarmakten, liksom att upptäcka och hantera avvikelser i ett tidigt skede. Som ett exempel har formerna för de månadsvisa produktionsuppföljningar som FMV genomför tillsammans med Försvarmakten ändrats.

FMV:s analys över myndighetens leveransförmåga visar på att främst ett produktionsområde står för en större andel av förseningarna, då de har påverkats av ovan nämnda produktionsökning och omplanering inom Försvarmakten, bland annat vad gäller resursallokering. Även leverantörsproblem, överprövningar samt kommersiella frågor har påverkat leveransförmågan.

De åtgärder som FMV påbörjade 2015 och har fortsatt att vidta för att komma till rätta med förseningarna, är bland annat utvecklad samordning inom verksamheten, kvalitetsgranskning av offerter, särskilda produktionsuppföljningar och tätare leverantörskontakter, för att fånga upp befarade förseningar i tid och kunna vidta preventiva åtgärder.

2.2 Effektivitet och god hushållning

2.2.1 FMV:s resultatindikatorer

FMV ska genom resultatindikatorer, nyckeltal eller på annat sätt visa om myndighetens verksamhet bedrivits effektivt och med god hushållning. Av redovisningen ska det om möjligt framgå en jämförelse med de två föregående åren. Utvecklingen ska analyseras och kommenteras.

De resultatindikatorer som FMV har valt att använda för detta syfte är

- myndighetskostnad per debiterad timme
- debiteringsgrad
- effektivitet mot kund

Det sistnämnda, effektivitet mot kund, består av följande delindikatorer

- leveransförmåga
- fakturering i förhållande till kundernas planering

Tillsammans ger dessa resultatindikatorer en grund för att bedöma om verksamheten har bedrivits effektivt och med god hushållning.

Verksamheten förråd, service och verkstäder, FSV, övergick från Försvarmakten till FMV den första januari 2013. I och med detta utökades FMV personellt stegvis under efterföljande år, vilket också lett till ökade intäkter, kostnader och leveranser jämfört med tidigare år. För att redovisa jämförelsetal och möjliggöra analys så redovisas verksamheterna FMV exklusive FSV respektive FSV åtskilda i detta avsnitt. De ekonomiska underlagen kommer ur respektive verksamhets ekonomisystem. När det i texten fortsättningsvis anges FMV avses FMV exklusive FSV.

Från och med den 1 januari 2014 överfördes verksamhet och medarbetare till FMV från Försvarmaktens teknikkontor och ett antal medarbetare från högkvarteret, vilket följde regeringens beslut om omdaning av försvarslogistiken. Internt FMV överfördes medarbetare från upphandlingsenheten på FSV till det nybildade verksamhetsområdet Marknad och Inköp och ett antal medarbetare överfördes till FSV.

Den 1 januari 2015 genomfördes den sista verksamhetsövergången från Försvarmakten, då 117 medarbetare inom främst lednings- och beställarfunktionerna inom flygverksamheten vid MSK Flyg överfördes till FMV. Därmed hade den sista planerade, och de av regeringen beslutade, verksamhetsöverföringarna till följd av den förändrade uppgifts- och ansvarsfördelningen mellan Försvarmakten och FMV, genomförts. Internt FMV överfördes verksamhet på FSV Markverkstad i Skövde till T&E, vilket omfattade cirka 20 medarbetare. Utöver detta centraliserades verksamhetsnära HR och HR-administration till HR-staben, vilket innebar att HR-staben tillfördes 16 årsarbetskrafter.

Under 2016 utökades FMV med den verksamhet som överfördes från Försvarexportmyndigheten (FXM) enligt regeringens beslut om avveckling av FXM vilket innebar att FMV utökades med motsvarande 17 årsarbetskrafter. Internt har det skett övergång av verksamhet från T&E till FSV i Vidsel omfattande cirka åtta årsarbetskrafter samt övergång från FSV till M&I omfattande cirka 12 årsarbetskrafter.

Den 1 april 2017 genomfördes verksamhetsövergång från Svenska rymdaktiebolaget, SSC, till FMV:s T&E-verksamhet, vilket innebar att FMV utökades med 38 medarbetare.

Under 2018 skedde inga verksamhetsförändringar, dock har förberedelserna för verksamhetsövergång den första januari 2019 starkt präglat året. Verksamhetsövergången till Försvarmakten omfattar drygt 2 000 befattningar varav merparten, cirka 77 procent, avser verksamheten FSV.

2.2.2 Myndighetskostnad per debiterad timme

FMV:s myndighetskostnad avser kostnader för personal, lokaler, utrustning och IT. Det är kostnaden för de resurser som krävs för att anskaffa den materiel och de tjänster som FMV:s kunder efterfrågar. Myndighetskostnaden täcks av det timpris som kunderna betalar.

För att kunna jämföra myndighetskostnaden över tiden har FMV justerat den för extraordinära kostnader. Den har också fastprisberäknats med hjälp av olika index.

Tabell 21. Kostnadsslag och omräkningsgrund

Personal	Timlöner inom staten, Konjunkturinstitutet
Lokaler, resor, övrigt	SCB, konsumentprisindex
Resurskonsulter, tjänsteprodukter	SCB, tjänsteprisindex

Den första resultatindikatorn är myndighetskostnad i förhållande till antal timmar som debiterats mot kund. Myndighetskostnaden, efter justeringarna och fastprisberäkning, relateras således till de timmar som lagts ned på verksamhet direkt riktad mot kund. På detta sätt erhålls den genomsnittliga kostnaden för varje nedlagd timme mot kund.

FMV:s mål är att bedriva verksamheten så effektivt som möjligt genom att hålla myndighetskostnaden på en så låg nivå som möjligt. För att uppnå detta måste FMV ha god kontroll över lönekostnader och kostnaderna för lokaler och IT.

Resultatindikatorn, myndighetskostnad per debiterad timme, är en bra indikator på FMV:s produktivitet eller så kallade inre effektivitet. Ju lägre indikatorn är, desto mer effektivt bedrivs verksamheten. Om myndighetskostnaden kan sänkas, utan att det går ut över det antal timmar som debiteras kund, minskar indikatorn och verksamheten effektiviseras. Om antalet timmar som debiteras kund stiger, givet en oförändrad myndighetskostnad, minskar också indikatorn och effektiviteten ökar.

Ett förhållande som måste beaktas vid analysen av utvecklingen är att FMV:s anpassning mot nya krav innebär att den personal som rekryteras kan komma att ha högre lön än den personal som slutar. Detta kan göra att indikatorn inte sjunker så mycket som den annars skulle ha gjort. Utvecklingen av indikatorn måste därför följas över tiden, och orsaker till förändring analyseras noggrant av FMV.

Teoretiskt skulle myndighetskostnaden kunna minska till följd av att antalet anställda sjunker. Detta ser positivt ut om enbart indikatorn myndighetskostnad per debiterad timme beaktas, men det kan resultera i att leveranserna till kund försenas. Därför kompletteras den med resultatindikatorn effektivitet mot kund, se nedan.

Nedan redovisas utvecklingen av de olika delarna i myndighetskostnaden mätt i fasta priser. Därefter redovisas utvecklingen av de debiterade timmarna och slutligen utvecklingen av myndighetskostnaden i förhållande till de debiterade timmarna.

Tabell 22. FMV myndighetskostnad 2016-2018¹³

Mnkr, 2018 års priser	2018	2017	2016
Personalkostnader	1 709	1 698	1 697
Lokaler	80	80	82
Resor	13	13	14
Inhyrd personal	25	9	20
Tjänsteprodukter	251	255	253
Övriga kostnader	44	48	48
Totalt	2 122	2 103	2 114

¹³ I löpande priser: 2 013 mnkr 2016, 2 051 mnkr 2017 och 2 122 mnkr 2018.

FMV

Personalkostnaderna ökade från 1 698 miljoner kronor till 1 709 miljoner kronor. Antalet årsarbetskrafter (i genomsnitt) ökade från 1 979 till 1 987 och mätt per årsarbetskraft är personalkostnaden i nivå med föregående år. Lokalkostnaderna är på samma nivå som föregående år och så även kostnaderna för resor.

Kostnaderna för inhyrd personal inom den interna verksamheten har ökat relativt 2017. Behovet av tillfällig resursförstärkning varierar beroende på vakansläget, eller om en särskild kompetens behövs. Ökningen jämfört med 2017 avser till allra största del förberedelsearbetet för ny finansieringsmodell och arbetet med utvecklingen av myndighetens IT-systemlandskap.

Kostnaderna för tjänsteprodukter ligger i nivå med tidigare år och området Övriga kostnader har minskat med 4 miljoner kronor jämfört med 2017 vilket huvudsakligen förklaras av en återbetalning från leverantör avseende bortskrivna anläggningstillgångar.

Tabell 23. FSV myndighetskostnad 2016-2018¹⁴

Mnkr, 2018 års priser	2018	2017	2016
Personalkostnader	860	808	762
Lokaler	81	62	70
Resor	23	17	17
Inhyrd personal	27	22	16
Tjänsteprodukter	112	113	113
Övriga kostnader	78	91	91
Totalt	1 181	1 113	1 069

FSV

För FSV:s del har personalkostnaderna totalt sett ökat med 52 miljoner kronor jämfört med 2017, vilket framförallt beror på att antalet årsarbetskrafter (i genomsnitt) har ökat från 1 419 till 1 503. Störst ökning har skett inom markverkstäderna, där också den största produktionsökningen har skett under året. Kostnaden per årsarbetskraft har ökat marginellt från 784 tusen kronor till 786 tusen kronor, medan kostnaden per producerad timme har ökat från 625 kronor till 627 kronor.

Ökningen av lokalkostnader relativt 2017 års utfall förklaras främst av ökade lokalytor för Reseenheten och Grafisk Produktion kopplat till en ökad produktion samt för markverkstäderna i och med etableringen av en markverkstad på Gotland.

Kostnaderna för inhyrd personal har ökat med 5 miljoner kronor relativt 2017 års utfall. Det beror bland annat på ändrade principer där konsultkostnader tidigare har bokförts som direkt kostnad för att nu istället redovisas som omkostnad med konsulterna som tidsskrivande. Detta ger en större visibilitet över konsultanvändning och hur de arbetar mot olika uppdrag. Ett ökat nyttjande av konsulter inom FMCL samt Markverkstad Norr under året har också bidragit till denna kostnadsökning.

Resandet och därmed resekostnaderna har under året ökat inom FSV och då i första hand inom markverkstäderna och besiktningsverksamheten. Detta som ett led i att upprätthålla produktionen och för att täcka upp vid personalfluktuationer i delar av verksamheten.

Resterande kostnader, såsom tjänsteprodukter och övriga kostnader, i FSV:s myndighetskostnad har minskat under 2018 jämfört med 2017 och kommenteras inte ytterligare här.

Den andra delen av resultatindikatorn, debiterade timmar, analyseras också för FMV och FSV var för sig.

¹⁴ Löpande priser: 1 018 mnkr 2016, 1 086 mnkr 2017, 1 181 mnkr 2018.

För FMV har de debiterade timmarna såväl som de totala timmarna ökat, vilket kan förklaras av ett ökat antal årsarbetskrafter jämfört med föregående år. Vid analys av antalet debiterbara timmar per årsarbetskraft måste även hänsyn tas till timmarna som upparbetats av tillfälligt anställda, vilka är fler än föregående år. Sammantaget visar analysen att debiterbara timmar per årsarbetskraft har ökat jämfört med 2017. Det totala timuttaget per årsarbetskraft har också ökat och ligger i stort sett i nivå med vad som kan förväntas, relativt sjukfrånvaron.

Efterfrågan av tjänster inom förråd, service och verkstäder har fortsatt att öka under 2018. Försvarsmaktens behov av ökat underhåll har varit påtagligt; utnyttjande av materielen kräver ökat underhåll. Samarbetet inom FMV har under året accelererat, vilket gjort att FMV kunnat ta tillbaka ett flertal projekt som tidigare har utförts av industrin. Totalt sett har de debiterade timmarna för FSV ökat med 5,7 procent jämfört med 2017. Den största förändringen finns inom markverkstäderna och beror på ökning i bemanning och produktion för att nå det högt uppsatta produktionsmålet framförallt gentemot Försvarsmakten. Antalet debiterade timmar per årsarbetskraft har under året varit på samma höga nivå som föregående år, vilket förklaras av fortsatt fokus på produktivitetshöjande åtgärder inom flera avdelningar inom FSV. Det totala timuttaget per årsarbetskraft har dock minskat relativt år 2017, vilket alltså betyder att antalet omkostnadstimmar per årsarbetskraft har minskat.

Hela verksamheten, FMV inklusive FSV, utgör grund för resultatindikatorn myndighetskostnad per debiterad timme. För år 2018 lämnades i årsredovisningen 2017 en prognos där indikatorn bedömdes till 756 kronor i prisläge 2017, utfallet blev 746¹⁵ kronor också i prisläge 2017.

Tabell 24. FMV totala¹⁶ myndighetskostnad per debiterad timme 2016-2018¹⁷

Fasta priser 2018 års nivå	2018	2017	2016
Myndighetskostnad, tkr ¹⁸	3 358 739	3 201 038	3 153 986
Debiterade timmar	4 395 560	4 262 572	4 082 392
Myndighetskostnad per debiterad timme, kr	764	751	773

I sammanställningen över väsentliga uppgifter på sidan 76 redovisas myndighetskostnaden per årsarbetskraft, men FMV anser att indikatorn ovan är bättre för att följa effektivitet och god hushållning eftersom den de facto beaktar hur många timmar som läggs på kärnverksamheten.

2.2.3 Debiteringsgrad

Den andra indikatorn som FMV använder är debiteringsgrad. Debiteringsgraden visar hur stor andel av medarbetarnas totala nedlagda arbetstid som används för verksamhet som debiteras kund. Den övriga tiden används för stödjande verksamhet som ekonomiadministration, infrastruktur, personaladministration, rättsfrågor samt information. Även kompetensutveckling och friskvård ingår i övrig tid.

Debiteringsgraden ger en bild av hur effektivt FMV använder sin personal. Ju högre andel av arbetstiden som riktas mot kund, och därigenom genererar intäkter, desto mer effektiv kan verksamheten betraktas vara.

¹⁵ Löpande pris: 764 kr

¹⁶ FMV inklusive FSV.

¹⁷

Löpande priser	2018	2017	2016
tkr	3 358 739	3 123 125	3 003 194
	764	733	736

¹⁸ Total myndighetskostnad är eliminerad för tjänster mellan M&I och FSV, 2018: 14 021 tkr, 2017: 14 270 tkr och 2016: 17 362 tkr.

Som resultatindikator visar debiteringsgraden delvis samma sak som myndighetskostnaden per debiterad timme. Om debiteringsgraden ökar, och allt annat är lika, förbättras även myndighetskostnaden per debiterad timme. Debiteringsgraden kan vara hög samtidigt som den totala arbetstiden mot kund minskar; därför är det en kompletterande indikator. Debiteringsgraden har fördelen att den är enkel att förstå och den används internt inom FMV för enheternas budgetering. Den används också för jämförelser inom FMV.

Det totala antalet timmar som FMV debiterar kund följs med myndighetskostnad per externt debiterad timme och leveranserna till kund följs med hjälp av leveransförmågan som redovisas längre ned. En restriktion för debiteringsgraden är balansen mellan den stödjande verksamheten och verksamheten riktad mot kund.

För att åstadkomma en hög effektivitet krävs en genomtänkt fördelning mellan de timmar som debiteras kund och de timmar som används för stödverksamhet. Det finns således en gräns för hur hög debiteringsgraden bör vara. Den får inte vara så hög att det går ut över hur väl FMV klarar att sköta den egna förvaltningen rättssäkert och kostnadseffektivt. Exempel på sådana uppgifter är ekonomisk redovisning, att följa offentlighetsprincipen samt ha en god arbetsmiljö med möjlighet till kompetensutveckling.

Debiteringsgraden för FMV har ökat något jämfört med 2017 och ligger i nivå med den budgeterade.

Tabell 25. FMV timmar och debiteringsgrad 2016-2018

	2018	2017	2016
Debiterade timmar	2 512 219	2 480 921	2 463 988
Totalt antal timmar	3 307 264	3 272 272	3 255 641
Andel, procent	76,0	75,8	75,7

Debiteringsgraden för FSV uppgick till 77,8 procent 2018, vilket är en ökning med en hel procentenhet jämfört med 2017. Produktionsmålen till kunder har i princip uppnåtts, vilket också gäller den budgeterade debiteringsgraden på 77,3 procent.

Tabell 26. FSV timmar och debiteringsgrad 2016-2018

	2018	2017	2016
Debiterade timmar	1 883 341	1 781 651	1 618 404
Totalt antal timmar	2 419 289	2 318 690	2 127 183
Andel, procent	77,8	76,8	76,1

Utfallet för FMV totalt¹⁹ blev 76,8 procent.

2.2.4 Effektivitet mot kund

Den tredje resultatindikatorn, effektivitet mot kund, handlar om hur väl FMV uppfyller sina åtaganden och består av delindikatorerna:

- leveransförmåga
- fakturering i förhållande till kundernas planering

FMV

Med leveransförmåga avses antalet genomförda leveranser till Forsvarsmakten jämfört med antalet planerade leveranser som FMV åtagit sig att genomföra under aktuellt år. Försenade leveranser från tidigare år som inplanerades för leverans under 2018 ingår också i åtagandet.

¹⁹ FMV inklusive FSV.

FMV:s leveransförmåga för 2018 uppgår till 86 procent, vilket överstiger det interna målet med 1 procentenhet. Det baseras på ett leveransåtagande på 899 leveranser och att 753 av dessa har genomförts under året.

Tabell 27. FMV leveransförmåga, procent, 2016-2018

Leveransförmåga	2018	2017	2016
FMV:s leveransförmåga, procent	86	84	86

Leveranser inom förråd, service och verkstäder (FSV)

Inom förråd, service och verkstäder mäts verksamhetens leveranser i rent ekonomiska termer genom upparbetsningsgrad. Detta innebär att mätetalen avseende leveranser för de olika verksamheterna inom myndigheten inte går att jämföra.

Leveransförmåga redovisas närmare i avsnitt 2.1.2 Leveransförmåga.

Fakturering i förhållande till kundernas planering

FMV fakturerar kunderna för genomförd verksamhet. Försvarsmakten faktureras löpande under året för genomförda leveranser, samlade och summerade till milstolpar, respektive för genomförda FSV-tjänster.

Faktureringen följs löpande inom FMV. I månadsvisa produktionsuppföljningar lämnas prognoser till Försvarsmakten, som har ett stort intresse av att få rättvisande prognoser och att faktureringen följer den planering som gjorts utifrån förutsättningar och styrningar i regleringsbrev. Mot denna bakgrund är det ett mål, på både kort och lång sikt, för FMV att faktureringen följer Försvarsmaktens planering.

Försvarsmakten anmälde år 2012 en osäkerhet avseende möjligheterna att såväl beställa som att ekonomiskt omhänderta genomförda leveranser inom materieförsörjningsområdet (exkluderat FSV) i den nära framtiden. En myndighetsgemensam överenskommelse tecknades därefter och en arbetsgrupp tillsattes för att i görligaste mån balansera osäkerheten mot faktiska leveranser och fakturering. I slutet av 2014 uppdaterades överenskommelsen så att den även gällde år 2015. Under år 2015 uppdaterades överenskommelsen på nytt och låg till grund för hantering av osäkerheter avseende faktiska leveransinnehåll och leveranstidpunkter under 2015 och 2016. Under 2017 utarbetades ett nytt myndighetsgemensamt dokument och så även under 2018.

Faktureringen mot Försvarsmakten är högre 2018 jämfört med 2017. Faktureringen mot övriga kunder har också ökat. Förändringen mellan åren avser huvudsakligen en ökning av faktureringen mot Försvarsmaktens anslag 1.3 och 1:1.3.

Tabell 28. FMV exklusive FSV fakturering till FMV:s kunder 2016-2018

Fakturering till FMV:s kunder	2018	2017	2016
Löpande priser			
Mdkr	19,7	18,0	18,3
Årsarbetskrafter	1 987	1 979	1 956
Fakturerat per årsarbetskraft, mnkr	9,9	9,1	9,3

Tabell 29. FMV inklusive FSV fakturering till FMV:s kunder 2016-2018

Löpande pris	2018	2018	2018	2017	2017	2017	2016	2016	2016
	FMV	FSV	Totalt	FMV	FSV	Totalt	FMV	FSV	Totalt
Mdkr	19,7	1,6	21,3	18,0	1,5	19,6 ²⁰	18,3	1,5	19,7
Årsarbetskrafter	1 987	1 503	3 491	1 979	1 419	3 372	1 956	1 331	3 288
Fakturerat (mnkr) per årsarbetskraft	9,9	1,1	6,1	9,1	1,1	5,8	9,3	1,1	6,0

2.2.5 Sammanfattande bedömning

Trycket i FMV:s produktion har fortsatt att öka under 2018 och FMV:s totala myndighetskostnad per debiterad timme var något högre än föregående år. Samtidigt har debiteringsgraden respektive faktureringen ökat och FMV har lyckats leverera så mycket som Försvarsmakten har haft anslagsmedel för. Antalet leveransförseningar har minskat påtagligt. FMV kan konstatera att det interna målet för leveransförmågan överträffades med en procentenhet under 2018 (86 %) och de leveranser som Försvarsmakten har identifierat som särskilt viktiga utgjorde 88 procent, vilket FMV bedömer vara ett gott utfall.

Myndigheten har under året löpande vidtagit åtgärder inom verksamheten för att bibehålla kapaciteten att leverera. Det har lett till att det funnits erforderlig personal på plats genom såväl rekrytering som en positiv hantering och minskning av långtidssjukfrånvaro.

Utfallen på FMV:s nyckeltal visar på att myndigheten har en bibehållen effektivitet. Totalt sett är FMV:s bedömning att myndigheten har lyckats att väl balansera arbetet att dels leverera utifrån regeringens inriktning och Försvarsmaktens behov, dels genomföra både förberedelser och verkställandet av de stora förändringar i verksamheten som föranletts av regeringens beslut om förändrade roller för myndigheterna inom försvarslogistiken.

2.3 Kostnad för prestationer

FMV ska redovisa hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader. Kostnaden för prestationerna kan avse såväl kostnad per prestationsområde och år som en enskild prestations totala kostnad. Redovisningen lämnas enligt en indelning som myndigheten bestämmer. Kostnader för prestationer bör avse de förvaltningskostnader som kan hänföras till prestationerna. Vid längre projekt, bör kostnader från tidigare år som är hänförliga till prestationen inkluderas i redovisningen.

Redovisningen av kostnaden per prestationsområde och år finns i tabell 1 på sidan 10. Nedan följer redovisning av kostnad per prestation.

2.3.1 Angreppssätt

Redovisningen av förvaltningskostnad och total kostnad per prestation görs i avsnittet nedan. Statskontoret definierar förvaltningskostnader som de kostnader myndigheten har för drift och förvaltning, det vill säga kostnader för personal, lokaler, kontorsutrustning samt övrig administration. FMV använder Statskontorets definition av förvaltningskostnader för redovisning per prestation.

2.3.2 Kostnad per prestation

På FMV sammanställs kostnader för drift och förvaltning, det vill säga kostnader för personal, lokaler, kontorsutrustning samt övrig administration som FMV:s myndighetskostnad. Myndighetskostnaden ligger till

²⁰ Summan avviker från delbeloppen m.a.a. avrundningsdifferenser.

grund för beräkning av FMV:s timpris som debiteras på de kundbeställningar som FMV har. Genom timdebiteringen härleds FMV:s förvaltningskostnad till kundbeställningarna.

FMV har valt att definiera prestationen som den verksamhet som årligen genomförs inom respektive materiel- och tjänsteområde. Dessa områden följer indelningen som Försvarsmakten har för klustrade materielkalkylobjekt och är kompletterat med FMV:s indelning av övrig verksamhet såsom export, anslagsverksamhet och verksamhet mot andra kunder än Försvarsmakten.

Tabell 30 redovisar förvaltningskostnaderna och total kostnad för åren 2016 – 2018 per materiel- och tjänsteområde för hela FMV:s verksamhet. Tabellerna redovisas i löpande kostnader vilket innebär att kostnadsökningar till delar kan förklaras av höjda prislägen.

Tabell 30: Förvaltningskostnader och totala kostnader per materiel- och tjänsteområde²¹ 2016-2018

Mnkr	2018			2017			2016		
	Kostnad	Förvaltningskostnad	Total kostnad	Kostnad	Förvaltningskostnad	Total kostnad	Kostnad	Förvaltningskostnad	Total kostnad
Armé	2 451	896	3 347	2 590	859	3 449	3 159	717	3 876
Marin	3 813	390	4 204	3 753	351	4 104	3 001	346	3 347
Flyg	7 762	677	8 439	5 670	656	6 326	6 807	630	7 437
Led	1 971	214	2 185	2 220	205	2 425	2 049	201	2 250
Log	1 084	729	1 814	1 090	616	1 706	1 139	655	1 794
Plan	196	217	412	415	201	616	367	228	595
FoT	122	27	148	118	22	140	154	26	180
Anslag	24	58	82	18	53	71	19	57	76
Övrig verksamhet	1 481	132	1 613	1 294	113	1 407	1 155	107	1 261
Provsystem	40	65	105	69	78	147	97	60	158
Totalsumma	18 944	3 404	22 349	17 236	3 154	20 390	17 948	3 027	20 975

2.3.3 Analys

Kostnaderna består av kostnader för materiel och tjänster för leveranser till Försvarsmakten och andra kunder. Förvaltningskostnaderna består av den utdebitering av personal- och myndighetskostnader som sker via timpris. Sett över tid utgör andelen förvaltningskostnad av totala kostnader cirka 14-15 procent. Förändringen av andelen mellan åren består av både prisökningar och förändring i omsättning.

²¹ I arbetet med underlag till årsredovisning 2017 uppmärksammades justeringsbehov, på grund av inkonsekvent kodning, av siffrorna för år 2016 vilket är hanterat i denna tabell. Justeringarna avser flytt av kostnader från område Plan till områdena Flyg, Led och Log.

3 Intern styrning och kontroll

FMV leds ytterst av en styrelse, vilken ansvarar inför regeringen för att verksamheten bedrivs effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, att den redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt att myndigheten hushållar väl med statens medel i enlighet med myndighetsförordningen (2007:515), samt uppfyller kraven i förordningen om intern styrning och kontroll (2007:603). I samband med fastställandet av årsredovisningen ska styrelsen uttala sig om FMV:s interna styrning och kontroll.

3.1 Styr- och kontrollmiljö

FMV:s verksamhetsledningssystem utgörs av en digital plattform för myndighetens interna styrning och kontrollmiljö, och ska för FMV:s medarbetare bidra till och på ett lätt tillgängligt sätt säkerställa en effektiv intern styrning och kontroll. Verksamhetsledningssystemet samlar ledningens styrning genom anvisningar, beslut och inriktningar i särskilda frågor, policies och föreskrifter, processer för att genomföra verksamheten, samt myndighetens målbild och internt fördelade ansvar och uppgifter. FMV:s styr- och kontrollmiljö innefattar också myndighetens värdegrund, förvaltnings- och ledningskultur, strategier kring kompetensförsörjning samt vägledning, lagar och andra krav som ställs på FMV:s verksamhet.

Som övergripande styrning vid sidan av styrelsens och myndighetens arbetsordning har FMV en verksamhetsplan, som beslutas av styrelsen till myndighetens ledning, vilken anger mål, inriktningar och prioriteringar på övergripande nivå för verksamheten i ett femårsperspektiv. De mål som styrelsen har fastställt bryts om till generaldirektörens prioriterade mål i en direkt till myndigheten riktad verksamhetsplan, vilken årligen ses över för att omfatta den kommande treårsperioden. Generaldirektörens ledningsgrupp svarar gemensamt och enskilt utifrån sakområdesansvar för att konkretisera målen i årliga prioriterade aktiviteter, uppdrag och nyckeltal. Dessa utgör ingångsvärden till de treåriga, separata verksamhetsplaner som årligen tilldelas FMV:s verksamhetsområden och centrala stabsfunktioner. Samtliga styrningar har uppdaterats under året.

FMV:s stöd för myndighetens krisledning för särskilda händelser och störningar i verksamheten som ordinarie organisation inte kan hantera utgörs av ett för myndigheten gemensamt ramverk och styrningar, för både central och lokal nivå. Det finns också en central beredskapsplanering med ett för FMV utformat ramverk för att omhänderta beredskaphöjningar. FMV har på uppdrag av Forsvarsmakten också en funktion för beredskaps- och insatssamordning som är tillgänglig 24 timmar per dygn året runt. Under 2018 har FMV genomfört krisledningsövningar och bistått vid särskilda händelser, varav sommarens bränder är en.

3.2 Riskhantering

3.2.1 Metod

FMV utgår i sin riskhantering från COSO ERM (the Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, Enterprise Risk Management), ett ramverk för kontroll och styrning där riskhanteringen syftar till att minimera risker men också till att tillvarata möjligheter på bästa sätt. Riskhanteringen är integrerad i FMV:s löpande verksamhetsstyrning och ansvar är fördelat genom FMV:s arbetsordning. Målsättningen är att med ett enhetligt synsätt förbättra kontrollen över riskexponeringen, öka riskmedvetenheten, förbättra operativt beslutsfattande och ge stöd för strategiska beslut. Detta sammantaget ökar möjligheten att nå fastställda mål.

I samband med den årliga verksamhetsplaneringen genomförs regelmässigt nya riskanalyser inom FMV:s olika verksamhetsområden och centrala stabsfunktioner. Samtliga risker som identifieras tilldelas en riskägare. Riskutvecklingen och genomförandet av beslutade riskåtgärder bevakas löpande. Rutiner finns också för att

säkerställa att genomförda riskåtgärder har gett en sådan effekt att fortsatt exponering för risken ligger på en nivå så att verksamhetsmålen är möjliga att uppnå.

3.2.2 Risker och riskhantering

De riskområden som under året särskilt stått i fokus är kompetensförsörjning, beredskap, styrformer och IT-infrastruktur kopplat till omställning och ny organisation. Av riskernas fördelning i riskkategorier kan konstateras att majoriteten av riskerna fortsatt är operativa.

De samlade riskerna (antal, karaktär och riskexponering) med beaktande av beslutade riskhanteringsstrategier har med några undantag bedömts ligga inom den nivån som möjliggör att verksamheten/uppgifterna kan genomföras och beslutade mål nås. I stort har beslutade riskåtgärder kunnat hanteras inom givna riskmandat. Riskåtgärder har genomförts enligt plan eller med mindre förseningar, endast ett fåtal riskåtgärder har vid årets slut rapporterats med stora förseningar.

Åtgärder har under året påbörjats och slutförts för att utveckla och stärka den interna styrningen och kontrollen med anledning av gjorda revisionsiakttagelser.

Ökat fokus genom ledningens styrningar under året har varit att tiden mellan identifierad risk och beslut om åtgärd ska minska, åtgärdsplan ska hållas och kontinuerligt följas upp. Ökat fokus på rätt målkoppling och utveckling av effektbeskrivningar mot målbilden genomförs samt ökat fokus på riskarbete mellan ordinarie uppföljningstillfällen med anledning av omställningsarbetet.

3.3 Kontrollaktiviteter

FMV genomför regelbundet kontrollaktiviteter, bland annat för att följa upp att de styrningar som beslutats efterlevs och är effektiva. Några kontrollaktiviteter är inbyggda i styr- och kontrollmiljön genom de IT-baserade stödsystemen, medan andra är av ansvarskaraktär, till exempel att kontrasignering och samråd tillämpas vid beslutsfattande, eller att delegeringar sker skriftligen.

FMV har under året fortsatt vidta ett antal åtgärder, dels för att utveckla och stärka den interna styrningen och kontrollen med anledning av iakttagelser i myndighetens uppföljningar och riskhantering, dels med anledning av pågående anpassningsarbete av FMV till ny roll och organisation (se även nedanstående avsnitt). Under året har även FMV:s målbild i relevanta delar utvecklats och konkretiserats vad gäller aktiviteter och uppföljningsparametrar, vilket också löpande har implementerats i FMV:s styrning under året. Myndighetens respektive mål är analyserade och riskbelastningen är identifierad. Uppföljning och avvikelsehantering har genomförts löpande mot målen, för att ytterligare bidra till att förtydliga styrning och inriktning av FMV:s verksamhet.

Områden som FMV särskilt noterat under året och där åtgärder vidtagits är prognossäkerhet, kreditutnyttjande samt resurs- och kompetensbrist.

Uppföljningen visar att brister finns inom följande områden:

- Kvalitet

Kvalitetsarbetet inom FMV har varit fragmenterad och saknat enhetlig hantering. Inom ramen för den organisation som trädde i kraft 2019-01-01 överfördes ansvaret för kvalitetsområdet till Ledningsstaben. Härigenom ges bättre förutsättningar för att åstadkomma en enhetlig styrning över kvalitetsverksamheten.

- Arbetsmiljö

Dokument och vägledningar i FMV VHL behöver uppdateras så att även uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet kan säkerställas och en modell kommer att implementeras under 2019. Därtill kommer även

krav på uppgiftsfördelningen till chefer att tydliggöras. Anmärkning har inkommit från Arbetsmiljöverket angående det systematiska arbetsmiljöarbetet inom FSV Markverkstad. Anmärkningen är åtgärdad.

- Elektronisk fakturering

Enligt en ny lag (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling ska FMV och andra myndigheter från och med den 1 april 2019 kunna hantera elektroniska fakturor (både inkommande och utgående fakturor). Ett systemstöd för att kunna uppfylla dessa krav utprovas för närvarande och beräknas vara i drift den 1 april 2019.

En viktig förutsättning för att FMV ska uppnå en effektiv intern styrning och kontroll är att myndigheten har en väl fungerande information och kommunikation, både internt och externt. FMV genomför därför kontinuerligt utbildning inom området, i syfte att förmedla kunskap om innebörden av och avsikten med intern styrning och kontroll. FMV:s chefer har ett ansvar för att kontinuerligt förmedla information till sina medarbetare och myndigheten har särskilda nätverk för erfarenhetsutbyte inom styrning och kontroll etablerade.

FMV:s informationsstab svarar för att förmedla information om FMV:s verksamhet, utarbeta och införa kommunikationsstrategier, riktlinjer, planer och verktyg, samt ger stöd och råd i informations- och kommunikationshänseende kring den styrning myndigheten ger.

3.4 Uppföljning, övervakning och utvärdering

Uppföljning sker tre gånger per år, bland annat via analyser av resultat och utfall samt prognoser och strategiska och operativa överväganden. FMV:s riskbild och effekter av genomförda riskåtgärder är viktiga ingångsvärden för analyserna och FMV:s ställningstaganden. Modellen ger möjlighet att på ett direkt sätt bedöma riskbelastningen mot FMV:s målbild.

En särskild kontrollstation benämnd *Ledningens uppföljning* sker vid två tillfällen per år, där fokus ligger på att bedöma styr- och kontrollmiljöns ändamålsenlighet. Här redovisas och beaktas även iakttagelser i samband med arbetet med extern och intern revision, regelefterlevnad, uppföljningen av status för och effekter av myndighetens övergripande verksamhetsutvecklingsplan samt behov av justeringar av styrelsens respektive myndighetens arbetsordning och verksamhetsplan.

FMV:s övervakning av den interna styrningen och kontrollen sker genom egenkontroll i verksamheten, rapportering av avvikelser och genom revisioner. Revisionerna görs av FMV:s internrevision men även via en särskild verksamhetsrevision som genomför granskningar på uppdrag av generaldirektören. Efter ledningens uppföljning i slutet av kalenderåret bereds underlag för att styrelsen i årsredovisningen ska kunna ta ställning till och bedöma den interna styrningen och kontrollen.

3.5 Regelefterlevnad

FMV har etablerat en systematik för att bevaka förändrade eller nytillkomna författningskrav. Ansvariga finns utsedda i organisationen för att bevaka och kommunicera förändringar i lagstiftningen. Förändringar och tillägg integreras löpande i verksamhetsledningssystemet och alla anställda vid FMV har ansvar för att följa externa och interna regelverk.

4 Medarbetare och arbetsmiljö

4.1 Kompetensförsörjningsstrategi för FMV 2015 till 2018

En förutsättning för att FMV ska klara sitt uppdrag är en väl fungerande kompetensförsörjning där kompetensfrågorna är en integrerad del av verksamhetsplaneringen. FMV:s kompetensförsörjningsstrategi har pekats ut tre viktiga områden, vilka FMV ska ha särskilt fokus på.

Kultur för ett FMV

- Vi har en formulerad och implementerad gemensam kultur för ”ett FMV”
- Vi har en tydlig och gemensam arbetsgivarpolitik som stödjer och utvecklar FMV till en attraktiv arbetsgivare

Kompetensförsörjning

- Våra verksamhetens behov av utveckling och en aktiv kompetensplanering ska styra kompetensförsörjningen
- Vi har ett utvecklat samarbete med Försvarsmakten i kompetensförsörjningsfrågor
- Vi är en arbetsgivare som är öppen för att anställa nyutexaminerade
- Intern rörlighet utvecklar både medarbetare och verksamhet

Ledarskap

- Vi väljer ut, utvecklar och följer upp våra chefer på ett systematiskt sätt
- Vi har och använder oss av verktyg för mål- och prestationsstyrning
- Vi utvecklar verksamheten med ett ledarskap och medarbetarskap i samspel

Under 2018 har FMV fastställt en strategi och handlingsplan för nyttjandet av konsulttjänster. Som en del av denna strategi och handlingsplan ingår aktiviteter för att identifiera verksamhetskritiska kompetenser och planera genomförande av insourcing. Därutöver har det genomförts flera aktiviteter för att säkerställa FMV:s förändrade roll och uppgifter från och med 2019, vilket innefattat att beskriva kraven på olika befattningar och att planera och genomföra utbildningsinsatser, till exempel för den nya finansieringsmodell som FMV ska tillämpa.

4.2 Omslutningen av medarbetare

4.2.1 Rekrytering och rörlighet

Under 2018 har FMV haft fokus på att rekrytera till vakanta befattningar inom myndigheten och har anställt 438 medarbetare. Rekrytering har skett inom FMV:s samtliga verksamhetsområden. Antal avgångar totalt överstiger antalet rekryteringar eftersom en stor mängd officerare återgick till Försvarsmakten inför verksamhetsövergången vid årsskiftet 2018/2019.

Rörligheten i form av spontanavgångar bland tillsvidareanställd personal har under 2018 varit cirka 7 procent. FMV skickar ut avgångsenkäter i samband med spontanavgångar och resultaten under 2018 visar att 77 procent skulle rekommendera andra att börja arbeta på FMV och 67 procent kan tänka sig att arbeta på FMV igen.

Den interna rörligheten är viktig för utvecklingen av FMV och medarbetarna. FMV:s strategi under året har varit att pröva möjligheten till omfördelning av arbetsuppgifter och intern rekrytering innan extern rekrytering påbörjas.

Tabell 31. FMV:s rekryteringar 2018

Verksamhetsområde	Antal medarbetare	Varav kvinnor	Varav män
FSV	243	51	192
AL	88	32	56
Centrala staber & MgU	22	11	11
M&I	40	22	18
T&E	21	5	16
SPL	14	6	8
GRIPEN	10	3	7
Totalt	438²²	130	308

Tabell 32. FMV:s personalstruktur perioden 2016–2018

Kategori	2018	2017	2016
Antal fast anställda, genomsnittsvärden under året	3 462	3 500	3 386
Andel kvinnor, procent	26	26	26
Andel fast anställda över 55 år, procent	25	24	26
Andel fast anställda under 35 år, procent	17	16	14
Medelålder, fast anställda	47	47	48

Tabell 33. Avgångar perioden 2015 – 2018

Typ av avgångar	Antal avgångar per år				Prognos avgångar 2019
	2015	2016	2017	2018	
Pensionsavgångar	88	90	97	83	50
Spontanavgång	150	151	172	257	80
Övriga avgångar	34	43	41	138 ²³	20
Totalt	272	284	310	478	150

4.2.2 Övergång av verksamhet och befattningar

I enlighet med regeringens uppdrag och tillägg av uppdrag till FMV avseende överföring av vissa uppgifter till Försvarsmakten, har myndigheten genomfört en verksamhetsövergång per den 1 januari 2019 inom följande områden:

- Förråd, service och verkstäder
- Driftstyrning
- Besluts- och beställarkompetens
- Inköp och upphandling
- Centrala staber

Samtliga medarbetare och övriga resurser inom dessa områden har överförts från FMV till Försvarsmakten i och med årsskiftet 2018/2019. Sammanlagt omfattades drygt 2 000 befattningar. FMV har i särskild ordning återrapporterat verksamhetsövergången till regeringen (Försvarsdepartementet) den 18 januari 2019.

²² Motsvarande siffror för 2017 och 2016 var 399 respektive 385.

²³ 127 officerare som återgått till Försvarsmakten varav 108 i samband med verksamhetsövergången 2019-01-01, 5 avlidna, 4 avbruten anställning från arbetsgivaren.

4.2.3 Bemanningsplanering för militär personal

FMV:s bemanningsplanering utgör grund för tillsättningar av militär personal inom myndigheten. Formerna för detta regleras i den årliga samordningsöverenskommelsen mellan Försvarmakten och FMV (SAMO). Behov av yrkesofficerare för tidsbegränsad anställning vid FMV redovisas även i Försvarmaktens personalförsörjningsplan. Endast befattningar angivna i personalförsörjningsplanen är aktuella för anställning med stöd av det särskilda avtalet om i vissa fall tidsbegränsad anställning av yrkesofficerare.

Försvarmakten har inte i full utsträckning kunnat bemanna befattningar enligt FMV:s bemanningsplan. FMV har under året och i samråd med Försvarmakten genomfört en prioritering av befattningarna i behovsunderlaget, för att säkra FMV:s kompetensförsörjning med militär miljökompetens och ge Försvarmakten ett tydligt underlag för långsiktig bemanningsplanering. Cirka en tredjedel av befattningarna i FMV:s behovsunderlag kommer därför att annonseras externt, för att öka möjligheten att kunna tillgå kompetens på annat sätt.

4.3 Attrahera framtida medarbetare

För att fortsatt kunna rekrytera nödvändig kompetens är arbetet med att sprida kunskap om FMV och myndighetens verksamhet av stor vikt. I arbetet med att marknadsföra FMV som arbetsgivare spelar FMV:s ambassadörer en viktig roll. Ambassadörgruppen förnyas en gång per år och har under året bestått av 29 personer med olika kompetenser.

För att stärka FMV:s varumärke som arbetsgivare hos potentiella medarbetare har FMV genom sina ambassadörer medverkat vid flera arbetsmarknadsdagar under året samt även bedrivit en annonseringskampanj i olika typer av media både digitalt och i tryck. Arbetet har lett till att myndigheten har utsetts till "Karriärföretag 2018". Arbetet inom Employer branding har också resulterat i nominering till Universum awards hederspris som delades ut i mars 2018. Utmärkelser av den typen är en draghjälp i det fortsatta arbetet. FMV har också fortsatt att ta emot praktikanter från Tekniksprånget under året.

För att utvärdera resultatet av myndighetens insatser deltar FMV även i Universums mätningar "Företagsbarometern" och "Karriärbarometern", vilket FMV nyttjar som underlag för beslut om fortsatta insatser. Mätningarna omfattar vad studenter och "young professionals" inom teknikområdet värderar hos arbetsgivare och i vilken utsträckning de upplever att olika arbetsgivare lever upp till detta. Under 2018 har FMV:s ranking hos civilingenjörer i "Företagsbarometern" sjunkit, medan den stärkts i kategorin högskoleingenjörer. I "Karriärbarometern" uppvisar kategorin "young professionals" lägre värden än vad som uppmättes 2017, både avseende civilingenjörsexamen såväl som högskoleingenjörsexamen.

Sammanfattningsvis har FMV en fortsatt utmaning i att övertyga yngre ingenjörer och ingenjörsstuderande om att FMV har intressanta och stimulerande arbetsuppgifter att erbjuda. Vidare behöver myndigheten öka sin attraktivitet hos kvinnor.

4.4 Kompetensutveckling

4.4.1 Utbildningar för medarbetare

FMV har under 2018 fortsatt arbetet med prioriterade insatser för att utveckla kompetensen inom myndigheten och även genomfört andra insatser för att utveckla den sammantagna förmågan.

Fortsatt satsning på kärnkompetenser

Under året har ett stort antal grund- och fortsättningskurser inom projektledning, teknisk kompetens för högre systemnivåer och affärsmässighet genomförts. Certifieringsprogram enligt nationella och internationella standarder inom dessa tre områden ska säkerställa en fortsatt hög kunskapsnivå och kvalitetssäkra FMV:s

förmåga inom dessa prioriterade områden. Effekten av de årliga utbildningsinsatserna har under flera år bedömts vara god.

Utvecklad förmåga att arbeta på den internationella arenan

I syfte att stärka förmågan till samarbete över nationsgränserna i upphandling av försvarsmateriel har FMV sedan 2012 inom ramen för European Defence Agency (EDA) utvecklat och genomfört ”European Armaments Cooperation Manager Course”. Utbildningen genomförs årligen i Bryssel på hösten och under 2018 i partnerskap med Tyskland och Slovenien.

Utbildning av förråds- service- och verkstadspersonal

FMV har regelbundet nyttjat Försvarsmaktens Tekniska Skolor (FMST) för utbildning av förråds-, service- och verkstadspersonalen. FMV bidrar också med lärarinsatser till dessa utbildningar.

Ökad satsning på e-utbildningar

Sedan 2014 har FMV satsat på att producera myndighetsinriktade e-utbildningar som komplement till lärarledda utbildningar. Syftet är främst att på ett mer effektivt sätt nå medarbetare, då FMV är en geografiskt spridd organisation. Under året har e-utbildningar kring säkerhetsskydd, miljö och folkrätt som riktar sig till samtliga medarbetare tillkommit. Därtill har delar av FMV:s introduktionsutbildning producerats som e-utbildning under 2018.

Nytt stödsystem

Ett nytt stödsystem för att hantera utbildningar och e-utbildningar har införts under året, för vilket arbetet fortsätter med att införa ytterligare funktionalitet för hantering av kompetens och medarbetarsamtal.

4.4.2 Chefsutveckling

FMV har under 2018 fortsatt att genomföra ett antal aktiviteter i syfte att stärka och utveckla chefer i sin roll, bland annat i samarbete med Arbetsgivarverket och andra myndigheter:

- dialoggrupper, där ett antal chefer från olika myndigheter över hela landet träffas för att dela med sig av sina erfarenheter.
- utvecklingsprogrammen Högre Chef i Staten, som riktar sig till chefer på generaldirektörs- och ledningsgruppsnivå, och Statliga Chefer i Samverkan, som riktar sig till erfarna mellanchefer, i vilka chefer från FMV har deltagit.
- mentorskapsnätverket, med både chefer som utbildat sig till mentorer, chefer som varit mentorer och med chefer som adepter.

Vid FMV finns också ett nätverk för myndighetens samtliga kvinnor i chefsposition, som syftar till att stimulera till erfarenhetsutbyte. Sedan 2016 har även kvinnor i chefsposition vid Försvarsmakten bjudits in att delta, i syfte till att skapa kontakt och erfarenhetsutbyte mellan myndigheterna.

Utöver detta har FMV under 2018 arbetat med att vidareutveckla och kvalitetssäkra flera av de interna utbildningsmoduler som genomförs för nya chefer vid FMV, såsom Arbetsmiljöutbildning, Medarbetarsamtal, Lönesättande samtal samt Säkerhetsskydd.

4.5 Arbetsmiljö och hälsa

4.5.1 Uppföljning av arbetsmiljön

FMV använder tre verktyg för att utveckla och följa upp den organisatoriska och sociala arbetsmiljön; temperaturmätningar, dialogverktyget ”medarbetardialog” samt chefens medarbetarsamtal med sina medarbetare. De tre olika verktygen ska komplettera varandra och har huvudsakligen fokus på olika perspektiv.

Temperaturmätningarna, som genomförs tre gånger per år, syftar till att få FMV:s medarbetares syn på hur arbetsplatsen, arbetsmiljön och arbetsvillkoren upplevs i ett övergripande organisations- och ledningsperspektiv. Med stöd av resultatet från temperaturmätningen kan FMV:s chefer få en bild av läget inom områden för engagemang, trivsel och välmående, för vidare åtgärder. Ett sammantaget index tas fram efter varje mätning, i form av ett Arbetsplatsindex (API), vilket utgår från andelen positiva svar i mätningen.

Medarbetardialogen fokuserar på hur arbetsgrupper upplever och uppfattar sin situation, vars resultat ska hjälpa cheferna på FMV att fördjupa arbetet med engagemang och delaktighet samt utveckla ett aktivt medarbetarskap. Verktöget kan även nyttjas för att driva förändrings- och förbättringsarbete, samt bidra till att tydliggöra vilka beteenden medarbetarna ska sträva efter för att uppfylla FMV:s värdegrund.

Det individuella medarbetarsamtalet syftar till att följa upp den enskilda individens arbetssituation, och perspektiv på engagemang och trivsel. Samtalet ska också bidra till att skapa tydlighet gällande förväntningar och utvecklingsmöjligheter för den enskilda medarbetaren.

Samlat visar årets temperaturmätningar på ett varierat resultat mellan de olika resultatenheterna. Generellt upplever FMV:s medarbetare en bra stämning på arbetsplatsen och har ett starkt engagemang i sina arbetsuppgifter. Ett visst missnöje finns dock med arbetsorganisationen och framtidstron är mycket låg, i jämförelse med andra myndigheter. I den senaste mätningen var API 55, vilket kan jämföras med undersökningsleverantörens databas där andra arbetsgivare samlat har ett API på 67. Sedan mätningarna startade i december 2016 har dock resultaten på de flesta frågorna förbättrats något på myndighetsnivå, och API har ökat för alla verksamhetsområden. Trenden är således positiv men det finns fortsatt stora utmaningar för FMV som organisation och arbetsplats.

4.5.2 Friskvård och hälsa

FMV har fortsatt erbjudit medarbetarna möjligheter till friskvård genom ett årligt friskvårdsbidrag om 2 000 kr och har kontrakt med en webbaserad friskvårdsportal med ett stort och varierat utbud av tjänster. Under 2018 nyttjades friskvårdsportalen av 64 procent av FMV:s anställda. Större delen av FMV:s anställda har dessutom möjlighet att nyttja träningslokaler i anslutning till arbetsplatsen.

4.5.3 Sjukfrånvaro

FMV arbetar strukturerat och systematiskt med såväl uppföljning av långtidssjukfrånvaro som arbetsanpassnings- och rehabiliteringsfrågor i nära samarbete med företagshälsovården, för att förbättra möjligheterna för och stödet till cheferna att aktivt kunna fånga tidiga signaler om risker för ohälsa.

Den totala sjukfrånvaron för FMV 2018 var 2,9 procent, vilket är en minskning jämfört med 2017. Den totala minskningen bestod till stor del av minskad långtidssjukfrånvaro, vilket är en effekt av att FMV har arbetat aktivt med rehabiliteringsarbete i syfte att få tillbaka långtidssjukskrivna anställda i arbete. Minskningen gäller för både män och kvinnor och för alla åldersintervall, anställda yngre än 30 år oräknade.

Tabell 34. Sjukfrånvaro inom FMV perioden 2016-2018

Kategorier, procent	2018	2017	2016
Totalt	2,9	3,3	3,7
Långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	1,2	1,6	1,9
Män	2,4	2,5	2,8
Kvinnor	4,6	5,9	6,2
Anställda yngre än 30 år	2,7	3,1	2,7
Anställda mellan 30-49 år	2,4	2,7	3,2
Anställda 50 år eller äldre	3,4	3,9	4,2

4.6 Mångfald och jämställdhet

En förutsättning för att både kunna attrahera och behålla medarbetare är att FMV har en arbetsmiljö som är öppen, tillåtande och accepterande. På FMV ska alla medarbetare ha likvärdiga möjligheter till karriär och kompetensutveckling, till en bra arbetsmiljö och likvärdiga löne- och anställningsvillkor. För FMV råder nolltolerans för alla typer av diskriminering och trakasserier.

Könsfördelningen bland medarbetarna på FMV har sedan flera år varit relativt oförändrad; den totala andelen kvinnor under 2018 uppgår fortfarande till 26 procent. Nedbrutet till FMV:s olika arbetsområden skiljer sig könsfördelningen mer åt, med både mer jämn könsfördelning och mycket ojämn könsfördelning, där det såväl finns en majoritet av män eller kvinnor. Andelen kvinnor i chefsposition 2018 uppgår till 26 procent, vilket utgör en positiv men marginell förändring jämfört med 2017, då andelen var 25 procent. FMV:s ledningsgrupp har en helt jämn könsfördelning (50/50).

Under 2018 genomfördes, i samarbete med Jämställdhetskonsult AB, en chefsinformation kring ”me-too”-rörelsen. Vidare har ett pilotprojekt kring jämställdhet genomförts inom Verksamhetsområde GRIPEN där samma konsultföretag fick i uppdrag av GRIPEN:s ledning att göra en kartläggning och analys för att öka kunskaperna om hur organisationen ser ut, i perspektiven jämställdhet, mångfald och inkludering. Arbetet utmynnade i en rapport med förslag till åtgärder som nu ligger till grund för ett fortsatt arbete för FMV som helhet, för att öka kunskapen inom dessa fokusområden. Vidare har ett studentarbete i form av en intervjustudie genomförts kring frågan varför kvinnliga chefer lämnar FMV. Resultatet av studien kommer att ligga till grund för fortsatt utvecklingsarbete kring jämställdheten inom FMV.

5 Särskilda redovisningar

5.1 Tjänsteexport

FMV ska enligt regleringsbrevet för 2018 lämna en resultatrapport över samtliga kostnader och intäkter i tjänsteexportverksamheten. FMV:s verksamhet avseende tjänsteexport under året omfattades av kvalitetssäkring för andra länder och internationell militär test-, övnings- och utbildningsverksamhet (ITÖ) samt övriga tjänster till utländsk kund.

Tjänsteexport vad avser ITÖ under 2018 omfattade försäljning av tjänster till Storbritannien, Frankrike, Nederländerna, Schweiz, Tyskland, Österrike, Tjeckien, Singapore, Ungern, Finland, Danmark och Norge enligt tabell 35 nedan. ITÖ-verksamheten utförs av Test & Evaluering, T&E och Förråd, service och verkstäder, FSV.

Kvalitetssäkring för andra länder innebär att FMV, på utländska myndigheters begäran, övervakar svenska leverantörers kvalitetsverksamhet i lagda beställningar. Under 2018 har arbete genomförts mot länderna Canada, Storbritannien och Tjeckien.

Tabell 35. Tjänsteexport 2016-2018

	Tkr	2018	2017	2016
Kvalitetssäkring	Intäkter	322	136	126
	Kostnader	-322	-136	-126
	Totalt	0	0	0
ITÖ	Intäkter	203 969	84 932	131 192
	Kostnader	-193 887	-90 763	-117 619
	Totalt	10 082	-5 831	13 573
Tjänsteexport totalt		10 082	-5 831	13 573

ITÖ-verksamheten vid verksamhetsområde T&E levererar ett täckningsbidrag till övriga verksamheten inom FMV, vilka annars skulle behövt höja priserna mot huvudkund Forsvarsmakten motsvarande de belopp som redovisas i tabellen nedan.

Tabell 36. T&E ITÖ 2016-2018

Tkr	2018	2017	2016
Intäkter	139 042	55 917	98 521
Särkostnader	-48 239	-24 711	-47 023
Täckningsbidrag	90 803	31 206	51 497

5.2 Samordning kring internationell mäss- och konferensverksamhet

FMV har i regleringsbrev för 2018 i uppgift att redovisa hur myndigheten samverkat med övriga försvarsmyndigheter inför internationell mäss- och konferensverksamhet med syfte att uppnå ett väl avvägt svenskt deltagande.

FMV fattar ett centralt beslut varje år om deltagande i de mässor som är av strategisk betydelse för myndigheten. Inför respektive mäsса sker en samordning med övriga myndigheter och dess deltagare för att koordinera deltagande och gemensamma budskap, inför FMV:s arbete att med mässarrangör och berörd svensk försvarsattaché kunna uppnå största möjliga synergi med, och mervärde för, myndigheternas ansvarsområden.

FMV har under 2018 svarat för koordineringen av delegationerna till följande mässor:

- DSA
- Eurosatory
- Farnborough International Airshow
- MSPO
- AUSA
- Euronaval
- I/ITSEC

5.3 Jämställdhetsintegrering

FMV har under året genomfört flera aktiviteter i enlighet med den plan för jämställdhetsintegrering i myndigheten (JiM) som fastställdes hösten 2016. JiM-arbetet har framför allt fokuserat på Integration av humanfaktorer (HFI, eng. Human Factors Integration), som utgör en grund för ett vidare arbete inom området.

FMV har utformat och genomfört en utbildning avseende integration av humanfaktorer och användbarhet för FMV:s tekniska chefer och deras produktledare, samt ett flertal projektledare och handläggare som berörs av frågan. FMV har även vid ett tillfälle under 2018 presenterat HFI och användbarhet vid Försvarsmaktens utbildning för befattningshavare inom materielförsörjning, vilken samlar deltagare från både Försvarsmakten och FMV.

Under året har det även pågått ett arbete med att utveckla processer och vägledningar gällande integration av humanfaktorer och användbarhet i FMV:s verksamhetsledningssystem (VHL). Den nationella försvarsstandarden, FSD 9251 Integration av humanfaktorer i försvarssystem, fastställdes i juni. Såväl berörda myndigheter som industrier har utgjort remissinstanser i arbetet. FSD-standarden baseras på den brittiska försvarsstandarden (DefStan 00-251), vilken har översatts och anpassats till svenska förhållanden. I december 2018 fastställde FMV Teknisk Direktör en designregel, ”FMV Designregel Integration av humanfaktorer och användbarhet i försvarssystem (DR HFI&A)”, som reglerar FMV:s användning av FSD 9251.

5.4 Avgiftsbelagd verksamhet

Myndigheten ska enligt Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt Ekonomistyrningsverkets tillhörande föreskrifter särredovisa uppdragsverksamheten enligt den indelning och struktur som regeringen beslutat om i avgiftsbudgeten i myndighetens regleringsbrev.

Tabell 37. Avgiftstabell (tkr)

Utfall	+/- t.o.m. 2017	Int. 2018	Kost. 2018	+/- 2018	Ack. +/- utgå. 2018
Försvarslogistik	233 142	21 980 342	-22 070 651	-90 309	242 183
Tjänsteexport		204 291	-194 209	10 082	
4§ avgiftsförordning (exkl. tjänsteexport)		89 268	0	89 268	
Summa	233 142	22 273 901	-22 264 860	9 041	242 183
Budget	+/- t.o.m. 2017	Int. 2018	Kost. 2018	+/- 2018	Ack. +/- utgå. 2018
Försvarslogistik ²	233 142 ¹	19 670 000	19 670 000	0	233 142
Tjänsteexport	0	130 000	130 000	0	0
4§ avgiftsförordning (exkl. tjänsteexport)	0	0	0	0	0
Summa	233 142	19 800 000	19 800 000	0	233 142
Differens Utfall - Budget		Int. 2018	Kost. 2018	+/- 2018	
Försvarslogistik		2 310 342	2 400 651	-90 309	
Tjänsteexport		74 291	64 209	10 082	
4§ avgiftsförordning (exkl. tjänsteexport)		89 268	0	89 268	
Summa		2 384 633	2 464 860	9 041	

Not 1: Beloppet avser verkligt utfall och skiljer sig från vad som kan utläsas av regleringsbrevet för 2018, vilket utgår från prognos.

Not 2: Budgetbeloppen är uppräknade jämfört med FMV:s budgetunderlag 2018-2020.

Analys av avgiftstabell

Budgeten i FMV:s regleringsbrev är hämtad från FMV:s budgetunderlag för perioden 2018-2020. Beräkningen för 2018 utgår från underlag från Försvarmakten i december 2016 avseende bedömd fakturering för 2018. Utöver bedömd fakturering mot Försvarmakten beräknas budgeten för Exportåtaganden och Övriga kunder. Beräknad budget utgår från intäkter med ett antagande om oförändrad PGA (pågående arbeten – se även avsnitt 6.6 Redovisningsprinciper).

Vid analys av utfall jämfört med budget för Försvarslogistik är utfallet cirka 2,4 miljarder högre än budget. Detta beror framförallt på högre upparbetning av kostnader för uppdrag mot Försvarmaktens anslag 1.3.

Vid analys av utfall jämfört med budget för Tjänsteexport är utfallet cirka 70 miljoner kronor högre än budget vilket framförallt avser ökad verksamhet inom områdena Test och Evaluering respektive Förråd, service och verkstäder. Tjänsteexporten utgör ofta korta uppdrag och beställs ofta med en kortare planeringshorisont. Vid beräkning av budget utgår FMV från erfarenhetsvärden vilka under 2018 överträffades.

Beloppen som redovisas enligt 4§ avgiftsförordning (exkl. tjänsteexport) avser inomstatliga intäkter för hyreskostnader och lokalomkostnader för hyresgäster på Tre Vapen.

5.5 Övriga väsentliga händelser

Regeringen tog under 2018 ställning till förslagen i betänkandet *Logistik för högre försvarsberedskap (SOU 2016:88)* vilket innebär att FMV, sett till antalet medarbetare, ungefär halveras från och med 2019, då verksamheten inom förråd, service och verkstäder samt driftstyrningen och kompetens inom bl.a. inköp går över till Försvarmakten.

Under året har FMV genomfört ett omfattande förberedelsearbete i syfte att ha en god beredskap för de förändrade ansvars- och uppgiftsförhållandena gentemot Försvarmakten. FMV har säkerställt att den verksamhet som regeringen har beslutat för överföring till Försvarmakten kan på ett kontrollerat och spårbart sätt lämna FMV den 31 december 2018. För de delar av verksamheten som inte kunnat överföras per den 1 januari, har FMV tillsammans med Försvarmakten utarbetat en plan och vidtagit åtgärder för att verksamhetsövergången sker snarast möjligt under 2019.

Myndighetsledningen har också säkerställt att FMV:s organisation blir ändamålsenlig för myndighetens ansvar och uppgifter och genomfört en omorganisering för ikraftträdande den 1 januari 2019. Som grund för den nya organisationsstrukturen har det varit särskilt viktigt för FMV att i anpassningen till sin framtida roll och uppgift tillmötesgå regeringens krav på operativ förmåga, där FMV:s tjänster ska bidra till att Försvarmakten på ett effektivt sätt kan bedriva sin verksamhet, med stöd av FMV.

6 Ekonomisk redovisning

6.1 Sammanställning av väsentliga uppgifter

Belopp i mnkr, löpande priser	2018	2017	2016	2015	2014
Låneram i RGK för investeringar:					
- beviljad	685	690	690	530	480
- utnyttjad vid årets slut	525	489	463	450	385
Övriga kreditramar i RGK:					
- beviljad	18 500	19 000	19 000	12 000	12 000
- maximalt utnyttjad under året	13 438	10 993	10 654	10 011	8 196
Räntekostnader avseende RGK,					
- lån till anläggningstillgångar	-3	-2	-2	-1	2
- övriga krediter	-11	-16	-22	-11	15
- räntekonto	0	0	0	0	5
Ränteintäkter avseende					
- räntekonto	30	23	16	7	1
Avgiftsintäkter - budget ¹⁾	19 800	17 637	18 156	20 332	20 022
Avgiftsintäkter - utfall	22 186	20 258	21 113	20 889	19 763
Anslagskredit - beviljad	3	2	3	2	2
Anslagskredit - utnyttjad	-	-	-	-	-
Anslagssparande, utfall	12	10	5	4	5
Intecknade framtida åtaganden ²⁾	72 944	69 382	68 582	66 803	60 551
Medeltal anställda	3 596	3 500	3 386	3 266	3 154
Genomsnittligt antal årsarbetskrafter	3 462	3 372	3 288	3 210	3 053
Driftkostnader per årsarbetskraft, tkr ³⁾	6 437	6 015	6 353	6 528	6 512
Myndighetskostnad ⁴⁾ per					
- årsarbetskraft, tkr	962	919	913	914	898
- dito prisläge 2018, tkr ⁵⁾	962	942	959	978	979
Balanserad kapitalförändring	233	213	-63	202	298
Årets kapitalförändring	9	20	276	-46	-96

1. Enligt regleringsbrev.

2. Beloppet motsvarar de belopp av FMVs samtliga leverantörsbeställningar, som avser varor och tjänster som ännu inte har levererats till myndigheten. Definitionen avviker därför från den som finns given i ESV:s allmänna råd till 2 kap 4 § Förordningen om myndigheters årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) eftersom den avser endast anslagsfinansierad verksamhet.

3. Enligt definition i ESV:s föreskrifter till 2 kap 4 § FÅB. I driftkostnaden ingår kostnader för personal, lokaler, varor, materiel, tjänster och övrigt med beloppen i mnkr: 2018=22 284, 2017=20 281, 2016= 20 889, 2015=20 956, 2014=19 869, 2013=21 414.

4. FMVs myndighetskostnad består främst av kostnader för personal, lokaler, utrustning och IT. Myndighetskostnaden är rensad från extraordinära poster som avsättningar för pensioner m.m.

5. Sammansatt index (timpris, KPI och TPI)

6. Balanserad kapitalförändring skiljer sig från summan av balanserad kapitalförändring och årets kapitalförändring för 2015 eftersom den innehåller övertagen balanserad kapitalförändring på -240 598 tkr från FXM avseende 2015 samt att ett belopp motsvarande övertagen avsättning 21 499 tkr för kostnader i samband med nedläggningen av FXM överförts till Kammarkollegiet.

6.2 Resultaträkning

Belopp i tkr		2018-01-01 2018-12-31	2017-01-01 2017-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	Not 1	81 796	71 041
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	22 186 057	20 257 912
Intäkter av bidrag		2 041	1 600
Finansiella intäkter	Not 3	87 844	78 994
Summa verksamhetens intäkter		22 357 738	20 409 548
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 4	-2 628 248	-2 476 664
Kostnader för lokaler		-483 354	-478 051
Övriga driftkostnader	Not 5	-19 172 200	-17 326 183
Finansiella kostnader	Not 6	11 159	-39 496
Avskrivningar och nedskrivningar		-76 054	-68 791
Summa verksamhetens kostnader		-22 348 697	-20 389 185
Verksamhetsutfall		9 041	20 362
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter mm som inte disponeras	Not 7	23 300	23 300
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-23 300	-23 300
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	Not 8	9 041	20 362

6.3 Balansräkning

Belopp i tkr		2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	Not 9	36 940	9 085
		36 940	9 085
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Not 10	226 358	231 629
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		331 205	270 700
Pågående nyanläggningar		33 624	9 556
		591 187	511 885
Varulager m.m.			
Varulager och förråd		163 633	128 316
Pågående arbeten	Not 11	10 335 224	9 879 962
Förskott till leverantörer	Not 12	3 631 470	4 004 903
		14 130 327	14 013 181
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	Not 13	1 022 299	97 685
Fordringar hos andra myndigheter	Not 14	4 893 271	3 858 195
Övriga fordringar	Not 15	1 795	31 576
		5 917 365	3 987 456
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	Not 16	389 192	56 987
Övriga upplupna intäkter		44 806	77 649
		433 998	134 636
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 17	-11 949	-10 399
		-11 949	-10 399
Kassa och bank			
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	Not 18	2 014 825	1 487 101
Kassa och bank		55 289	72 272
		2 070 114	1 559 373
SUMMA TILLGÅNGAR		23 167 982	20 205 217

Belopp i tkr		2018-12-31	2017-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	Not 19		
Statskapital		98 777	98 777
Balanserad kapitalförändring		233 142	212 780
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		9 041	20 362
		340 960	331 919
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	Not 20	6 722	15 164
Övriga avsättningar	Not 21	59 456	44 311
		66 178	59 475
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 22	525 225	488 717
Övriga krediter i Riksgäldskontoret	Not 23	10 379 055	8 610 142
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	Not 24	362 980	395 485
Leverantörsskulder	Not 25	2 838 430	2 140 892
Övriga kortfristiga skulder	Not 26	51 104	43 285
Förskott från uppdragsgivare och kunder		29 990	29 990
		14 186 784	11 708 511
Periodavgränsningsposter	Not 27		
Upplupna kostnader		1 409 206	541 487
Förutbetalda intäkter		7 164 855	7 563 825
		8 574 061	8 105 312
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		23 167 982	20 205 217

Ansvarsförbindelser

FMV har en pågående rättslig tvist. Om FMV förlorar denna riskerar FMV att få utbetala cirka 1,8 mnkr i skadestånd och rättegångskostnader. Tvisten avgjordes dock 2019-01-31 till FMV:s fördel.

6.4 Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag, tkr

Anslag (ramanslag)/anslagspost	Noter	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
<i>Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap</i> Anslag 1:11 ap. 1 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m. (ram)	Not 28	1 203	47 538		48 741	-45 477	3 264
Anslag 1:11 ap. 2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter (ram)	Not 29	4 993	14 071	-4 575	14 489	-11 865	2 624
Anslag 1:11 ap. 3 Exportrelaterad verksamhet (ram)	Not 30	4 203	29 950	-3 638	30 515	-24 454	6 061
Summa anslag		10 399	91 559	-8 213	93 745	-81 796	11 949

Redovisning mot inkomsttitel, tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster
3312017, Övriga inkomster av försäld egendom	-	23 300

6.5 Finansieringsanalys

Belopp i tkr		2018-01-01 2018-12-31	2017-01-01 2017-12-31
DRIFT			
Kostnader	Not 31	-22 264 930	-20 334 947
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		81 796	71 041
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 32	22 185 879	20 257 821
Intäkter av bidrag		2 041	1 600
Övriga intäkter		87 844	78 994
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		22 357 560	20 409 456
Minskning av lager	Not 33	338 116	59 158
Ökning av kortfristiga fordringar	Not 34	-2 684 533	-1 447 907
Ökning av kortfristiga skulder	Not 35	825 912	323 075
Kassaflöde till drift		-1 427 875	-991 165
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-154 291	-113 527
Investeringar i immateriella tillgångar		-29 753	-3 527
Summa investeringsutgifter		-184 043	-117 054
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		91 153	90 443
- amorteringar		-54 644	-64 347
Försäljning av anläggningstillgångar			23
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		36 508	26 118
Kassaflöde till investeringar		-147 535	-90 937
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter mm som inte disponeras		23 300	23 300
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-23 300	-23 300
Kassaflöde uppbördsverksamhet		0	0
Förändring av likvida medel		-1 575 410	-1 082 101
Specifikation av förändring av likvida medel			
Likvida medel vid årets början		-3 056 265	-1 974 164
Minskning av kassa och bank		-16 983	24 328
Minskning av tillgodohavande hos RGK		-1 556 877	-1 101 189
Minskning av avräkning med statsverket		-1 550	-5 240
Summa förändring av likvida medel		-1 575 410	-1 082 101
Likvida medel vid årets slut		-4 631 676	-3 056 265

6.6 Redovisningsprinciper

Allmänt

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Belopp anges i tusental kronor (tkr) om inte annat anges särskilt.

Redovisning av intäkter och kostnader

FMV:s verksamhet finansieras till största delen med avgifter. Från och med 2019 kommer FMV dock att till största delen finansieras med anslag. Avgifternas storlek bestäms av FMV, dock inte i de fall som avses i 15 § avgiftsförordningen (1992:191). Inkomsterna disponeras av FMV.

FMV disponerar, efter närmare inriktning från Försvarmakten, även inkomster i form av viten, skadestånd och räntor hänförliga till kommersiella avtal samt inkomster till följd av överenskommelser med industrin i samband med utveckling och anskaffning av materiel (s.k. royalties) om högst 20 000 tkr för ett enskilt kontrakt mellan FMV och industrin som berättigar till royalty. Inkomster av det senare slaget som överstiger 20 000 tkr ska anmälas till regeringen. Regeringen fattar därefter beslut om hur dessa inkomster ska disponeras.

Vidare disponeras inkomster till följd av skadestånd med anledning av brott samt inkomster i form av rättegångskostnader från annan part. Inkomster som överstiger 20 000 tkr ska anmälas till regeringen, som därefter fattar beslut om hur dessa inkomster ska disponeras.

FMV disponerar också tre anslagposter under anslaget 1:11, Utgiftsområde 6:

- Ap. 1 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.,
- Ap. 2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter samt
- Ap. 3 Exportrelaterad verksamhet.

Anslagsposten 1 ska användas för att bedriva verksamhet inom teknik- och materieförsörjning till stöd till regeringen. Inom ovan nämnda område får anslaget användas till Försvarets materielverks förvaltningskostnader.

Anslagsposten 2 ska disponeras av FMV för arbete med en nationell certifieringsordning för IT-säkerhet i produkter och system. Detta innefattar att verka som nationellt certifieringsorgan, genomföra certifieringstjänster samt vara signatär och representant inom den internationella överenskommelsen för ömsesidigt erkännande av certifikat (CCRA) och motsvarande överenskommelse inom Europa (SOG-IS MRA).

Anslagsposten 3 ska användas för tillhandahållande av exportrelaterad verksamhet. Inom ovan nämnda område får anslaget användas till Försvarets materielverks förvaltningskostnader. Anslagsposten får användas till att betala upplupna kostnader avseende statliga tjänstepensioner m.m. vid Försvarexportmyndigheten.

Periodiseringsposter

FMV periodiserar samtliga inomstatliga fakturor samt utomstatliga fakturor som överstiger 100 tkr som erhållits fram till brytdagen, men inte är kostnadsförda. Hänsyn tas också till de fakturor över 100 tkr som ankommer veckan efter brytdagen, samt att det görs en uppbokning av levererade material och tjänster, där fakturan ej erhållits på värden som huvudsakligen överstiger 200 tkr.

Redovisning av tillgångar och skulder

Tillgångar värderas enligt försiktighetsprincipen till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde. Fordringar värderas efter individuell bedömning till det belopp som beräknas inflyta. Skulder värderas till sitt verkliga värde.

Anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar

Utgifter för utveckling som är av väsentligt värde för myndighetens verksamhet under kommande år aktiveras som immateriell anläggningstillgång. Tillgångar överstigande 1 000 tkr aktiveras.

Materiella anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk med en beräknad ekonomisk livslängd på tre år eller längre och med ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr redovisas som anläggningstillgångar. För förbättringsutgifter på annans fastighet är beloppsgränsen 1 000 tkr.

Avskrivningar

Avskrivningar görs enligt plan baserat på tillgångarnas anskaffningsvärden och beräknade ekonomiska livslängd enligt följande:

Immateriella tillgångar	5 år
Materiella tillgångar:	
- Förbättringsutgifter på annans fastighet	5-20 år
- Maskiner och tekniska anläggningar	10 år
- Datorer	3-5 år
- Övrigt	5-10 år

Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet är kopplad till hyrestidens längd, dock minst fem år.

Finansiering av anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar finansieras med avistalån i Riksgäldskontoret (RGK) med rörlig ränta.

Övriga tillgångar och skulder

Kundfordringar

En individuell bedömning görs av kundfordringarna, varvid kända och befarade förluster beaktats. Nedskrivningar görs där så anses nödvändigt.

Tillgångar och skulder i utländsk valuta

Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta, såväl lång- som kortfristiga, redovisas i bokslutet i rapportvalutan omräknade till balansdagens kurs. Valutakursdifferenser redovisas som finansiella intäkter respektive kostnader under den rubrik där differensen uppkommit.

Icke-monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta värderas enligt anskaffningsvärdemetoden och redovisas i bokslutet i rapportvalutan omräknade till valutakursen vid anskaffningstidpunkten. Som icke-monetära tillgångar klassas framförallt förskott till leverantör, då detta förskott kan anses som varulager.

Valutariskhantering

FMV ska för sin valutariskhantering använda sig av terminssäkring i Riksgäldskontoret. Terminssäkring får användas för både ingående och utgående flöden. Valutakonton får användas som ett komplement i valutariskhanteringen. FMV ska för redovisningen av valutariskhanteringen samråda med Ekonomistyrningsverket (ESV).

Förskott till leverantörer i utländsk valuta som terminssäkrats hos RGK, värderas i bokslutet till terminskurs.

FMS account

Inköp från USA enligt Foreign Military Sales (FMS) avser inköp av försvarsmateriel från försvarsmyndigheter i USA. Varje beställning hanteras som ett så kallat "case" och betraktas som ett förskott med en betalningsplan. Förskotten består av en bunden och en fri del som betecknas som FMS account. Eventuella överskott vid avslut av ett FMS-case överförs till ett valutakonto.

Varulager

Varulagret värderas enligt lägsta värdets princip, dvs. till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkligt värde på balansdagen. Vid värderingen görs en individuell inkuransbedömning av varorna och värdering sker enligt först-in-först-ut-principen.

Förskott till leverantörer värderas till anskaffningsvärde vid utbetalningstillfället.

Pågående arbeten

Pågående arbeten (PGA) värderas i enlighet med 5 kap. 9 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag och intäktsavräknas löpande i de fall uppdragets slutliga resultat kan förutsägas med rimlig säkerhet.

För att fastställa uppdragets slutliga resultat med rimlig säkerhet värderas PGA för både anskaffningsuppdrag och tjänsteuppdrag i den avgiftsbelagda verksamheten löpande i förhållande till gällande kundbeställningar. Till grund för värderingen av PGA används beställningarnas avtalade prismodell vilket är någon av de tre som FMV hanterar; löpande räkning, löpande räkning med tak och fast pris.

För beställningar från Försvarsmakten finns ett samordningsavtal som reglerar omförhandlingar både avseende löpande avvikelser och vid slutleverans och i vilka fall FMV ska omhänderta den ekonomiska risken. Regleringen i samordningsavtalet begränsar befarade förluster till 10 procent av beställt belopp och maximalt 5 miljoner kronor, likaså gäller för ekonomiska överskott.

Inom logistikstödet används rambeställningar som har en särskild hantering av differenser i förhållande till prismodellen i de fall sådana uppstår.

Värdet på PGA beräknas utifrån hur stor del av de upparbetade kostnaderna som bedöms utgöra underlag för framtida intäkter. Beräkningen utgår ifrån parametrarna prognos intäkter och prognos kostnader ställt i relation till bokförda intäkter och bokförda kostnader. I de fall bokförda kostnader överstiger bokförda intäkter sker en intäktsperiodisering (ökning av intäkterna) och en tillgång under balansposten Pågående arbeten redovisas. I de fall bokförda intäkter överstiger kostnaderna redovisas en skuld (minskning av intäkterna) under posten Förutbetalda intäkter avseende pågående arbeten.

Leverantörsskulder

Leverantörsskulder som är ankomstregistrerade, men ej kostnadsbokförda, fram till och med brytdagen, redovisas som leverantörsskulder.

Undantag från EA-regler

Enligt regleringsbrevet för 2018 gäller följande undantag från ekonomiadministrativa regelverket:

Med avsteg från 25 a § andra stycket avgiftsförordningen (1992:191) ska myndigheten lämna ett förslag till regeringen om hur hela överskottet ska disponeras om det ackumulerade överskottet samma år uppgår till mer än tre procent av omsättningen under räkenskapsåret.

Regeringen medger att Försvarets materielverk medges undantag från 7 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) avseende Elektrohopens lager, samt att detta lager ska redovisas som inte avkastningspliktigt statskapital.

6.7 Noter till resultaträkningen

Not 1 Intäkter av anslag

	2018	2017
Ap 1 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor mm	45 477	46 481
Ap 2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter	11 865	9 372
Ap 3 Exportrelaterad verksamhet	24 454	15 188
Summa intäkter av anslag	81 796	71 041

Se vidare under anslagsredovisningen och noter till denna.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Under intäkter av avgifter och andra ersättningar redovisas fakturering för levererade tjänster och produkter. Prissättning av dessa leveranser sker enligt modell i samordningsavtal och de samlas tids- och volymmässigt till milstolpar. Försvarsmaktens möjligheter att finansiera leveranser begränsas av tilldelade anslag men även ytterligare begränsningar kan tillkomma t.ex. i form av utgiftstak. Undantag från prismodell kan då avtalas.

	2018	2017
Intäkter varor och tjänster	21 254 220	19 746 252
<i>Varav intäkter av tjänsteexport</i>	<i>204 291</i>	<i>85 068</i>
Förändring pågående arbeten	918 029	473 189
Royalty	7 907	11 922
Övrigt (viten, återvunna kundförluster m.m.)	5 901	26 549
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	22 186 057	20 257 912

Försäljningen av materiel och tjänster till Försvarsmakten är ca 1,1 mdr kr högre 2018. Försäljningen till övriga kunder har ökat med ca 393 mnkr 2018 varav export avser ca 248 mnkr. Förändringen i försäljningen mellan åren avser huvudsakligen en ökning av faktureringen mot Försvarsmaktens anslag 1.3 Materielanskaffning, 10,1 mdr kr (9,5 mdr kr), en ökning av intäkterna från anslagspost 1:1.3 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar 6,1 mdr kr (5,7 mdr kr) och mindre förändringar som avser både ökning och minskningar för övrigt 3,5 mdr kr (2,9 mdr kr) främst avseende Försvarsmakten anslag 1:1 och Gripen export. Därtill kommer en ökning av försäljningen inom FSV på ca 139 mnkr som huvudsakligen avser Försvarsmakten anslag 1:1.1. I posten ingår även upplupna och förutbetalda intäkter enligt värdering av pågående arbeten. Förändringen i pågående arbeten beror på att delar av de upparbetade kostnaderna ännu inte har fakturerats. Ökningen av förändringen av pågående arbete avseende Försvarsmakten är ca 0,5 mdr kr med stora variationer mellan de olika anslagen.

Not 3 Finansiella intäkter

Främsta orsaken till årets ökade ränteintäkter i Riksgälden är att kreditutnyttjandet har varit högre än föregående år eftersom vi har negativ ränta från Riksgäldskontoret. Orealiserade kursdifferenser redovisas på en gemensam kundbeställning. Kursdifferenser vid utlandsbetalningar redovisas mot respektive kundbeställning som projektkostnad och inte som kursdifferens under finansiella intäkter.

	2018	2017
Ränteintäkter konton i Riksgäldskontoret	51 851	47 494
Dröjsmålsräntor	12	0
Ränteintäkter på FMS account	30 525	9 741
Övriga ränteintäkter	3 127	9 220
Kursdifferenser, intäkter	2 388	11 431
Övriga finansiella intäkter	-59	1 108
Summa finansiella intäkter	87 844	78 994

Not 4 Kostnader för personal

Löner och sociala avgifter har ökat 2018 huvudsakligen på grund av löneökningen för året, men även på en ökning av antalet anställda under året.

	2018	2017
Lönekostnader (exkl. arbetsgivaravgifter och andra avgifter enligt lag och avtal)	1 708 618	1 627 894
<i>Varav ersättningar till uppdragstagare</i>	<i>84</i>	<i>224</i>
Sociala avgifter inkl. pensioner	836 263	790 487
Övriga kostnader för personal	83 367	58 283
Summa kostnader för personal	2 628 248	2 476 664

Jämförelsetalen för 2017 har omräknats och avviker därför från vad som redovisats i årsredovisningen för 2017. Arvoden till styrelsen redovisas i avsnitt 7.

Not 5 Övriga driftkostnader

Avseende varor och materiel avser förändringen både ökning och minskningar. Den största ökningen ligger inom Flygmateriel inkl. Gripen, huvudsakligen avseende stridsflygsystem, men även exporten. Den största minskningen ligger inom Ledningssystemmateriel.

Avseende inhyrd personal är det framförallt stöd till IT-utvecklingsprojekt som ökar.

Avseende materielförsörjningstjänster går förändringarna åt båda håll, men de största förändringarna avser Ledningssystemmateriel och Gripen. Minskningen inom Ledningssystemmateriel avser många förändringar åt olika håll. Ökningen inom Gripen avser både stridsflygsystem och export.

	2018	2017
Varor/materiel	12 644 581	10 795 620
Tjänster:		
Inhyrd personal	157 604	134 961
Tjänsteprodukter:		
Materielförsörjningstjänster	5 035 467	5 284 957
Resekostnader	122 245	110 709
Övriga köpta tjänster	1 141 444	932 779
Summa tjänsteprodukter	6 299 156	6 328 444
Summa tjänster	6 456 760	6 463 405
Övriga kostnader	70 859	67 158
Summa övriga driftkostnader	19 172 200	17 326 183

Not 6 Finansiella kostnader

Räntekostnader Riksgäldskontoret har ökat. De högre räntekostnaderna är hänförliga till exportåtaganden. Kursdifferenser avseende Foreign Military Sales redovisas på ett gemensamt uppdrag. Kursdifferenser vid utlandsbetalningar redovisas mot respektive kundbeställning som projektkostnad och inte som kursdifferens under finansiella kostnader. Under 2018 har kursdifferenser från 2017 återförts till projekt som tillsammans med korrigerings av en periodisering av kursdifferenser har föranlett att posten är negativ 2018.

	2018	2017
Räntekostnader Riksgäldskontoret:		
Räntekostnader lån till anläggningstillgångar	0	18
Övriga räntekostnader	7 570	6 877
Summa räntekostnader Riksgäldskontoret	7 570	6 895
Övriga finansiella kostnader:		
Övriga räntekostnader	587	-78
Dröjsmålsräntor	194	208
Kursdifferenser, kostnad	-19 510	32 471
Summa övriga finansiella kostnader	-18 729	32 601
Summa finansiella kostnader	-11 159	39 496

Not 7 Uppbördsverksamhet

Uppbördsverksamheten avser exportåtagandena.

Not 8 Årets kapitalförändring

Årets överskott avser framförallt finansiella intäkter. Den negativa räntan och ett ökat kreditutnyttjande har gett större ränteintäkter än beräknat vilket har påverkat resultatet i hög grad positivt.

6.8 Noter till balansräkningen

Not 9 Immateriella anläggningstillgångar

Posten avser anpassning och nyutveckling av datasystem för FMV:s verksamhet.

Balanserade utgifter för utveckling	2018	2017
Ingående balans anskaffningsvärde	67 664	64 637
Pågående nyutveckling, årets anskaffning	29 753	3 527
Årets avyttringar	-703	-500
Utgående balans anskaffningsvärde	96 714	67 664
Ingående balans ack. avskrivningar	-58 579	-58 239
Årets avyttring avskrivningar	0	500
Årets avskrivningar	-1 195	-840
Utgående balans ack. avskrivningar	-59 774	-58 579
Bokfört värde	36 940	9 085

Not 10 Materiella anläggningstillgångar

Förbättringsutgifter i annans fastighet avser huvudsakligen utgifter för renovering på fastigheten Tre Vapen i Stockholm.

Förbättringsutgifter på annans fastighet	2018	2017
Ingående balans anskaffningsvärde	404 009	387 542
Flyttat till maskiner, inventarier m.m.	-671	0
Årets anskaffningar	16 233	21 520
Årets avyttringar	-8 059	-5 053
Utgående balans anskaffningsvärde	411 512	404 009
Ingående balans ack. avskrivningar	-172 380	-156 712
Årets avyttring avskrivningar	8 044	4 615
Årets avskrivningar	-20 818	-20 283
Utgående balans ack. avskrivningar	-185 154	-172 380
Bokfört värde	226 358	231 629

Maskiner, inventarier, installationer mm avser huvudsakligen investeringar i provsystem och andra investeringar avseende verksamheten T&E samt investeringar inom verksamheten FSV.

Avyttringar avser till största delen oanvändbara tillgångar som kasserats på T&E och FSV.

	2018	2017
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående balans anskaffningsvärde	1 064 726	1 134 562
Flyttat från förbättringsutg. annans fastighet	671	0
Årets anskaffningar	33 728	94 976
Överfört från pågående nyanläggningar	80 011	
Årets avyttringar	-73 718	-164 812
Utgående balans anskaffningsvärde	1 105 418	1 064 726
Ingående balans ack. avskrivningar	-794 026	-906 734
Årets avyttring avskrivningar	73 151	160 377
Årets avskrivningar	-53 339	-47 669
Utgående balans ack. avskrivningar	-774 213	-794 026
Bokfört värde	331 205	270 700

	2018	2017
Pågående nyanläggningar (tkr)		
Ingående balans anskaffningsvärde	9 556	12 524
Årets anskaffningar	106 410	9 556
Årets utrangeringar	-2 331	0
Överföring färdigställda anläggningar	-80 011	-12 524
Summa pågående nyanläggningar	33 624	9 556

Not 11 Pågående arbeten

Värdering av pågående arbeten (PGA) har gjorts på kundbeställningsnivå.

Principen för värdering av PGA har begränsat förlusterna på beställningar från Försvarmakten enligt reglerna i samordningsavtalet till maximalt 10 procent av beställt belopp eller 5 000 tkr. Förlustbegränsningen berör 1 kundbeställning (1 kundbeställning) och ökar FMV:s förväntade intäkter med 18 085 tkr (2 421 tkr).

Not 12 Förskott till leverantörer

Förändringarna av förskott till svenska leverantörer består huvudsakligen av avräkning förskott till SAAB AB avseende projekt JAS 39 E utveckling. Förändringen i FMS account avser huvudsakligen utbetalningar för Patriot-systemet.

	2018	2017
Förskott till svenska leverantörer	1 567 512	2 199 235
Förskott till utländska leverantörer	2 063 958	1 805 668
<i>Varav FMS account</i>	<i>1 908 825</i>	<i>1 454 895</i>
Summa förskott till leverantörer	3 631 470	4 004 903

Not 13 Kundfordringar

Posten består av kundfordringar avseende företag och privatpersoner som har ökat mellan åren. Ökningen från 2017 beror på att ett exportuppdrag fakturerats i slutet på året.

	2018	2017
Kundfordringar	1 032 502	107 831
Värdereglering kundfordringar	-10 203	-10 147
Summa kundfordringar	1 022 299	97 685

Not 14 Fordringar hos andra myndigheter

Här redovisas huvudsakligen kundfordringar på statliga myndigheter och ingående mervärdesskatt.

	2018	2017
Kundfordringar statliga myndigheter	4 219 334	3 335 341
Ingående mervärdesskatt	641 810	522 351
Övriga fordringar	32 127	503
Summa fordringar hos andra myndigheter	4 893 271	3 858 195

Förändringen i kundfordringar mellan åren beror på att många leveranser till Försvarsmakten har fakturerats under slutet av året. Förändringen mellan åren av ingående moms beror på en ökad fakturering från leverantörerna under slutet av året.

Not 15 Övriga kortfristiga fordringar

Förändringen avser minskningar av reserveringar.

	2018	2017
Övriga kortfristiga fordringar	1 795	31 576
Summa övriga kortfristiga fordringar	1 795	31 576

Not 16 Periodavgränsningsposter

Under rubriken redovisas diverse förutbetalda kostnader och upplupna intäkter. Ökningen av övriga förutbetalda kostnader avser den nya generationens ubåt.

	2018	2017
Förutbetalda hyror	30 150	29 444
Övriga förutbetalda kostnader	359 043	27 543
Summa förutbetalda kostnader	389 193	56 987
Upplupna intäkter	44 806	77 649
Summa periodavgränsningsposter	433 998	134 636

Not 17 Avräkning med statsverket

Avräkning med statsverket	2018	2017
Inkomsttitel:		
Redovisat mot inkomsttitel	-23 300	-23 300
Medel från räntekonto som tillförts inkomsttitel	23 300	23 300
Summa fordringar/skulder avseende uppbörd	0	0
Anslag i räntebärande flöde:		
Ingående balans	-10 399	-5 159
Redovisat mot anslag	81 796	71 041
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-91 559	-79 931
Återbetalning av anslagsmedel	8 213	3 650
Summa skulder i räntebärande flöde	-11 949	-10 399
Utgående balans	-11 949	-10 399

Medlen som redovisas mot inkomsttitel avser exportåtagandena.

Not 18 Kassa och bank

Övriga konton i RGK avser konton för exportåtagandena. Valutakonton och konton för samarbetsavtal avser huvudsakligen FMV:s avtal med NSPA och speglar aktuellt engagemang med olika delar av NSPA organisation. Övriga valutakonton avser ett dollarkonto. Förändringen av FMS account fri del beror på att medel har återförts av US Government till Sweden account, vilket även gjordes 2017.

	2018	2017
Kassa	0	41
Övriga konton i RGK	2 014 825	1 487 101
Valutakonton och konton för samarbetsavtal	36 340	23 838
Övriga valutakonton	9 636	43 091
FMS account fri del	9 313	5 302
Summa kassa och bank	2 070 114	1 559 373

Not 19 Myndighetskapital

Specifikation av myndighetskapitalet.	Statskapital	Bal. kap. Avgiftsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt RR	Summa
Föregående års UB	98 777	212 780	20 362	331 919
Rättelse/ändr. Princip	0	0	0	0
A Ingående balans	98 777	212 780	20 362	331 919
Föregående års kapitalförändring	0	20 362	-20 362	0
Årets kapitalförändring	0		9 041	9 041
B Summa årets förändring	0	20 362	-11 321	9 041
C Utgående balans	98 777	233 142	9 041	340 960

Not 20 Avsättningar för pensioner

Posten avser huvudsakligen avsättning för förtida avgång med pensionsersättning enligt det statliga trygghetsavtalet 14 §. Att pensionskostnaden är negativ 2018 såväl som 2017 beror på att tidigare avsättningar återförts.

	2018	2017
Ingående avsättning	15 164	37 450
Årets pensionskostnad	-1 204	-11 259
Årets pensionsutbetalningar	-7 238	-11 027
Utgående avsättning	6 722	15 164
<i>Varav särskild löneskatt</i>	<i>1 312</i>	<i>2 961</i>

Not 21 Övriga avsättningar

Posten består dels av avsättningar avseende medel för individuell kompetensutveckling. Övriga avsättningar avser kostnader för omstrukturering vid verksamhetsövergång och övergång till ny finansieringsmodell.

Kompetensavsättning	2018	2017
Ingående avsättning	25 586	22 970
Årets avsättning	5 213	5 241
Årets kostnad	-1 802	-2 625
Utgående avsättning	28 997	25 586
Övriga avsättningar		
Ingående avsättning	18 725	18 551
Årets avsättning	14 528	174
Årets kostnad	-2 794	0
Utgående avsättning	30 459	18 725
Summa övriga avsättningar	59 456	44 311

Not 22 Lån i Riksgäldskontoret (RGK)

Förändringen beror på större investeringsvolym 2018.

Lån till anläggningstillgångar	2018	2017
Låneram	685 000	690 000
Utnyttjad låneram	525 225	488 717
Ingående skuld	488 716	462 621
Lån upptagna under året	91 153	90 443
Årets amorteringar	-54 644	-64 347
Summa lån till anläggningstillgångar	525 225	488 717

Not 23 Övriga krediter i Riksgäldskontoret (RGK)

I Regleringsbrevet för 2018 anges den totala krediten hos RGK utom lån till anläggningstillgångar som en övrig kredit. Den utnyttjade krediten avser negativt saldo på räntekontot och kredit för finansiering av förskott till leverantör.

Övrig kredit	2018	2017
Kreditram	18 500 000	19 000 000
Utnyttjad kredit	10 379 055	8 610 142
Maximalt utnyttjad	13 437 933	10 992 897
Maximalt utnyttjad, datum	2018-11-07	2017-11-17

Not 24 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

Förändringen av utgående mervärdesskatt beror på att flera uppdrag från externa kunder fakturerats i slutet på året.

	2018	2017
Leverantörsskulder	174 265	230 300
Övriga skulder inomstatliga	27	33 655
Utgående mervärdesskatt	139 293	88 463
Sociala avgifter	49 395	43 067
Summa skulder till andra myndigheter	362 980	395 485

Not 25 Leverantörsskulder

Här redovisas skulder till utomstatliga leverantörer.

	2018	2017
Leverantörsskulder, svenska leverantörer	2 425 198	1 721 585
Leverantörsskulder, utländska leverantörer	414 224	403 981
Omvärdering utländska leverantörsskulder	-992	15 326
Summa leverantörsskulder	2 838 430	2 140 892

Not 26 Övriga kortfristiga skulder

Här redovisas diverse skulder till personalen samt övriga skulder.

	2018	2017
Personalskulder	49 967	41 808
Övrigt	1 137	1 477
Summa övriga skulder	51 104	43 285

Not 27 Periodavgränsningsposter

Under denna rubrik redovisas diverse upplupna kostnader och förutbetalda intäkter. Den främsta orsaken till ökningen i posten jämfört med 2017 är att reserveringar för fler ankomna fakturor avseende pågående utvecklingsarbete har gjorts. Den del av pågående arbete som avser skulder till kunder återfinns här. Den har minskat främst på grund av att upparbetade ej fakturerade kostnader för utveckling Gripen E har minskat. Övriga förutbetalda intäkter statlig motpart har minskat huvudsakligen beroende på att erhållna royaltointäkter, som ännu inte betalats ut till Försvarmakten har minskat.

	2018	2017
Ej statlig motpart:		
Interimsskulder övriga leverantörer	1 188 077	332 719
Upplupna löner	2 431	9 245
Semesterlöneskulder	130 929	127 037
Summa upplupna kostnader, ej statlig motpart	1 321 437	469 001
Statlig motpart:		
Sociala avgifter på upplupna löner	1 275	4 678
Sociala avgifter semesterlöneskuld	63 544	58 933
Interimsskulder statliga leverantörer	22 949	8 875
Summa upplupna kostnader, statlig motpart	87 768	72 486
Summa upplupna kostnader	1 409 206	541 487

Förutbetalda intäkter avs. pågående arbeten	6 980 350	7 410 613
Övriga förutbetalda intäkter, statlig motpart	182 772	153 212
Övriga förutbetalda intäkter, ej statlig motpart	1 733	0
Summa övriga förutbetalda intäkter	7 164 855	7 563 825
Summa periodavgränsningsposter	8 574 061	8 105 312

6.9 Noter till anslagsredovisningen

Not 28 Anslagspost 1 Internationella materielsamarbeten mm.

Anslagsposten underutnyttjas huvudsakligen på grund av lägre efterfrågan än förväntat inom bilateral samverkan samt industri och marknad. För anslagsposten kan enligt regleringsbrevet en anslagskredit på 1 429 tkr utnyttjas och ett anslagssparande på 3 % av tilldelat belopp överförs till kommande budgetår. Ett belopp på 1 838 tkr kommer att återbetalas till statskassan eftersom anslagssparandet är större än det belopp som får utnyttjas kommande år.

Not 29 Anslagspost 2 Evaluering och certifiering av IT-säkerhetsprodukter

Anslagsposten underutnyttjas på grund av brist på resurser. För anslagsposten kan en anslagskredit på 423 tkr utnyttjas och ett anslagssparande på 3 % av tilldelat belopp överförs till kommande budgetår. Ett belopp på 2 203 tkr kommer att återbetalas till statskassan eftersom anslagssparandet är större än det belopp som får utnyttjas kommande år.

Not 30 Anslagspost 3 Exportrelaterad verksamhet

Anslagsposten underutnyttjas på grund av brist på resurser. För anslagsposten kan en anslagskredit på 901 tkr utnyttjas och ett anslagssparande på 3 % av tilldelat belopp överförs till kommande budgetår. Ett belopp på 5 162 tkr kommer att återbetalas till statskassan eftersom anslagssparandet är större än det belopp som får utnyttjas kommande år.

6.10 Noter till finansieringsanalysen

Not 31 Kostnader

Från kostnader enligt resultaträkningen dras avskrivningar och realisationsförluster samt omklassificeringar från pågående nyanläggningar till kostnader. Förändringar av posterna avsatt till pensioner och övriga avsättningar återförs också från kostnaderna för att erhålla de kostnader som är likviditetspåverkande.

	2018	2017
Kostnader enligt resultaträkning	-22 348 697	-20 389 185
Avskrivningar enligt resultaträkning	76 054	68 791
Realisationsförluster mm	1 011	4 943
Förändring avsatt till pensioner o övr. avsättningar	6 703	-19 496
Summa kostnader	-22 264 930	-20 334 947

Not 32 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Realisationsvinster tas bort ifrån intäkter enligt resultaträkningen.

	2018	2017
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt resultaträkning	22 186 056	20 257 912
Realisationsvinster	-177	-91
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	22 185 879	20 257 821

Not 33 Minskning av lager

I förändring av lager ingår även förändring av förskott till leverantörer. Förändring av PGA redovisas i förändring av kortfristiga fordringar.

	2018	2017
Förändring av lager	-35 317	-9 648
Förändring av förskott till leverantör	373 433	68 806
Summa förändring av lager	338 116	59 158

Not 34 Ökning av kortfristiga fordringar

I förändring av fordringar ingår även förändring av periodavgränsningsposter och förändring av PGA.

	2018	2017
Förändring av kortfristiga fordringar	-1 929 909	-53 482
Förändring av periodavgränsningsposter	-299 362	-16 722
Förändring av pågående arbeten	-455 262	-1 377 703
Summa förändring av kortfristiga fordringar	-2 684 533	-1 447 907

Not 35 Ökning av kortfristiga skulder

I skulder m.m. ingår investeringslån och creditsaldo på räntekonto som redovisas på annat ställe i finansieringsanalysen. Förutom förändring av skulder redovisas här även förändring av periodavgränsningsposter.

	2018	2017
Förändring av skulder m.m.	2 478 272	809 835
Justering för exportåtagande	0	272 921
Justering för övr. krediter i Riksgälden	-2 084 602	-1 594 462
Justering för investeringslån	-36 508	-26 096
Summa förändring skulder m.m.	357 162	-537 801
Förändring av periodavgränsningsposter	468 749	860 876
Summa förändring av kortfristiga skulder	825 912	323 075

7 Styrelsen

Ledande befattningshavare

Namn	Bruttolön 2018 (kr)	Månadslön (kr)	Förmåner 2018 (kr)
Göran Mårtensson , generaldirektör för FMV	1 616 736	131 300	46 962 (resa bostad-arbete)
Dan Ohlsson , ställföreträdande generaldirektör för FMV	1 245 312	97 700	6 804 (bilförmån)

Styrelsemedlemmar

Namn	Övriga styrelseuppdrag 2018	Arvode ²⁴ 2018 (kr)
Susanne Ås Sivborg Tillförordnad ordförande fr.o.m. den 1 juli 2017.	Ledamot Arbetsgivarverket Ledamot SIQ Ledamot Högskolan Väst	77 000
Anna Nilsson-Ehle	Ledamot Svensk Bilprovning AB Ledamot NTF Väst Ordförande Vinnova Ordförande Lindholmen Science Park Ledamot Högskolan i Borås	50 000
Jan Thörnqvist	Ledamot i Försvarsmaktsledningen	38 500
Göran Mårtensson Generaldirektör för FMV		Inget arvode

²⁴ Ledamöterna fick endast halva arvodet utbetalt under 2018, resten betalas ut i februari 2019.

Årsredovisning för 2018

Datum

2019-02-20

Dnr

18FMV5333-4:1

Sida

96 (97)

Bilagor

Bilaga 1 och 2 (hemlig)

Redovisning av uppföljning av pågående större anskaffningar som regeringen specificerat i Försvarsmaktens regleringsbrev för budgetåret 2018. Redovisningen inkluderar en ekonomisk uppföljning av vad FMV fakturerat Försvarsmakten samt vad som utbetalats från FMV till leverantör/leverantörer för respektive anskaffning, vilka leveranser per anskaffning som mottagits från leverantör/leverantörer respektive genomförts till Försvarsmakten samt väsentliga avvikelser från ursprunglig produktionsplan.

Bilaga 3 inklusive 4 underbilagor (hemlig)

Redovisning av intäkter, kostnader och risker i samband med utveckling, vidmakthållande, försäljning och överlåtelse av materiel uppdelat per exportaffär.

Årsredovisning för 2018

Datum

2019-02-20

Dnr

18FMV5333-4:1

Sida

97 (97)

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Susanne Ås Sivborg

Anna Nilsson-Ehle

Göran Mårtensson

Jan Thörnqvist

Stockholm den 20 februari 2019